

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM (DELDOM)
Meddelad i Vänersborg
2025-11-12

Målnummer
M 431-24

SÖKANDE

Vajda-Papir Scandinavia AB,
c/o MAQS Advokatbyrå AB
Box 11918
404 39 Göteborg

Ombud: Advokaterna Jan Eriksson och Hjalmar Handstedt
Alrutz' Advokatbyrå AB
Kungsgatan 42
111 35 Stockholm

SAKEN

Ansökan om tillstånd att anlägga och driva anläggning för tillverkning av baspapper m.m. inom fastigheterna Åsen 1:3 och Åsen 1:4 i Gullspångs kommun jämte tillstånd att bortleda ytvatten från Vänern m.m.

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen, som genom denna dom slutför miljöbedömningen och godkänner miljökonsekvensbeskrivningen, lämnar Vajda-Papir Scandinavia AB ("bolaget") tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken inom fastigheterna Gullspång Åsen 1:3 (del av) och 1:4, Gullspångs kommun

- att anlägga och driva en anläggning för tillverkning av upp till mest 75 000 ton baspapper per år med efterföljande konvertering till mjukpappersprodukter,
- att bortleda maximalt 3 000 m³ per dygn med ett årligt maximalt uttag om 615 000 m³ ytvatten från Vänern - Värmlandssjön och att anlägga erforderliga anläggningar för detta i form av vattenintag, rörledningar och pumpstation,
- att anlägga dammar för omhändertagande av dagvatten, och

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

- att vid behov bortleda grundvatten i samband med gräv- och schaktningsarbeten vid uppförandet av anläggningen, inklusive ledningsdragning och uppförande av pumpstation för intag av råvatten samt avledning av processavloppsvatten.

Igångsättningstid och information

Tiden för igångsättning av den miljöfarliga verksamheten bestäms till sju år räknat från det att denna dom vunnit laga kraft.

Tillsynsmyndigheten och domstolen ska meddelas när tillståndet tas i anspråk.

Arbetstid och ersättning för oförutsedd skada

Tiden inom vilken arbetena för vattenverksamheten ska vara utförda bestäms till sju år räknat från det att denna dom vunnit laga kraft.

Anspråk på grund av oförutsedda skador, enligt 24 kap 18 § miljöbalken, ska framställas till mark- och miljödomstolen inom tio år från arbetstidens utgång.

Verkställighet

Yrkandet om att tillståndet får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft avslås.

Prövningsavgift

Prövningsavgiften avseende vattenverksamheten fastställs till 96 500 kr. Avgiften är betald.

Rättegångskostnader

Bolaget ska utge ersättning för rättegångskostnader till länsstyrelsen i Västra Götalands län med 65 600 kr, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1973:635) från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Villkor

Allmänt villkor

1. Om inte annat följer av denna dom ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett eller åtagit sig i ansökan och i övrigt i målet.

Utsläpp till luft och damning

2. Utrustning för stofavskiljning skall dimensioneras för ett utsläpp av som mest 5 mg/Nm³ torr gas. Kontrollens omfattning ska fastställas i kontrollprogrammet.
3. Verksamheten ska bedrivas så att olägenheter till följd av lukt, damning och nedskräpning undviks. Om olägenheter av betydelse ändå uppkommer från verksamheten ska verksamhetsutövaren vidta skyddsåtgärder så att störningen upphör.

Transporter

4. Bolaget ska fortlöpande och systematiskt arbeta med att minska miljö- och klimatpåverkan från transporter. Som stöd för detta arbete ska en handlingsplan finnas och följas. Handlingsplanen ska i möjligaste mån omfatta alla slag av transporter som följer av verksamheten. Planen ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast ett (1) år efter att tillståndet har tagits i anspråk. Tillsynsmyndigheten får medge en senareläggning av tidpunkten om det finns särskilda skäl. Planen ska hållas aktuell och resultatet av arbetet ska årligen redovisas till tillsynsmyndigheten.

Vattenhantering och utsläpp till vatten

5. Dagvatten som inte återanvänds i processen skall samlas upp och behandlas i en sedimentationsbassäng med tillhörande oljeavskiljning innan det avleds till recipient. Sedimentationsbassängen ska vara försedd med anordning som möjliggör att utloppet från bassängen stängs av.

Utsläppsvärde som ska klaras i utgående dagvatten.

Ämne/parameter	Utsläppsvärde som ska klaras:
Susp.	25 mg/l
Oljeindex	1 mg/l
pH	6,0–9,0

Kontroller ska ske en gång per månad genom provtagning och analys på ofiltrerade prover. Månader utan nederbörd eller så litet flöde av dagvatten att relevanta prover inte går att ta ut undantas från kravet på provtagning och ska redovisas i miljörapporten.

6. Dagvattenbrunnar inom områden där kemiska produkter och farligt avfall hanteras skall vara tydligt markerade. Absorptionsmedel samt anordningar för att täta dagvattenbrunnarna ska finnas lätt tillgängliga och användas vid spill.

Golvavlopp

7. Lokalerna får inte vara försedda med golvavlopp som avleds till dagvattnet.

Olja i utgående vatten

8. Halten olja, mätt som oljeindex, i utgående vatten efter oljeavskiljare, får inte överstiga 1 mg/l.

Beredskapsplanering m.m.

9. Bolaget ska upprätta och vidmakthålla en beredskapsplanering för hantering av olyckshändelser med konsekvenser för miljön. Det ska finnas dokumenterade rutiner och lämplig utrustning för att förebygga och avhjälpa sådana olyckshändelser. Planeringen ska finnas på plats när verksamheten sätts igång och ska ses över när det genomförs förändringar i verksamheten

som kan påverka beredskapen mer än obetydligt, dock minst vart tredje år.

10. Släckvatten och andra släckmedel ska omhändertas på ett miljömässigt godtagbart sätt som innebär att risken för spridning till omgivningen av förorenat släckvatten minimeras. I övrigt ska hanteringen av släckvatten och andra släckmedel ske i enlighet med beredskapsplanen.

Buller

11. Buller från verksamheten, inklusive transporter inom verksamhetsområdet, får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än:
 - 50 dB(A) dagtid (kl.06–18)
 - 45 dB(A) kvällstid (kl.18–22)
 - 45 dB(A) lördag, söndag och helgdag (kl. 06.00–18.00)
 - 40 dB(A) nattetid (kl.22–06)

Arbetsmoment som typiskt sett kan medföra momentana ljudnivåer överstigande 55 dB(A) vid bostäder får inte utföras nattetid (kl. 22.00–06.00).

Buller från verksamheten ska kontrolleras genom mätningar (immissionsmätningar) eller närfältsmätningar och beräkningar. Kontroll ska ske minst vartannat år samt när det sker förändringar i verksamheten som är av betydelse ur bullersynpunkt och när tillsynsmyndigheten i övrigt anser att det är befogat.

12. Buller från arbeten på land och i vatten under anläggningstiden ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån vid bostäder utomhus inte överstiger följande värden:
 - 60 dB(A) vardagar dagtid (kl. 07–19)
 - 50 dB(A) kvällstid (kl. 19–22), samt lördag, söndag och helgdag dagtid (kl. 07–19)

- 45 dB(A) nattetid (kl. 22–07), samt lördag, söndag och helgdag och kvällstid (kl. 19–22)

Arbetsmoment som typiskt sett kan medföra momentana ljudnivåer överstigande 70 dB(A) vid bostäder får inte utföras nattetid (kl. 22–07).

Hantering och riskbedömning av kemiska produkter

13. Hantering av kemikalier och avfall ska ske på ett sådant sätt att risken för förorening av mark och vatten minimeras. Lagring av flytande kemikalier och flytande farligt avfall får endast förekomma på invallad och för ämnet eller avfallet tät yta försedd med nederbördsskydd eller annan utrustning som förhindrar att invallningen fylls med dagvatten, i dubbelmantlad cistern utan invallning eller på annat sätt som ger motsvarande skydd mot spill och läckage till omgivningen. Där invallning används ska den inrymma minst den största behållarens volym plus 10 procent av de övriga kärlets volym. All lagring av kemikalier ska vara skyddad mot påkörning. Spill och läckage ska omgående samlas upp och tas om hand.

14. Bolaget ska med utgångspunkt från tillgänglig kunskap bedöma riskerna för negativ påverkan på miljön och människors hälsa som kan orsakas av de kemiska produkter och ämnen som används eller bildas i verksamheten. Baserat på riskbedömningen ska bolaget byta ut miljö- och hälsofarliga kemiska produkter och ämnen mot sådana som bedöms mindre farliga eller vidta andra riskbegränsande åtgärder där utbyte inte är möjligt. En plan ska upprättas för detta arbete. Planen ska redovisas till tillsynsmyndigheten senast två (2) år efter att tillståndet enligt denna dom tagits i anspråk. Planens aktualitet ska ses över vart annat år.

Hantering av avfall

15. Åtgärder ska fortlöpande vidtas för att minimera mängden avfall som uppkommer i verksamheten. Avfall ska sorteras och i första hand återvinnas.

Bolaget ska ha en särskild rutin för hur avfall ska hanteras. Kemikalier och farligt avfall som inte återanvänds eller återvinns ska tas omhand av företag som har tillstånd till det.

Energieffektivisering och energihushållning

16. Åtgärder ska i skäligen utsträckning vidtas för att effektivisera energianvändningen. Senast fyra år efter att verksamheten är i kontinuerlig drift ska bolaget ge in en energihushållningsplan till tillsynsmyndigheten. I planen ska redovisas vilka energihushållningsåtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra, åtgärdernas effekter och kostnader, kostnads kalkyler omfattande minst total investeringskostnad och återbetalningstid, grundad på åtgärdens livscykelkostnader, vilka åtgärder bolaget avser att vidta under kommande fyraårsperiod och motivering till varför övriga redovisade åtgärder inte är rimliga. Planen ska därefter revideras fortlöpande och ges in till tillsynsmyndigheten vart fjärde år, eller med annat längre intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer. Bolaget ska, efter att planen har upprättats, årligen i samband med ingivande av miljörapporten till tillsynsmyndigheten redovisa det gångna årets arbete med energihushållning, hur planen följts och vilka eventuella justeringar av planen som bolaget avser att göra under det kommande året.

Naturhänsyn – verksamhetsområdet

17. Utomhusbelysning inom verksamhetsområdet ska anpassas för att så långt möjligt minimera påverkan på fladdermöss och andra nattaktiva djur.

Anläggningsarbeten – strandzonen

18. Under perioden den 1 mars till 31 juli får arbeten inte genomföras i strandzonen. I första hand ska schaktningsfria metoder tillämpas i strandzonen. Om lokala geotekniska förutsättningar innebär att det är tekniskt omöjligt att borra får ledningsdragnings genom strandzonen i andra hand ske i öppet schakt. Arbetet ska då ske i torrhet med hjälp av spontlåda

och arbete inom sponten utföras antingen från en tillfällig körbrygga eller genom att grävmaskiner och annan utrustning placeras på en arbetspråm intill sponten.

Vid grumlande arbeten ska siltgardin användas runt arbetsområdet.

Intagsanordning

19. Intagsanordningen för råvatten ska utformas med radiellt minskande tvärsnittsarea i enlighet med vad som har redovisats i målet och vara försett med finmaskigt galler eller motsvarande över den yta där intaget ska ske med syfte att begränsa möjligheten för fisk att ta sig in i intagsanordningen.

Intagsanordningen ska placeras inom ett område definierat av följande koordinater (Swereff 99 TM; N, E):

6536523, 442773
6536524, 442753
6536523, 442773
6536524, 442753

Utloppsanordning

20. Utloppsanordningen för behandlat processvatten ska utformas för att åstadkomma en så bra spridning som möjligt av utgående vatten i vattenmassan och en minskad uppgrumling av bottensediment.

Utloppsanordningen ska placeras inom ett område definierat av följande koordinater (Swereff 99 TM; N, E):

6536489, 442332
6536479, 442364
6536441, 442399
6536406, 442370
6536419, 442355
6536440, 442373
6536456, 442358
6536454, 442339

Anläggningsarbeten

21. Markarbeten eller avverkning får inte ske i den föreslagna ledningssträckningen för processvatten och råvattenpumpstation under perioden 1 mars till 31 juli.
22. Avverkning av strandskog ska begränsas till den omfattning som är nödvändig för ledningsdragningen. Grova lövträd och hålträd ska sparas så långt möjligt. Om avverkning är nödvändigt, så ska grova lövträd sparas som död ved och hålträd som stående död ved i närområdet. Även eventuell befintlig död ved ska läggas upp som faunadepåer i närområdet. Samråd ska ske med natursakkunnig inför avverkning.
23. Bolaget ska senast tre månader innan arbeten påbörjas ta fram och till tillsynsmyndigheten ge in en plan för ansökta anläggningsarbeten – inklusive hantering av uppkomna massor – och genomförande av arbeten i vatten. Av planen ska framgå hur miljöstörningar, såsom spridning av föroreningar genom arbeten i mark och återanvändning av uppgrävda massor för anläggningsändamål, grumling i vattenområde, utsläpp av grumlande dagvatten, buller, damning, vibrationer och kast från sprängning ska minimeras. Planen ska ge underlag för bedömning av behovet av försiktighetsmått och avhjälpandeåtgärder. Information behöver inte lämnas i fråga om mindre markarbeten som uppenbart inte berör förorenat område eller anläggningar.

Länshållningsvatten vid anläggningsarbeten

24. Länshållningsvatten från anläggningsarbeten får inte avledas till recipient utan föregående rening med avseende på suspenderade ämnen och olja. Halten suspenderade ämnen får inte överskrida 25 mg/l och halten olja (mätt som oljeindex) får inte överstiga 1 mg/l.

Kontrollprogram

25. Ett program för egenkontroll avseende byggnadsskedet ska upprättas och redovisas för tillsynsmyndigheten senast en månad innan mark- och anläggningsarbeten påbörjas.
26. Ett program för egenkontroll under driftskedet ska redovisas för tillsynsmyndigheten senast tre månader innan verksamheten tas i kontinuerlig drift. Kontrollprogrammet ska även omfatta inspektion och annan nödvändig kontroll för att säkerställa in- och utloppsledningens funktion.
27. I kontrollprogrammen ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder.

Recipientkontroll

28. Ett förslag till program för recipientkontroll ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter att tillståndet har tagits i anspråk eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer. Omfattningen av kontrollen ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten och ska inledningsvis ske i enlighet med bolagets åtagande, inklusive temperaturen i utsläppspunkten när anläggningen tagits i drift, och därutöver även omfatta lokal påverkan på berörda grundområden. Kontrollen skall inledas senast tre månader innan avledningen av processavloppsvatten påbörjas.

Slutlig utformning

29. Den slutliga utformningen av reningsverket och anordningar för dag- och släckvatten ska redovisas till tillsynsmyndigheten i god tid innan reningsverket och övriga anordningar tas i drift.

Drifftagning

30. Bolaget ska anmäla till tillsynsmyndigheten och mark- och miljödomstolen när anläggningen tas i kontinuerlig drift.

Förstagångsbesiktning

31. Förstagångsbesiktning ska göras senast 3 (tre) månader efter att verksamheten har satts igång. Tillsynsmyndigheten får senarelägga tidpunkten om det finns särskilda skäl. Tillsynsmyndigheten ska ges möjlighet att närvara vid förstagångsbesiktningen.

Avveckling

32. Bolaget ska i god tid före en nedläggning av hela eller delar av verksamheten informera och till tillsynsmyndigheten inge en avvecklingsplan.

Information till Sjöfartsverket

33. Senast tre (3) veckor före anläggningsarbetena i vatten påbörjas, ska detta meddelas till Sjöfartsverket, Underrättelser för sjöfaranderedaktionen (Ufs-redaktionen), via ufs@sjofartsverket.se, för information till sjöfarten via ordinarie kontaktvägar. Informationen ska innehålla uppgifter om arbetets omfattning, tidplan samt kontaktvägar till ansvarig enhet eller arbetsledning som utför arbetet.
34. Efter avslutad utläggning ska ledningens koordinater geodetiskt bestämmas och rapporteras till Sjöfartsverket, Ufs-redaktionen, via ufs@sjofartsverket.se, för införande i sjökort.

Delegation

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken till tillsynsmyndigheten att meddela ytterligare villkor avseende D1. Hanteringen av dagvatten (villkor 5).

- D2. Skäligen energihushållningsåtgärder, framtagna inom ramen för energihushållningsplanen, som ska genomföras och inom vilken tid (villkor 16).
- D3. Skyddsåtgärder avseende genomförande av ansökta anläggningsarbeten (villkor 23).

Prövotid

Mark- och miljödomstolen skjuter med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken upp frågan om slutliga villkor för utsläpp till vatten. Under prövotiden ska bolaget i samråd med tillsynsmyndigheten utföra de utredningar som framgår nedan.

- U1 Bolaget ska utreda lämpliga körsätt av reningsanläggningen, trimma in processerna samt undersöka hur tillsatsen av näringsämnen till reningsanläggningen kan optimeras för att minimera utsläppen till vatten.

Bolaget ska utreda vilka halter efter rening av processavloppsvattnet som kan uppnås med föreslagen reningsteknik. Vidare ska bolaget utreda de tekniska, miljömässiga och ekonomiska förutsättningarna för ytterligare rening av processavloppsvattnet genom installation av ett polerstep, såsom t.ex. membranfilter och kemisk fällning av fosfor för att klara målnivåerna i tabell 1 nedan.

Målsättningen är att utsläppen efter prövotiden långsiktigt ska underskrida de årsmedelvärden som presenterats i tabell 1.

Tabell 1: Målnivå avseende utsläpp till vatten.

Parameter	kg/ton papper
COD	0,15
TSS	0,02
Tot-N	0,01
Tot-P	0,001
AOX	0,001

Dessutom ska risken för skadlig påverkan på närliggande känsliga grundområden särskilt utredas och vägas in i förslag till slutliga utsläppsvillkor. Utredningen ska bl.a. omfatta fysikaliska, kemiska och biologiska parametrar respektive undersökningar, vilka ska bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten. Hänsyn ska tas till spridningsmönster, föroreningskoncentrationer, temperaturpåverkan och sedimentationsmönster där man beaktar rådande vind- och djupförhållanden.

Utredningen ska, tillsammans med förslag till slutliga villkor med begränsningsvärden och lämplig kontroll, ges in till mark- och miljödomstolen senast tre år efter att utsläpp av processavloppsvatten har inletts.

Provisorisk föreskrift

Under prövotiden eller till dess att mark- och miljödomstolen föreskriver annat, skall följande provisoriska föreskrift gälla.

P1. Innehållet av föroreningar i processavloppsvatten som avleds till recipient får inte överstiga följande begränsningsvärden.

Parameter	kg/ton papper	kg/år
COD	0,500	37 500
TSS	0,100	7 500
Tot-N	0,025	1 875
Tot-P	0,0025	188
AOX	0,002	150

Under prövotiden skall bolaget kontrollera/analysera både COD och TOC för att se om det finns någon korrelation mellan parametrarna som gör det möjligt att på sikt övergå till TOC.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAKEN	1
Igångsättningstid och information	2
Arbetstid och ersättning för oförutsedd skada	2
Verkställighet	2
Prövningsavgift.....	2
Rättegångskostnader	2
Villkor	3
<i>Delegation</i>	11
<i>Prövotid</i>	12
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	14
ANSÖKAN	19
Yrkanden	19
<i>Villkor</i>	19
<i>Delegation</i>	26
<i>Prövotid</i>	26
Vidtagna och planerade skyddsåtgärder.....	28
<i>Utsläpp till luft</i>	28
<i>Utsläpp till vatten</i>	28
<i>Avfall och kemikalier</i>	29
<i>Buller</i>	29
<i>Resursanvändning</i>	30
<i>Risk</i>	30
Orientering och bakgrund till ansökan	32
Planförhållanden m.m.	32
Lokalisering och omgivningsförhållanden m.m.	33
<i>Lokalisering och berörda fastigheter m.m.</i>	33
<i>Vattenförekomster m.m.</i>	33
<i>Vattenskyddsområden</i>	33
<i>Natura 2000 och naturreservat</i>	33
<i>Riksintressen m.m.</i>	33
<i>Skyddade arter och övriga naturvärden</i>	34
Ansökt verksamhet.....	34

<i>Tillverkning av baspapper</i>	34
<i>Utsläpp till luft</i>	39
<i>Vattenanvändning</i>	39
<i>Rening av processavloppsvatten</i>	40
<i>Dagvatten</i>	43
<i>Olycksrisker</i>	43
<i>Råvaror och kemikalier</i>	43
<i>Energi</i>	44
<i>Transporter</i>	46
<i>BAT-utredning</i>	46
Planerad verksamhet enligt 11 kap. miljöbalken	47
<i>Råvattenintag</i>	47
<i>Utlopp</i>	47
<i>Placering av intag och utlopp</i>	48
<i>Dagvatten</i>	49
<i>Grundvattenbortledning</i>	49
Byggnation	50
<i>Planerade byggnader</i>	50
<i>Rivningsarbete</i>	50
<i>Krossning</i>	50
<i>Anläggningsarbete på land</i>	51
<i>Anläggandet i vatten</i>	54
Miljöpåverkan m.m.	55
<i>Alternativredovisning</i>	55
<i>Identifierade miljöeffekter</i>	56
Påverkan under bygg- och anläggningsskedet.....	60
De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken	61
<i>Kunskapskravet enligt 2 kap. 2 §</i>	61
<i>Försiktighetsmått och bästa möjliga teknik enligt 2 kap. 3 §</i>	61
<i>Produktvalskravet enligt 2 kap. 4 §</i>	62
<i>Hushållningskravet enligt 2 kap. 5 §</i>	62
Statusrapport.....	62
Kontroll	63
Rådighet	63
Arbetstid.....	64

Oförutsedd skada	64
Sakägare m.m.	65
Igångsättningstid.....	65
INKOMNA YTTRANDE	65
Naturvårdsverket.....	66
<i>Inställning och yrkanden</i>	66
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	66
<i>Inställning</i>	66
<i>Verkställighetsförordnande</i>	67
<i>Grunder för länsstyrelsens inställning</i>	67
<i>Miljö kvalitetsnormer (MKN) för vatten</i>	68
<i>Statusrapport</i>	68
<i>Förslag till villkor</i>	69
<i>Begäran om ersättning</i>	69
Miljö- och byggnadsnämnden Tre kommuner i samverkan	70
Storön Vänerns samfällighetsförening	71
Per Johannesson.....	72
BOLAGETS BEMÖTANDE AV INKOMNA SYNPUNKTER	74
Naturvårdsverket.....	74
Länsstyrelsen	74
<i>Strandskydd</i>	75
<i>Statusrapport</i>	75
<i>Begäran om ersättning</i>	75
<i>Verkställighetsförordnande</i>	76
<i>Villkor</i>	77
Gullspångs kommun (Miljö- och byggnadsnämnden)	77
1. <i>Skyddsåtgärder och andra åtaganden</i>	77
2. <i>Medverkan i den samordnade recipientkontrollen för Väneren</i>	79
3. <i>Kapacitet att innehålla både släckvatten från brand och regnvatten</i>	79
Storön Vänerns Samfällighetsförening	80
VILLKOR – FÖRSLAG OCH SYNPUNKTER	81
<i>Villkor 2 - Utsläpp av stoft till luft</i>	81
<i>Villkor 4 – Dagvatten</i>	83

<i>Villkor 8 - Beredningsplanering m.m.</i>	88
<i>Villkor 9 - Släckvatten</i>	89
<i>Villkor 10 - Buller</i>	90
<i>Villkor 11 - Anläggningsbuller</i>	92
<i>Villkor 14 - Energieffektivisering och energihushållning</i>	93
<i>Villkor 16 - Anläggningsarbeten - strandzonen</i>	97
<i>Villkor 17 - Intagsanordning</i>	99
<i>Villkor 22 - Länshållningsvatten vid anläggningsarbeten</i>	100
<i>Villkor 23 - Kontrollprogram</i>	101
<i>Villkor 26 - Recipientkontroll</i>	103
<i>Villkor 28 - Drifttagning</i>	104
<i>NV1 och U1 – Utsläpp till vatten</i>	105
<i>Uppskjutenfråga – Utsläpp till vatten – U1</i>	107
<i>Uppskjutenfråga – Utsläpp till vatten – U2 och U3</i>	110
<i>Länsstyrelsens förslag till nya villkor</i>	113
DOMSKÄL	116
Målets handläggning m.m.	116
Tillåtlighet	116
<i>Rådighet</i>	116
<i>Miljökonsekvensbedömning m.m.</i>	117
<i>Lokalisering</i>	117
<i>Tillstånd</i>	117
Tillståndsfrågor.....	118
<i>Igångsättningstid för den miljöfarliga verksamheten</i>	118
<i>Arbetstid och tid för anmälan av anspråk om ersättning för oförutsedd skada</i>	119
<i>Verkställighet</i>	119
<i>Prövningsavgift</i>	120
Villkor	120
<i>Villkor 2 – Utsläpp av stoft till luft (2)</i>	120
<i>Villkor 4 – Transporter</i>	122
<i>Villkor 5 – Dagvatten (5)</i>	122
<i>Villkor 9 – Beredningsplanering (8)</i>	124
<i>Villkor 10 – Släckvatten (9)</i>	124
<i>Villkor 11 – Buller (10)</i>	124

<i>Villkor 12 – Arbetsbuller (11)</i>	125
<i>Villkor 15 – Riskbedömning av kemiska produkter</i>	125
<i>Villkor 16 – Energieffektivisering och energihushållning (14)</i>	125
<i>Villkor 18 – Anläggningsarbeten i strandzonen (16)</i>	126
<i>Villkor 19 – Intagsanordning (17)</i>	128
<i>Villkor 20 – Utsläppsanordning (18)</i>	129
<i>Villkor 23 – Anläggningsarbeten (21)</i>	129
<i>Villkor 24 – Länshållningsvatten (22)</i>	130
<i>Villkor 25–27 – Kontrollprogram (23–25)</i>	130
<i>Villkor 28 – Recipientkontroll (26)</i>	131
<i>Villkor 30 – Drifttagning (28)</i>	132
<i>Villkor 33 och 34 – Information till Sjöfartsverket</i>	132
<i>Markarbeten med påverkan på naturområdena 7 och 13</i>	133
<i>Uppskjuten fråga U1 – Utsläpp till vatten (U1)</i>	133
<i>Delegation</i>	136
<i>Övrigt</i>	137

ANSÖKAN**Yrkanden**

Vajda-Papir Scandinavia AB yrkar att mark- och miljödomstolen skall meddela bolaget tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken i enlighet med ingiven ansökan och av bilaga B inom fastigheterna Gullspång Åsen 1:3 (del av) och 1:4, Gullspånga kommun

- att anlägga och driva en anläggning för tillverkning av upp till mest 75 000 ton baspapper per år med efterföljande konvertering till mjukpappersprodukter,
- att bortleda 3 000 m³ per dygn med ett årligt maximalt uttag om 615 000 m³ ytvatten från Väneren - Värmlandssjön och att anlägga erforderliga anläggningar för detta i form av vattenintag, rörledningar och pumpstation,
- att anlägga dammar för omhändertagande av dagvatten, och
- att vid behov bortleda grundvatten i samband med gräv- och schaktningsarbeten vid uppförandet av anläggningen, inklusive ledningsdragning och uppförande av pumpstation för intag av råvatten samt avledning av processavloppsvatten.

Vidare hemställer bolaget att mark- och miljödomstolen skall

- godkänna den i målet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen, samt
- ge bolaget rätt att ta meddelat tillstånd i anspråk oberoende av eventuella överklaganden (så kallat verkställighetsförordnande).

Villkor

Så som talan slutligen bestämts yrkar bolaget på följande villkor för verksamheten.

Allmänt villkor

1. Om inte annat följer av denna dom ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett eller åtagit sig i ansökan och i

övrigt i målet.

Utsläpp till luft och damning

2. Utrustning för stoftavskiljning skall dimensioneras för ett utsläpp av som mest 5 mg/Nm³ torr gas. Funktionskontroll skall utföras minst en gång per år.
3. Verksamheten ska bedrivas så att olägenheter till följd av lukt, damning och nedskräpning undviks. Om olägenheter av betydelse ändå uppkommer från verksamheten ska verksamhetsutövaren vidta effektiva skyddsåtgärder så att störningen upphör.

Vattenhantering och utsläpp till vatten

4. Dagvatten som inte återanvänds i processen skall samlas upp och behandlas i en sedimentationsbassäng med tillhörande oljeavskiljning innan det avleds till recipient. Sedimentationsbassängen ska vara försedd med anordning som möjliggör att utloppet från bassängen stängs av.

Utsläppsvärde som ska klaras i utgående dagvatten.

Ämne/parameter	Utsläppsvärde som ska klaras:
Susp.	25 mg/l
Oljeindex	1 mg/l
pH	6,0–9,0

Kontroller ska ske en gång per månad genom provtagning och analys på ofiltrerade prover. Om utgående värden överskrids ska anläggningen ses över och förnyade prover tas tills dessa värden stadigvarande klaras.

Månader utan nederbörd eller så litet flöde av dagvatten att relevanta prover inte går att ta ut undantas från kravet på provtagning och ska redovisas i miljörapporten.

5. Dagvattenbrunnar inom områden där kemiska produkter och farligt avfall hanteras skall vara tydligt markerade. Absorptionsmedel samt anordningar för att täta dagvattenbrunnarna ska finnas lätt tillgängliga och användas vid spill.

Golvavlopp

6. Lokalerna får inte vara försedda med golvavlopp som avleds till dagvattnet.

Olja i utgående vatten

7. Halten olja, mätt som oljeindex, i utgående vatten efter oljeavskiljare, får inte överstiga 1 mg/l.

Beredskapsplanering m.m.

8. Bolaget ska upprätta och vidmakthålla en beredskapsplanering för hantering av olyckshändelser med konsekvenser för miljön. Det ska finnas dokumenterade rutiner och lämplig utrustning för att förebygga och avhjälpa sådana olyckshändelser. Planeringen ska finnas på plats senast ett år efter att anläggningen har tagits i kontinuerlig drift och ska ses över när det genomförs förändringar i verksamheten som kan påverka beredskapen mer än obetydligt, dock minst vart tredje år.
9. Släckvatten och andra släckmedel ska omhändertas på ett miljömässigt godtagbart sätt som innebär att risken för spridning till omgivningen av förorenat släckvatten minimeras. I övrigt ska hanteringen av släckvatten och andra släckmedel ske i enlighet med beredskapsplanen.

Buller

10. Den ekvivalenta ljudnivån från bolagets verksamhet under drift får utomhus vid bostäder inte överstiga:
 - 50 dB(A) dagtid (kl.06–18)
 - 45 dB(A) kvällstid (kl.18–22)
 - 45 dB(A) lördag, söndag och helgdag (kl. 06.00–18.00)

- 40 dB(A) nattetid (kl.22–06)

Arbetsmoment som typiskt sett kan medföra momentana ljudnivåer överstigande 55 dB(A) vid bostäder får inte utföras nattetid (kl. 22.00–06.00).

Buller från verksamheten ska kontrolleras genom mätningar (immissionsmätningar) eller närfältsmätningar och beräkningar. Kontroll ska ske minst vartannat år samt när det sker förändringar i verksamheten som är av betydelse ur bullersynpunkt och när tillsynsmyndigheten i övrigt anser att det är befogat.

11. Vid uppförande av verksamhetens anläggningar ska buller begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder inte överskrider:
 - 60 dB(A) vardagar dagtid (kl. 07–19)
 - 50 dB(A) kvällstid (kl. 19–22), samt lördag, söndag och helgdag dagtid (kl. 07–19)
 - 45 dB(A) nattetid (kl. 22–07), samt lördag, söndag och helgdag och kvällstid (kl. 19–22)

Arbetsmoment som typiskt sett kan medföra momentana ljudnivåer överstigande 70 dB(A) vid bostäder får inte utföras nattetid (kl. 22–07).

Hantering av kemiska produkter

12. Hantering av kemikalier och avfall ska ske på ett sådant sätt att risken för förorening av mark och vatten minimeras. Lagring av flytande kemikalier och flytande farligt avfall får endast förekomma på invallad och för ämnet eller avfallet tät yta försedd med nederbördsskydd eller annan utrustning som förhindrar att invallningen fylls med dagvatten, i dubbelmantlad cistern utan invallning eller på annat sätt som ger motsvarande skydd mot spill och läckage till omgivningen. Där invallning används ska den inrymma minst den största behållarens volym plus 10 procent av de övriga kärlets volym.

All lagring av kemikalier ska vara skyddad mot påkörning. Spill och läckage ska omgående samlas upp och tas om hand.

Hantering av avfall

13. Åtgärder ska fortlöpande vidtas för att minimera mängden avfall som uppkommer i verksamheten. Avfall ska sorteras och i första hand återvinnas.

Bolaget ska ha en särskild rutin för hur avfall ska hanteras. Kemikalier och farligt avfall som inte återanvänds eller återvinns ska tas omhand av företag som har tillstånd till det.

Energieffektivisering och energihushållning

14. Åtgärder ska i skäligen utsträckning vidtas för att effektivisera energianvändningen. Senast fyra år efter att verksamheten har tagits i kontinuerlig drift ska bolaget ge in en energihushållningsplan till tillsynsmyndigheten. I planen ska redovisas vilka energihushållningsåtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra, åtgärdernas effekter och kostnader, vilka åtgärder bolaget avser att vidta och motivering till varför övriga redovisade åtgärder inte är rimliga. Planen ska därefter revideras fortlöpande och ges in till tillsynsmyndigheten vart fjärde år, eller med annat längre intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer. Bolaget ska årligen i samband med ingivande av miljörapporten till tillsynsmyndigheten redovisa det gångna årets arbete med energihushållning, hur planen följts och vilka eventuella justeringar av planen som bolaget avser att göra under det kommande året.

Naturhänsyn – verksamhetsområdet

15. Utomhusbelysning inom verksamhetsområdet ska anpassas för att så långt möjligt minimera påverkan på fladdermöss och andra nattaktiva djur.

Anläggningsarbeten - strandzonen

16. Under perioden den 1 april – 30 juni får arbeten inte genomföras i strandzonen. Schaktningsfria metoder ska tillämpas i strandzonen. Om lokala geotekniska förutsättningar innebär att det är tekniskt omöjligt eller ekonomiskt orimligt med hänsyn till miljönyttan får andra metoder användas efter godkännande av tillsynsmyndigheten.

Intagsanordning

17. Intagsanordningen för råvatten ska utformas så att fiskar och andra sjölevande djur och växter inte sugas in eller skadas i intagsstrukturen.

Slutlig utformning av intagsanordningen ska kommuniceras med tillsynsmyndigheten innan anläggandet.

Utloppsanordning

18. Utsläppsanordningen för utgående processvatten ska utformas för att åstadkomma en så bra spridning som möjligt av utgående vatten i vattenmassan och en minskad uppgrumling av bottensediment.

Markarbeten - naturvärden

19. Markarbeten eller avverkning får inte ske i den föreslagna ledningssträckningen för processvatten och råvattenpumpstation under perioden 1 mars till 31 juli.
20. Avverkning av strandskog ska begränsas till den omfattning som är nödvändig för ledningsdragningen. Grova lövträd och hålträd ska sparas så långt möjligt. Om avverkning är nödvändig, så ska grova lövträd sparas som död ved och hålträd som stående död ved i närområdet. Även eventuell befintlig död ved ska läggas upp som faunadepåer i närområdet. Samråd ska ske med natursakkunnig inför avverkning.

Markarbeten - förorenad mark

21. Innan schaktning, utfyllnad eller andra markarbeten inom verksamhetsområdet och för tillhörande anläggningar, såsom ledningsdragning och arbeten för pumphus ska verksamhetsutövaren i god tid skriftligen underrätta tillsynsmyndigheten om planerade arbeten. Informationen ska ge underlag för bedömning av behovet av försiktighetsmått och avhjälpandeåtgärder. Information behöver inte lämnas i fråga om mindre markarbeten som uppenbart inte berör förorenat område eller anläggningar.

Länshållningsvatten vid anläggningsarbeten

22. Förorenat mark- och grundvatten från anläggningsarbeten får inte avledas till recipient utan föregående rening med avseende på suspenderade ämnen och olja.

Halten suspenderade ämnen får inte överskrida 25 mg/l och halten olja (mätt som oljeindex) får inte överstiga 1 mg/l.

Kontrollprogram

23. Ett program för egenkontroll avseende byggnadsskedet ska upprättas och redovisas för tillsynsmyndigheten senast en månad innan mark- och anläggningsarbeten påbörjas.
24. Ett program för egenkontroll under driftskedet ska redovisas för tillsynsmyndigheten senast tre månader innan någon del av anläggningen tas i kontinuerlig drift.
25. I kontrollprogrammen ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder.

Recipientkontroll

26. Ett förslag till program för recipientkontroll ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter att tillståndet har tagits i

anspråk eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer. Omfattningen av kontrollen ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten och ska inledningsvis minst omfatta de provtagningspunkter och den omfattning enligt bolagets åtagande under avsnitt 1, fråga 12 i bilaga A till bolagets komplettering 2024-10-17 (mark- och miljödomstolen aktbilaga 19), inklusive temperaturen i utsläppspunkten när anläggningen tagits i drift. Kontrollen skall inledas senast tre månader innan avledningen av processavloppsvatten påbörjas.

Slutlig utformning

27. Den slutliga utformningen av reningsverket och anordningar för dag- och släckvatten ska redovisas till tillsynsmyndigheten i god tid innan reningsverket och övriga anordningar tas i drift.

Drifftagning

28. Bolaget ska anmäla till tillsynsmyndigheten när anläggningen tas i kontinuerlig drift.
29. Bolaget ska i god tid före en nedläggning av hela eller delar av verksamheten informera och till tillsynsmyndigheten inge en avvecklingsplan.

Delegation

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken till tillsynsmyndigheten att meddela ytterligare villkor avseende - hanteringen av dagvatten (villkor 5)

Prövotid

Mark- och miljödomstolen skjuter med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken upp frågan om slutliga villkor för utsläpp till vatten. Under prövotiden ska bolaget utföra de utredningar som framgår nedan.

U1 Bolaget ska utreda lämpliga körsätt av reningsanläggningen, trimma in processerna samt undersöka hur tillsatsen av näringsämnen till reningsanläggningen kan optimeras för att minimera utsläppen till vatten.

Bolaget ska utreda vilka halter efter rening av processavloppsvattnet som kan uppnås med föreslagen reningsteknik. Vidare ska bolaget utreda de tekniska, miljömässiga och ekonomiska förutsättningarna för ytterligare rening av processavloppsvattnet genom installation av ett polersteg, såsom ett membranfilter.

Målsättningen är att utsläppen efter provotiden långsiktigt ska underskrida de årsmedelvärden som presenterats i tabell 1.

Tabell 1: Målnivå avseende utsläpp till vatten.

Parameter	kg/ton papper
COD	0,15
TSS	0,02
Tot-N	0,01
Tot-P	0,001
AOX	0,001

Utredningen ska, tillsammans med förslag till slutliga villkor med begränsningsvärden och lämplig kontroll, ges in till mark- och miljödomstolen senast tre år efter utsläpp av processavloppsvatten har inletts.

Provisorisk föreskrift

Under provotiden eller till dess att mark- och miljödomstolen föreskriver annat, skall följande provisoriska föreskrift gälla.

P1. Innehållet av föroreningar i processavloppsvatten som avleds till recipient får inte överstiga följande begränsningsvärden.

Parameter	kg/ton mjukpapper	kg/år
COD	0,500	37 500
TSS	0,100	7 500

Tot-N	0,025	1 875
Tot-P	0,0025	188
AOX	0,002	150

Under provotiden skall bolaget kontrollera/analysera både COD och TOC för att se om det finns någon korrelation mellan parametrarna som gör det möjligt att på sikt övergå till TOC.

Vidtagna och planerade skyddsåtgärder

Utsläpp till luft

Följande skyddsåtgärder planeras i nuläget vidtas med avseende på utsläpp till luft:

- För att minimera utsläpp av fiberinnehållande luft genomgår utgående ventilationsluft från pappersmaskinen stoftavskiljning i våtseparator, cykloner, skrubber, ventilationsfilter eller motsvarande tekniker.
- Optimering och kontroll av processparametrar gör att framställningsprocessen blir så effektiv som möjligt.
- Verksamhetens interna arbetsfordon, truckar och liknande, avses i så stor uträkning som möjligt utgöras av elfordon.
- Verksamheten avser när det är skäligen använda externa transportföretag som klarar miljöklass EURO 6.
- Material som riskerar att orsaka luktstörning till omgivningen kommer förvaras i täta behållare eller motsvarande anordningar.

Utsläpp till vatten

Följande skyddsåtgärder planeras i nuläget vidtas med avseende på utsläpp till vatten:

- Processavloppsvatten leds till internt vattenreningsverk och renas före utsläpp till recipient.
- Dagvatten från verksamhetsområdet genomgår rening i dagvattendamm innan utsläpp till recipient. Dagvattendammarna utrustas med avstängningsanordning.
- Ytor där kemikalier lagras kommer att vara hårdgjorda, täta och invallade.
- Vid händelse av en eventuell brand avses släckvatten att samlas i verksamhetens dagvattendamm. Dammerna utrustas med avstängningsanordning för att förhindra utsläpp till recipient.
- Utrustning och rutiner för att stänga dagvattenbrunnar vid risk för läckage kommer att finnas.

- Vid händelse av läckage eller olycka finns tillgång till brunnstätningar, absorptionsmedel eller motsvarande utrustning.
- Eventuella cisterner kommer att vara dubbelmantlade eller placeras med invallning på hårdgjord yta.
- Det särskilda utrymmet där kemikalier lagras inom pappersmaskinshallen är invallat och har ett avlopp som är kopplat till en separat tank.
- Tankar förses med nivåreglering (larm och stopp) och för att minska risken av överfyllda tankar.
- Slanganordningar vid hantering av flytande kemikalier m.m. är utrustade med slangbrottsventiler.

Avfall och kemikalier

Följande skyddsåtgärder planeras i nuläget vidtas med avseende på avfallshantering

- Material som inte är möjligt att återvinnas eller återanvändas i processerna kommer att hanteras och lagras på sätt som är lämpligt med hänsyn till avfallets egenskaper, så att utsläpp inte kan ske till ytvatten, mark eller grundvatten.
- Bortforsling av avfall kommer att ske med godkänd transportör och till godkänd avfallsmottagare med erforderliga tillstånd.
- Lagring av avfall kommer att ske inom särskilda utrymmen/byggnader utformade med hänsyn till avfallets egenskaper.
- Avfall och kemikalier från verksamheten planeras att förvaras på ett sådant sätt att läckage till avlopp eller omgivning inte kan ske.
- Farligt avfall kommer hanteras separat från icke-farligt avfall.
- Områden/ytor där avfallshantering planeras kommer att vara tydligt uppmärkta.
- Ytor för lagring och hantering av kemikalier och flytande avfall kommer att vara invallade, hårdgjorda och beständiga mot det material som avses att lagras.
- Dosering och distribution av kemikalier till tillverkningsprocesserna avses ske slutna transportsystem som till exempel rörledningar.

Buller

Följande skyddsåtgärder planeras i nuläget vidtas med avseende på buller

- Bullerbegränsande åtgärder vidtas i den omfattning det behövs för att klara naturvårdsverkets riktvärden för industriell verksamhet respektive för buller vid byggarbetsplatser.
- En bullerutredning avseende verksamhetens bullerpåverkan till omgivningen har utförts, se Bilaga B9 – bullerutredning.

Resursanvändning

Följande skyddsåtgärder planeras i nuläget att vidtas med avseende på resursanvändning.

- Varm luft från pappersmaskinen planeras ledas genom ett värmeväxlersystem för att värma kallt processvatten, vilket minskar behovet av tillförd energi.
- Värmeväxlare kommer rengöras och kontrolleras regelbundet för att maximera energiåtervinning.
- Energieffektiv termokompressor avses att förse torkcylinderns ånga
- Ventilation utformas på ett energieffektivt sätt genom att ta tillvara på värme från frånluft.
- Anläggningens ång- och hetvattensystem utformas för att ta vara på värme i så stor utsträckning som möjligt.
- Genererat pappersspill och fiberlösning avses återcirkuleras i tillverkningsprocessen.
- Reningsverket utformas med energieffektiv teknik och där kemikalier som används tillsätts endast i den mängd som krävs för att uppnå resultat.
- I pappersmaskinens våtparti kommer avvattning i fläktstyrda energieffektiva vakuumsuglådor att ske.
- Återanvändning av processvatten och rejektvatten kommer genomföras i så stor utsträckning som möjligt, som till exempel vid pappersmaskinen och vid massaberedningen.
- En stor del av processavloppsvattnet planeras återföras baspappersframställningen som processvatten.
- Dagvatten från takytor kommer samlas upp, renas och användas som processvatten.

Risk

Följande skyddsåtgärder planeras i nuläget vidtas med avseende på risk:

- För att hantera de risker som uppkommer i verksamheten kommer ett systematiskt riskarbete bedrivas. Det omfattar processövervakning, besiktningar och underhåll av samtliga delar av produktionen.
- Kemikalier och avfall kommer hanteras med relevanta skyddsåtgärder, exempelvis invallning, lagring i standardiserade eller certifierade lagringsbehållare som cisterner, slutna behållare eller andra relevanta lagringsalternativ. Kemikalier hanteras separat från övriga ämnen eller material som de kan reagera med.
- Byggnader och anläggningsdelar ska förses med brandlarmsystem och relevant utrustning för brandsläckning.
- Överflyllnadsskydd installeras för att förhindra risk för överflyllning av tankar.

- Rutiner för personalens agerande vid brand eller olycka.
- Vid händelse av läckage eller olycka finns tillgång till brunnstätningar, absorptionsmedel eller motsvarande utrustning.

Förutom ovan nämnda skyddsåtgärder redovisas följande i fråga om riskreducerande åtgärder i miljöriskutredningen, Bilaga B7 - miljöriskutredning.

Risker inom anläggningen ska hanteras i enlighet med verksamhetens systematiska arbetsmiljöarbete och i övrigt ska kemikalier hanteras enligt tillämpliga föreskrifter och branschstandarder. Genom att göra detta minskar sannolikheten att olycka inträffar på anläggningen och konsekvenserna av olycka begränsas vilket sänker risknivån för både anställda och tredje person.

För att reducera risken för personal inom anläggningen och reducera miljörisiker behövs skyddsåtgärder. Riskreducerande åtgärder som identifierats och som ska finnas på anläggningen är bland annat:

- Hårdgjord och tät yta vid lastning/lossning av farliga ämnen.
- Avstängningsmöjligheter på spill- och dagvattenbrunnar inom utrymmen med farliga ämnen.
- Säkerställa möjlighet att upptäcka eventuella läckage av farliga ämnen.
- Rutiner för personalens agerande vid brand eller olycka.
- Begränsad hastighet inom området för transporter.
- Fastställa rutiner och upprätta skalskydd runt anläggningen i form av staket för att säkerställa att obehöriga inte har tillgång till anläggningen.
- Nödstoppsknappar.
- Brandskyddsutrustning inom anläggningen.

För att minimera risken för omfattande brand bör verksamheten förse processdelar med hög brandbelastning, i synnerhet färdigvarulagret, med förebyggande åtgärder såsom automatiskt vattensprinklersystem, syrefattig miljö eller liknande.

Relevanta åtgärder för att begränsa miljörelaterade skador vid brand kan även återfinnas i släckvattenutredningen, bilaga A5 till ansökan. Flera av dessa åtgärder bedöms även bidra till att begränsa sannolikheten och konsekvenser för olyckor som påverkar personer i anläggningens omgivning.

Utifrån föreslagna skyddsåtgärder inom anläggningen bedöms verksamheten ha goda möjligheter att förebygga och hantera allvarlig kemikalieolycka inom verksamheten.

Orientering och bakgrund till ansökan

Vajda-Papir grundades år 1999 i Ungern och har sedan dess etablerat sig i Skandinavien och Baltikum. Idag bedriver bolaget produktion av mjukpapper i Norge och Ungern som sedan säljs på den internationella marknaden.

Bolaget har cirka 40 % marknadsandel i Sverige och cirka 10 % marknadsandel i Norge för toalettpapper och hushållspapper. Idag tillverkar Vajda-Papir baspapper och konverterar det till ungefär 25 000 ton mjukpapper per år i Norge, varav ungefär runt 60 % exporteras till Sverige. Vajda-Papir exporterar också runt 10 000 ton mjukpapper från Ungern till Skandinavien varje år.

Det område där bolaget har sin nuvarande produktionsanläggning i Norge planeras att omvandlas till bostadsområde vilket innebär att Vajda-Papir måste omlokalisera sin verksamhet. Efter en ingående analys av förutsättningarna för en ny etablering med avseende på tillgången till lämplig mark och logistik m.m. har valet fallit på fastigheterna Gullspång Åsen 1:3 (del av) och 1:4 i Gullspångs kommun. Det planerade verksamhetsområdet ligger inom Otterbäckens industriområde och är planlagt för industriell verksamhet.

Planförhållanden m.m.

Gällande översiktsplan för Gullspångs kommun antogs av kommunfullmäktige den 28 februari 2011. I planen framgår att kommunen ska tillhandahålla mark och planmässiga förutsättningar för att trygga expansionsmöjligheterna för befintliga industrier och verksamheter samt för att möjliggöra nyetableringar.

Otterbäckens industriområde, där bolaget planerar att etablera verksamheten, planlades huvudsakligen i mitten på 1960-talet. För att möjliggöra en ytterligare industriell exploatering inom industriområdet, som innefattar bland annat fastigheterna Gullspång Åsen 1:3 (del av) och Gullspång 1:4, har det nyligen genomförts en detaljplaneändring som bland annat har ökat flexibiliteten i regleringen av byggnaders placering och höjd. Detaljplaneändringen vann laga kraft den 13 oktober 2023. Genomförandetiden för planändringen är fem år från det att planändringen fått laga kraft.

Den ansökta verksamheten står inte i strid med vare sig detaljplan eller områdesbestämmelser. Vad gäller planerade dammar för omhändertagande av dagvatten är placeringen ännu inte beslutad. Vid huvudförhandlingen den 19 och 20 augusti 2025 uppgav bolaget att Gullspångs kommun framfört att det inte behövs en ändring av detaljplanen med anledning av placeringen av

dagvattendammarna i enlighet med förslaget i dagvattenutredningen (figur 11 i bilaga A4).

Vajda-Papir avser att förvärva verksamhetsområdet från Gullspångs kommun innan området tas i anspråk för den ansökta verksamheten.

Lokalisering och omgivningsförhållanden m.m.

Lokalisering och berörda fastigheter m.m.

Den ansökta verksamheten planeras att lokaliseras till fastigheterna Gullspång Åsen 1:3 (del av) och 1:4 inom Otterbäckens industriområde i Gullspångs kommun. En karta över det planerade verksamhetsområdet och dess omgivningar finns i bilaga A1 och A2.

Med undantag för en byggnad som inrymmer en numera nedlagd verkstad, ligger den närmaste bebyggelsen ca 500 meter västerut från ansökt verksamhet där bland annat Moelven Vänerply AB bedriver tillverkning av plywood. Närmaste bostad ligger ca 700 meter norr om ansökt verksamhet. Ungefär en kilometer västerut finns det ett fritidshus och ungefär en kilometer söderut finns det bostäder.

Vattenförekomster m.m.

Inom ett avstånd om 5 km från det planerade verksamhetsområdet finns endast en utpekad vattenförekomst och det är Vänern - Värmlandssjön (WA77080578, nedan Vänern) som ligger ungefär en kilometer västerut. Verksamhetsområdet ligger inom delavrinningsområdet för denna vattenförekomst. Ingen utpekad grundvattenförekomst finns inom det bedömda påverkansområdet.

Vattenskyddsområden

Inget vattenskyddsområde finns inom det bedömda påverkansområdet.

Natura 2000 och naturreservat

Ungefär fyra kilometer öster om ansökt verksamhet återfinns ett Natura 2000-område, Ribbingfors ekhage. Ungefär fyra kilometer nordöst om ansökt verksamhet rinner Gullspångsälven som är ett Natura 2000-område där bland annat den unika gullspångslaxen förekommer.

Riksintressen m.m.

Inom ett avstånd om ca fem km från det planerade verksamhetsområdet finns ett flertal riksintressen vilka kortfattat redovisas nedan. I nära anslutning till

Otterbäckens industriområde och det planerade verksamhetsområdet ligger ett riksintresse för rörligt friluftsliv (del av riksintresset Vänern). Ungefär fyra kilometer norr om det planerade verksamhetsområdet ligger Nötön-Åråsviken-Kilsviken med Gullspångsälven, vilket är ett riksintresse för naturvård.

När det gäller riksintressen för kommunikation till lands och sjöss m.m. finns dels väg 26, som planeras att nyttjas för huvuddelen av transporter till och från verksamheten, dels farleden 841 (Djurö-Otterbäcken) och Otterbäckens hamn vilken planeras att användas för inkommande transporter av kortfibermassa. Vad gäller kulturmiljö lät Gullspånga kommun göra en arkeologisk utredning av aktuellt område i samband med senast genomförda planändring. Enligt utredningen finns inga fornlämningar inom det planerade verksamhetsområdet (inklusive ledningsdragningen till Vänern med tillhörande pumpstation).

Skyddade arter och övriga naturvärden

Inom ramen för arbetet med denna ansökan har bolaget låtit utföra en övergripande naturvärdesinventering samt riktade inventeringar av strandzonen och vattenområdet vid den planerade ledningsdragningen. Det har även gjorts en riktad inventering av fåglar. Av inventeringarna framgår att mänskligt påverkade miljöer, såsom hyggen och produktionsskog, dominerar. Dock har sammanlagt 27 naturvärdesobjekt identifierats.

Ansökt verksamhet

Den ansökta verksamheten omfattar framställning av maximalt 75 000 ton baspapper per år och konvertering av samma mängd baspapper till mjukpappersprodukter, i nuläget hushålls- och toalettpapper för den skandinaviska marknaden. I verksamheten kommer även att ingå viss lagerhållning och distribution av externt tillverkade färdigvaror inom närliggande produktsegment.

Anläggningens tillverkningsprocess kommer att utgöras av två huvudprocesser (tillverkning respektive konvertering av baspapper) som i sin tur omfattar olika delprocesser. Verksamheten kommer att till stor del vara automatiserad och bedrivs inomhus.

Tillverkning av baspapper

Metoden som Vajda Papir har valt för tillverkning av baspapper är så kallad lätt torrkreppning (LDC). Det är en väletablerad teknik som bedöms vara mest lämplig inom ramen för den produkt som avses att produceras. Särskilda egenskaper efterfrågas på den slutliga mjukpappersprodukten, såsom tjocklek,

ark per rulle, densitet och hur mjukt papperet är. Enligt bolagets kännedom är LDC den teknik som uppfyller dessa önskemål på bästa sätt, samtidigt som den bedöms vara mest hållbara och energieffektiv för uppfyllandet av nämnda egenskaper. LDC uppfyller även kravet om BAT.

Total planerad kapacitet för verksamhetens baspapperstillverkning är i snitt 205 ton per dag, vilket motsvarar en årskapacitet på maximal 75 000 ton, vid drift dygnet runt 365 dagar per år.

Tillverkningsprocessen för framställning av baspapper omfattar i huvudsak följande processteg: massaberedning, avvattning/pressning/torkning och upprullning av baspapper. Framställningen beskrivs ingående i avsnitten nedan. Lagring av processvatten till baspapperstillverkningen sker i tankar i pappersmaskinhallen och utomhus.

Massalagret

Lagring av inkommande torkad fibermassa sker nederbördsskyddat i en särskild lagringshall, massalagret, som ligger i anslutning till pappersmassaupplösningen, även kallat massaberedning. Fibermassan är packad i balar och inkommer till anläggningen med lastbil. En fiberbal kan väga cirka 250 kg och utgörs av i huvudsak av två kvalitéer; kort- respektive långfibermassa.

Lagringshallen planeras med kapacitet att förvara uppskattningsvis 25 000 ton fibermassa vid ett enskilt tillfälle. Ytan för lastning och lossning för fibermassa planeras att hårdgöras. Vid händelse av spill samlas materialet upp och återförs till exempelvis tillverkningsprocessens massaberedning, pappersmaskin eller fiberåterföringslinje.

Lossning- och lastningsförfarande vid massalagret utförs med elektrisk drivna truckar eller motsvarande arbetsmaskiner. Från lagringshallen transporteras fibermassan via transportband till massaberedningen.

Massaberedning

Inkommande fibermassabalar lastas på ett transportband med hjälp av truck. En linje för kortfibermassa och en linje för långfibermassa, totalt två så kallade pulperlinor med tillhörande transportband.

I pulpern suspenderas fibrerna mekaniskt med inkommande processvatten, återvunnet vatten (bakvatten) från anläggningens pappersmaskin, samt vatten från anläggningens processavslutningsrening. En omrörare säkerställer god omröring och gör att fibermassan löses upp i pulpern. Kort- och långfibermassa

bearbetas batchvis. Processvatten till massaberedningen lagras i tankar och pumpas i ett slutet rörledningssystem till pulperen.

I massaberedningen avläses driftparametrar som till exempel pH, temperatur, malgrad och fiberkoncentration.

Upplöst fibermassa pumpas till lagringstankar utrustade med omrörare. En tank är avsedd för kortfibermassa och en tank är avsedd för långfibermassa. Från lagringstankarna pumpas upplöst fibermassa till två särskilda så kallade fiberlinjer avsedda för kort- respektive lång fibermassa. I fiberlinjerna sker i huvudsak ytterligare vattenutspädning, malning och filtrering. Filtreringen syftar dels till att avlägsna oupplösta fiberklumpar, dels ta bort skarp/oönskade föroreningar som till exempel sand, plast och ståltråd som kan finnas i inkommande fiberbalar. Fiberklumparna återförs tillverkningsprocessen och annat övrigt avskilt material hanteras som avfall.

Vid massaberedningen doseras våtstyrkemedel till fibermassan. Våtstyrkemedel doseras för att ge det färdiga pappret en så kallad våtstyrka. Våtstyrka är en produkttegenskap för till exempel hushållspapper, vilket innebär att pappret inte smulas sönder vid kontakt med vätska.

Torrsubstanshalten i fiberlösningen är cirka 3,5–4 % efter massaberedningen.

Återföring av fibrer

Utöver ovan nämnda fiberlinjer kommer även en separat återföringslinje att användas. Till anläggningen återförs papperspill från anläggningens konverteringssteg, pappersmaskinen samt från massalager. Linjen har ett eget transportband, inmatning och pulper. I pulperen bearbetas fibrerna mekaniskt tillsammans med vatten. Efter upplösningen i pulperen genomgår fiberblandningen ytterligare bearbetning, såsom silning. Den bearbetade fiberlösningen återförs till massaberedningen.

Att återföra spill från papperstillverkningen till återföringslinjen innebär uppskattningsvis att 7 500 ton ny fibermassa inte behöver köpas in. Det motsvarar ungefär, vid fullständig utbyggd verksamhet, 10 % av den uppskattade årsförbrukningen av fibermassa.

Pappersmaskin

För papperstillverkningen planeras en större pappersmaskin alternativt två mindre maskiner. Med två mindre pappersmaskiner är det möjligt att framställa två olika papperskvaliteter samtidigt. Verksamhetens totala kapacitet,

funktion eller påverkan på omgivningen blir oförändrad med två mindre pappersmaskiner. En stor pappersmaskin är cirka 30 meter lång, 10 meter bred och 20 meter hög.

Våtparti

Innan fiberlösningen avleds till pappersmaskinen våtparti tillsätts retentionsmedel. Retentionsmedlet funktion är att kvarhålla fibrer i pappret, vilket även bidrar till renare återföringsbart processvatten samt mindre skum och fiberrest/suspension i anläggningens processavloppsreningsverk.

Inkommande fibermassalösning späds och blandas med vatten från pappersmaskinen. Fibermassalösningen sprutas genom en inloppslåda mellan pappersmaskinens vira och pressfilt. Inloppslådan finfördelar fibrerna jämnt och i rätt riktning för att få ett papper med rätt kvalitet.

Viran utgörs av ett finmaskigt nät som släpper igenom merparten vattnet i fiberlösningen på pressfilten. Rengöring av pressdukarnas yta sker automatiskt. Från pressfilten förs pappersarket in mellan roterande valsar, där ytterligare avvattning sker genom fläktstyrda energieffektiva vakuumsuglådor. Ett pappersark börjar att formas. Fördelen med en delvis avvattning i detta steg är att mindre energi åtgår i torkningssteget.

Rejektvattnet samlas i en uppsamlingstank och återcirkuleras tillverkningsprocessen.

Torrsubstanshalten i pappersarket uppskattas till cirka 10–15 % innan pressning.

Pressparti och avvattning

Det våta pappersarket leds genom pappersmaskinens pressparti och avvattnas mekaniskt genom pressning (så kallad skopressteknik). Pappersarket överförs, under pressningen, till en torkcylinder (yankeecylinder).

Torrsubstanshalten i pappersarket efter pressning uppskattas till cirka 45–50 %. Rejektvatten från pressningen samlas i en uppsamlingstank och återcirkuleras.

Torkning

Torkning sker i pappersmaskinens torkningsparti på en cylinder (yankeecylinder) i metall. Yttemperaturen på cylindern är cirka 95–100 °C. Cylindern värms upp inifrån med ånga vid ett tryck på cirka 8 bar. Cylindern roterar med en hastighet på cirka 2000 m/min. Värmen produceras antingen av en eldriven ångpanna med en kapacitet på 10 ton per timme eller via induktion.

Olika tillsatser sprutas på torkcylindern för att förbättra vidhäftning och mjukhet på det färdiga pappret samt underlättar lossningsförfarandet. Torkcylindern avses att kompletteras med en varmluftskåpa som blåser varm luft (450–550 °C) på pappersbanan. Uppvärmad luft från torkningen leds genom ett värmeväxlersystem för att värma kallt processvatten som används vid massaberedningen och processvatten som tillsätts pappersmaskinen.

Torrsubstanshalten i pappersarket efter torkning uppskattas till cirka 93–94 %. Pappersmaskinens ånga framställs genom en elpanna.

Kräppning och upprullning

Från torkningssteget passerar pappret en kräppschaber (skrapa), som avlägsnar baspappret från yankeecylindern. Vid avtagandet får pappret en slutlig tjocklek, ytvikt, töjning och mjukhet. Pappret rullas upp på en pappershylsa.

Det färdigställda baspappret tas av pappersmaskinen när önskad diameter eller antal meter är uppnått. Baspappret består av breda rullar om cirka 2,5 meter i diameter med en vikt på cirka 3,5 ton. Det tillverkade baspapperet är vitt i färgen och inga färgämnen eller blekningsmetoder används i tillverkningsprocessen.

Baspappersrullarna transporteras med självkörande elektriska lastmaskiner, dels till baspapperslagret, dels vidare till konverteringslinjerna för framställning av mjukpappersprodukter.

Visst spill av baspapper kan uppstå vid kräppning och upprullning, vilket återförs till massaberedningens fibermassaåterföringslinje. Spill av baspapper kan till exempel uppkomma vid start eller fel på pappersmaskinen.

Baspapperslagret

Från pappersmaskinen transporteras framställt baspapper i stora rullar till baspapperslagret med elektriska automatiserade lasttruckar. Rullarna skyddas mot smuts med sträckfilm. Baspappersrullarna är cirka 2,5 meter i diameter och väger ungefär 3,5 ton. En lagringsbyggnad planeras att anläggas med en kapacitet att lagra uppskattningsvis 7 000–8 000 ton baspappersrullar vid ett enskilt tillfälle. Från lagringshallen transporteras baspapper till anläggningens konverteringslinjer

Utsläpp till luft

Vad gäller stödfunktioner kommer den ånga som behövs för torkning att framställas med en elpanna till vilken el från förnybara källor planeras att köpas in.

Värmeenergin kommer också att återvinnas i så hög grad som möjligt. Ingen eldning av fastbränsle eller olja planeras vid anläggningen. När det gäller skyddsåtgärder kommer utgående ventilationsluft från baspappersframställningen att genomgå rening innan den avleds till atmosfären. Utgående luft från torkningsprocessen kommer att renas med etablerad teknik som utgör BAT såsom våtseparator, droppseparator, cykloner, skrubberteknik eller någon annan etablerad reningsteknik med motsvarande kapacitet.

Vattenanvändning

Processerna, förutsätter användning av betydande mängder vatten. För att minimera behovet av intag av råvatten kommer processvattnet att återcirkuleras i ett slutet system samtidigt som ”rent” dagvatten från i första hand taktytor kommer att tas tillvara och nyttjas som processvatten. Dock kommer viss mängd vatten att avgå i processerna och med utgående färdigprodukter vilket innebär att systemet fortlöpande kommer att behöva fyllas på med externt råvatten vilket planeras att tas in/bortledas från Vänern.

Processvattnet för tillverkning av baspapper planeras att i huvudsak utgöras av inkommande råvatten från Vänern samt uppsamlat renat dagvatten. Renat processavloppsvatten recirkuleras även som processvatten till baspapperstillverkningen. Andelen återvunnet processvatten är ca 50 % av den totala förbrukningen. Besparingen per år (360 produktionsdagar) är ca 345 000 m³ vatten per år eller 40 m³ per timma. Det är bolagets bedömning att man vid normala förhållanden kommer att använda maximalt 1 685 m³ vatten per dygn men att det under vissa omständigheter, t.ex. när systemet behöver fyllas på vid driftstart eller efter underhållsstopp, behöver ske ett större uttag och att det därför finns skäl att tillåta ett större maximalt uttag per dygn än vid ”normal” drift.

Inkommande råvatten till verksamhetens baspapperstillverkning genomgår rening med filter/sil eller motsvarande. Processvattnet pumpas sedan i rörledningar till lagringstankar och därefter till tillverkningsprocessens olika delar. En delström av vattnet i lagringstankarna kommer sedan att användas till anläggningens baspappersframställning. En annan del av vattnet kommer att användas som kylvatten till bland annat hydraulikaggregat, kompressorer och liknande utrustning.

När kylvattnet kylt utrustningen används vattnet dels som tätningsvatten och dels processvatten till baspappersframställningen. Verksamheten har därmed inte något separat kylvattensystem. Inga tillsatser tillsätts i kylvattnet. Tätningsvatten används exempelvis till att öka tätningsfunktionen i mekaniska tätningar (runt roterande axlar) och packboxar.

Baspapperstillverkningen är utformad för att använda dagvatten som processvatten. Dagvatten avrinner från byggnaders taktytor och leds via ett ledningssystem till en takvattentank (cirka 750 m³). Uppsamlat dagvatten leds, efter grovavskiljning (filter eller motsvarande) av till exempel löv, grenar med mera till lagringstankar för inkommande processvatten. Anläggningen kommer att utgöras av cirka 48 700 m² taktytor. Uppskattningsvis bedöms att cirka 5 % (20 000 m³) av anläggningens totala årliga behov av processvatten under ett medelår kan utgöras av uppsamlat dagvatten från byggnaders taktytor.

Rening av processavloppsvatten

Vad gäller utgående processavloppsvatten planeras det att renas i en anläggning med flotation, mikrofilter, bioreaktor (Moving Bed Biofilm Reactor, MBBR), lamellseparator (med ett andra flotationssteg), sandfilter och ett slutpoleringssteg. I samband med detaljprojekteringen kan det komma att ske justeringar av såväl den tekniska lösningen som lokaliseringen men anläggningens funktion, effektivitet och reningskapacitet kommer att uppfylla minst de antaganden som ligger till grund för gjorda beräkningar av kvaliteten på utgående processavloppsvatten. Anläggningen kommer också att uppfylla kraven på BAT enligt relevanta EU-dokument.

Föroreningar i utgående processavloppsvatten efter rening kommer i huvudsak att utgöras av oorganiska ämnen såsom kväve (N) och fosfor (P) samt COD och suspenderade ämnen. Det kommer även att förekomma vissa utsläpp av AOX (Halogenerade organiska föreningar).

Reningsanläggning

Med hänsyn till verksamhetens slutgiltiga utformning kan reningsteknik, lokalisering, kapacitet och anläggningsdelar komma att ändras eller flyttas. Funktion, effektivitet och reningsgrad av utgående vatten till recipient kommer dock ligga på samma nivå, vilket motsvarar de lägre BAT AEL-nivåerna. Enligt nuvarande förslag planeras reningsanläggningen att utformas som en totalvattenreningsanläggning.

I avsnitten nedan beskrivs, enligt nuvarande förslag, de olika stegen i det planerade reningsverket.

Inkommande vatten

Processvatten från pappersmaskinen och vatten från golvrännor pumpas via ett trappfilter eller motsvarande anordning. Syftet med grovavskiljningen är att avlägsna oönskat material som till exempel grus och plast från bland annat rengöring av ytor. Avskilt material hanteras som avfall.

Buffert- och uppsamlingstankar

Från trappfiltret eller motsvarande anordning leds inkommande vatten till en bufferttank och uppsamlingstank. Till uppsamlingstanken pumpas även spolvatten från rengöring av ytor och processutrustning samt överskottsvatten som till exempel vatten från pappersmaskinens pressar och våtparti.

Dissolved air flotation (DAF)

Från reningsanläggningens uppsamlingstank leds vattnet till en flotationsanläggning. Vid flotation tillsätts tryckluft underifrån och partiklar i inkommande processavloppsvatten fäster på luftbubblor och flyter upp till ytan i flotationsbassängen och avskiljs på ytan med en skrapanordning. Flockningsmedel tillsätts i flotationsbassängen vilket får partiklarna i avloppsvattnet att slå sig samman till större slamaggregat. Tillsättning av flockningsmedel sker under omrörning för en god omblandning. Från flotationsanläggningen generas två delströmmar. En delström leds till en särskild uppsamlingstank. Till uppsamlingstanken leds även vatten från mikrofilteranläggning eller motsvarande. Från tanken pumpas vattnet och återförs till exempel till baspappersframställningen. Den andra delströmmen leds till reningsverkets mikrorfilter/ membranfiltrerings anläggning eller motsvarande. Fiberrest/suspension från flotationsanläggningen leds till massaberedningen och fibrerna återanvänds i baspapperstillverkningen.

Mikrofilter

Utgående vatten från flotationsbassängen leds till en mikrofilteranläggning (mekaniskt filter) eller motsvarande. Anläggningen utgörs av antal seriekopplade filter. Genererat rejekt leds till samma uppsamlingstank som samlar upp en delström från reningsverkets flotationsanläggning. Från tanken pumpas vattnet och återförs till baspapperstillverkningen. Processavloppsvattnet som passerar filtret leds till matartank till hörande anläggningens bioreaktor.

Bioreaktor

Från mikrofilteranläggningen (mekaniskt filter) eller motsvarande leds processavloppsvattnet till en matarrtank tillhörande reningsanläggningens bioreaktor, Moving Bed Biofilm Reactor (MBBR). Tekniken bygger på att

bakterier växer i form av en biofilm på så kallade biobärare. Dessa biobärare är oftast tillverkade i plast och blandas runt i en reaktor. Bakterierna växer skyddat inuti biobärarna och stannar kvar i processen genom silar som förhindrar biobärarna att lämna reaktorn. Omrörning krävs för att bärarna ska få syre så att föroreningarna kan brytas ner. I bioreaktorn kan närsalter som urea och fosforsyra behöva tillsättas. Generat fiberrest/suspension leds vidare med processavloppsvattnet till nästa reningssteg.

Bolaget avser att dosera närsalter för att optimera den biologiska reningen. Optimeringen bygger på analys av COD-reduktion samt utgående halter av närsalter där målsättningen är att uppnå en hög reduktion med så låg närsaltdosering som möjligt. Under föreslagen provotid kommer närsaltdoseringen analyseras och optimeras genom tät uppföljning. Slutlig uppföljning av närsalter kommer att beskrivas i kontrollprogram.

Lamellseparator och flotation

Från bioreaktorn pumpas processavloppsvattnet till en kombinerad sedimentations- och flotationsanläggning. Anläggningen utgörs av lamellseparator och mikroflotation. Sedimentering sker i en lamellseparator eller motsvarande. Vattnet passerar genom ett antal snedställda skivor (lameller). Lamellerna sänker vattenhastigheten och ökar sedimentationsytan. Partiklarna ansamlas på lamellernas ytor och glider av. Flockningsmedel tillsätts, vilket får partiklarna i processavloppsvattnet att slå sig samman till större slamaggregat, vilket underlättar avskiljning.

Vid mikroflotation tillsätts tryckluft, vilket fäster luftbubblor på partiklarna i inkommande processavloppsvatten. Partiklarna flyter upp till ytan i flotationsbassängen och avskiljs med en skrapanordning. Fiberrest/suspension från den kombinerade sedimentations- och flotationsanläggningen återförs till baspapperstillverkningens massaberedning.

Sandfilter

Processavloppsvattnet leds därefter vidare till reningsverkets sandfilter eller motsvarande filteranordning. Anläggningen planeras att utgöras av två sandfilter, varav ett filter är stand-by. Inkommande vatten leds in i botten på filteranordningen varpå fasta partiklar fångas upp i sanden. Backspolningsvatten från sandfiltren återförs till reningsverkets lamellsepareringsanläggning. Utgående vatten från sandfiltret återanvänds till baspappersframställningen.

Slutpolering

Vid behov är det möjligt att komplettera reningsanläggningen med ett polersteg för att ytterligare öka reningsgraden. Teknikalternativ som är under utredning är

olika membrantekniker som till exempel ultrafilter eller motsvarande. Membranfiltrering är en tryckdriven process. Tekniken bygger på att ett halvgenomträngligt membran släpper igenom vissa ämnen medan andra ämnen hålls tillbaka. Den vätskeström som passerar membranet kallas permeat och den vätskeström hålls tillbaka kallas är ett rejekt.

Dagvatten

De dagvattenflöden som inte återanvänds som processvatten kommer att samlas upp och renas innan vattnet avleds till Väneren via ett dike. Reningen kommer att utformas som en sedimentationsanläggning (en damm/dammar med permanent vattenyta) med tillhörande oljeavskiljning (före dammen/dammarna).

Anläggningen kommer att utföras på sådant sätt att den även kommer att kunna användas för att samla upp och kvarhålla eventuellt släckvatten vilket innebär bland annat att utloppet kommer att kunna stängas av.

Olycksrisker

Kemikalier och flytande farligt avfall kommer att lagras och hanteras på ytor som kommer att vara hårdgjorda, täta och invallade.

Råvaror och kemikalier

Råvaran till baspapperstillverkningen kommer vara inköpt kort- och långfibermassa. I framtiden kan det även bli aktuella med andra typer av ingående pappersmassa, såsom BCTMP (blekt kemitermomekanisk pappersmassa).

Som framgått ovan kommer viss mängd processkemikalier att användas både i tillverkningen av baspapper och vid den efterföljande konverteringen till mjukpappersprodukter. Vissa kemikalier kommer även att användas i processvattenreningen.

Av tabellen nedan framgår beräknad förbrukning av råvaror och processkemikalier och kemikalier för vattenrening m.m.

Processteg	Användningsområde	Uppskattad årsförbrukning (m ³)	Maximal samtida lagring (m ³)
Baspapperstillverkning	Filttvättmedel, tvättmedel för pressfilten	5	1
	Släppmedel till yankeecylinder	35	3–5
	Skumdämpare	4	1–2

	Våtstyrkemedel	160	14
	Modifieringskemikalie till yankee-cylinder	3,5	1–2
	Desinfektionsmedel	4	1
	Klisterkemikalie till yankee-cylinder	110	10
	Retentionsmedel, fiberblandning	23	2–3
	Fixermedel för finmaterial i fiberblandningen	25	2–3
Processavloppsvattenrening	Bioreaktor, (fosforsyra 72 %)	2	1
	Flockningsmedel	10	1
	Koaguleringsmedel	30	3
	Bioreaktor (urealösning 40 %)	5	2–3

Utöver kemikalierna ovan kommer mindre mängder av drift-, laboratorie- och underhållskemikalier att användas i verksamheten.

Verksamheten kommer inte att omfattas av Sevesolagstiftningen.

Orsaken till utsläpp av AOX till recipienten är att ämnet återfinns i vissa kemikalier som används i processen (PAC/PAX (koaguleringsmedel), våtstyrkemedel PAE, kreppmedel till yankeen PAE/harts, Natriumhypoklorit (desinfektionsmedel till vatten)). Den miljöpåverkan som sker av AOX är att halogener som kommer i vattnet kan reagera med metalljoner, vilket kan skapa metallkomplex som kan vara skadligt för människors hälsa och miljön. Möjligheten att helt undvika AOX finns inte idag med tanke på våtstyrkemedlet som behövs för att kunna tillverka våtstarka papperskvaliteter som efterfrågas av kunder.

Energi

Både framställningen av baspapper och den efterföljande konverteringen till mjukpappersprodukter kräver energi i form av el och samma gäller för de fläktar, pumpar och kompressorer m.m. som behövs för stödfunktionerna.

Överskottsvärme från de olika processtegen kommer att återanvändas i så hög grad som möjligt. Värmeenergi från tillverkningsprocesser kommer att återanvändas. Varm luft från pappersmaskinen torkningssteg och varma gaser från vakuumfläktar, leds genom ett värmeväxlersystem för att värma kallt

processvatten som används vid massaberedningen och pappersmaskinen. Även värmen i utgående ventilationsluft kommer att tas tillvara genom värmeväxling.

Värmeväxling planeras mellan inkommande råvatten (kallt) och utgående vatten (varmt) i råvattentanken.

Energieffektiv termokompressor avses att förse med Yankee-cylinderns ånga. Uppskattningsvis kan upp till 60 % av generat ångkondensat återvinnas till ny ånga.

Fläktstyrda energieffektiva vakuumsuglådor avses användas vid baspappersframställningens pressfilt.

Det sammanlagda elbehovet beräknas att uppgå till ungefär 150–250 GWh per år med en fördelning enligt nedan.

Processer	Elförbrukning (GWh/år)
Pappersmaskin	202
Pappersmaskin drift	88
Yankee-cylinder	48
Torkning, varm luft	40
Stödsystem, hetvatten, reningsverk, kompressorer, pumpar, ventilation, m.m.	26
Konvertering, verkstad, lager m.m.	18
Maskinhallar, lagerhallar, kontor, utlastning m.m.	9
Totalt	~229

Till detta kommer drivmedel till de fordon som kommer att användas i verksamheten.

Kylanläggningar

Byggnader kommer förmodligen att behöva kylning, främst under sommaren. Därutöver kommer troligen även delar av tillverkningsprocessen behöva kylning. Kylningsalternativ som kan bli aktuellt är bland annat anläggande av energibrunn. Luftkyla är ett annat möjligt alternativ.

Den exakta utformningen av kylning, typ av köldmedier och mängder, kommer att fastställas under verksamhetens detaljprojektering.

När det gäller val av köldmedier kommer verksamheten ta hänsyn till klimatpåverkande potential i samband med detaljprojektering av anläggningen.

Transporter

Inkommande transporter av kortfibrer planeras att ske med omkring 10 fartyg per år till Otterbäckens och/eller Kristinehamns hamn. Från Otterbäckens hamn till anläggningen kommer massan att transporteras med lastbil via Norra hamnvägen och Industrivägen medan massa som kommer in via Kristinehamns hamn tas in via väg 26 och Industrivägen. Tillsammans med övriga inkommande och utgående transporter innebär detta att Industrivägen beräknas belastas med omkring 60 tunga transporter per dygn varav omkring 7 transporter med kortfibrer från Otterbäckens hamn. Lite drygt 50 transporter per dygn (inkommande massa och andra insatsvaror samt utgående färdigprodukter) kommer således att komma in till, respektive lämna, Industrivägen via väg 26 varav omkring 1/3 till/från norr och resterande 2/3 till/från söder.

Utöver tunga transporter tillkommer personbilar och mindre transportfordon med personal och andra aktörer (främst entreprenörer) som åker till och från verksamheten.

In- och utgående (tung) transporter av massa och andra insatsvaror respektive färdigprodukter planeras ske under vardagar mellan kl. 07 och 18.

Personbilstrafik kommer att förekomma dygnet runt alla dagar i veckan om än med olika intensitet.

Bolaget planerar att vidta ett flertal skyddsåtgärder för att minimera störningarna från transporterna, däribland att så långt möjligt använda egna fordon som uppfyller högsta miljöklass samt att, i den mån det är praktiskt möjligt och ekonomiskt försvarbart, ställa krav på anlitade transportbolag vad gäller i första hand bilarnas miljöklass och drivmedel.

BAT-utredning

Verksamheten är en IED-verksamhet inom papper- och massaindustri. Relevanta publicerade BAT-slutsatsdokument för den aktuella produktionen är BAT-slutsatserna för pappers och massaindustri (BAT-PP). Även kapitlen med slutsatser om BAT i de dokumenten gällande hantering och lagring, energieffektivitet respektive kylning är relevanta att beakta vid bedömning om såväl bästa tillgängliga teknik som bästa möjliga teknik tillämpas.

Bästa tillgängliga teknik (BAT) enligt dessa dokument kommer tillämpas i den utsträckning som är skäligen med hänsyn till verksamhetens art och den miljöpåverkan som kan förväntas uppstå.

De fastställda utsläppsvärden (BAT-AEL) som är relevanta för verksamheten återfinns i BAT-PP och bedöms klaras.

Planerad verksamhet enligt 11 kap. miljöbalken

Råvattenintag

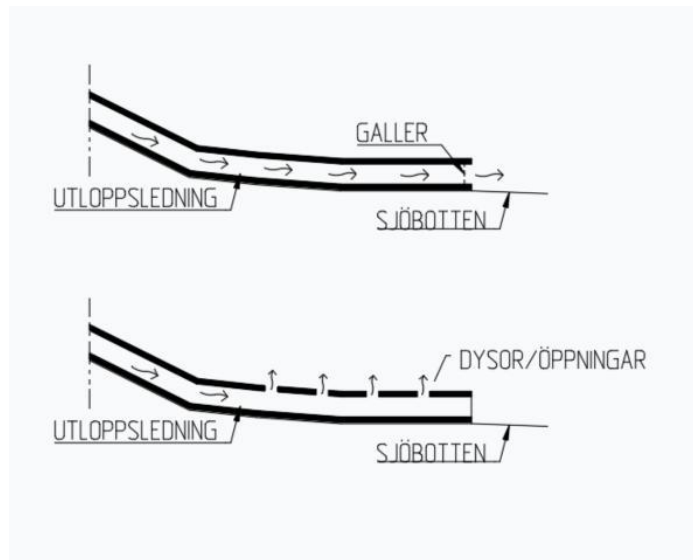
Som framgått ovan kommer processvattensystemet att, trots en hög grad av vattenåtervinning och tillvaratagande av rent dagvatten från takytor, behöva tillföras vissa mängder råvatten. Detta intag planeras ske genom bortledning av vatten från Vätern.

Det sammanlagda intaget kommer att variera beroende av i första hand produktionsvolym och mängden dagvatten som kan återvinnas till processen men beräknas uppgå till som mest 615 000 m³ per år. Intaget planeras att ske ca 750 m ut från land via en bottenförlagd intagsanordning och rörledning. En pumpstation planeras att anläggas på land. Pumpstationen och rörledningen (både för intag av råvatten och för utsläpp av renat processavloppsvatten) kommer att anläggas inom respektive utgå från fastigheten Gullspång Sanden 2:1 som ägs av Moelven Vänerply AB.

Detaljerad utformning av intagsstrukturen kommer att tas fram i ett senare skede. Intaget förses antingen med galler eller utformas med en radiellt minskande tvärsnittsarea för att förhindra att fiskar och andra sjölevande varelser sugas in i intagsstrukturen.

Utlopp

Utloppet kan antingen utformas som en rak utloppsledning eller med uppåtriktade öppningar, dysor som sprider ut vattnet på en längre sträcka. Flödet i utloppsledningen är lågt, vilket medför att ett rakt utlopp parallellt med botten bedöms sannolikt som möjligt. Vid ett rakt utlopp förses utloppet med ett galler eller motsvarande anordning för att förhindra att fiskar och andra djur kan simma in i utloppsledningen. En utloppsledning med uppåtriktade öppningar, dysor, på ovansidan sprider utgående vatten uppåt från ledningen och påverkan på botten minskar.

Principritning av utloppsledning med två alternativa utlopp.

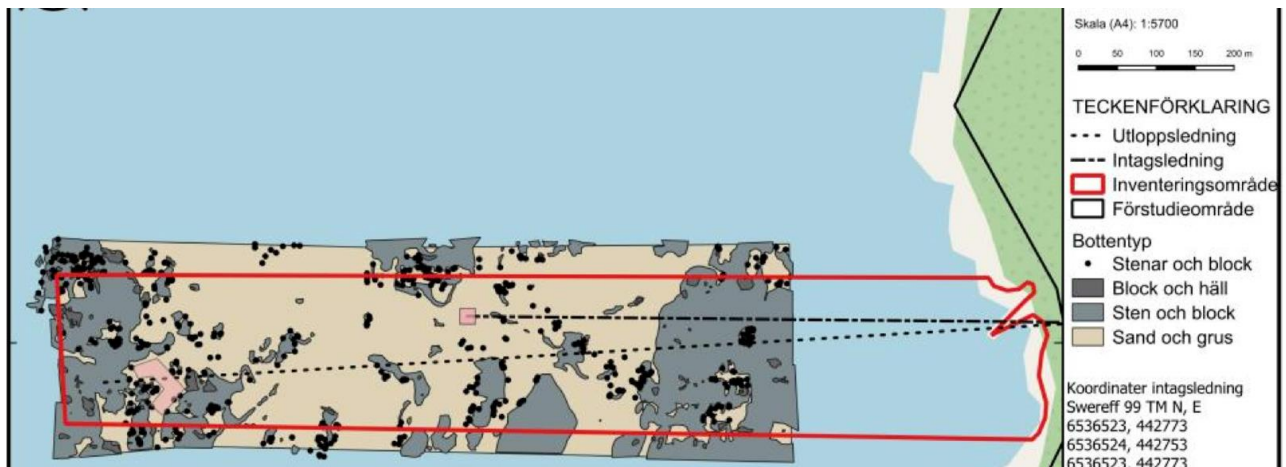
Utloppsledningen planeras att kontrollera med jämna mellanrum, till exempel inspektion genom dykning och filmning. Inspektion kommer att ske vid misstanke om skada, annars med cirka 3 års intervall. I samband med förläggning och installation kommer ledningen att inspekteras och kontrolleras noga för att säkerställa att den är i ett gott skick. Moderna ledningsmaterial har en mycket lång hållbarhet vid korrekta utföranden.

Placering av intag och utlopp

Tidigare genomförda undersökningar har visat att bottenförhållandena inom utbredningsområdet varierar, främst i området kring den planerade utsläppspunkten där det förekommer både områden med sand och områden med block/sten. För det fallet att det övervägs att begränsa områdena inom vilka anordningar för intag respektive utsläpp av vatten får anläggas måste det tas hänsyn till variationer i bottenförhållanden.

Vid föreslagen placering ligger såväl intags- som utsläppsanordningen på sand. Ytan vid intagspunkten är i princip identisk med den punkt som framgår av tidigare ingivna handlingar, se bland annat figur 6.1 i Bilaga B till ansökan, Miljökonsekvensbeskrivning. I detta fall kan ett koordinatsatt område begränsas till ett område på 10 x 10 m, se Figur nedan.

Ytan för utsläppsanordningen är i detta flyttad inåt mot stranden för att undvika det område med block/sten som finns vid den tidigare markerade utsläppsanordningen. Ytan är också utökad för att möjliggöra en anpassning av den slutliga ledningsdragningen och placeringen av utsläppsanordningen till aktuella bottenförhållanden.

Föreslaget område för intagsledning och utloppsledning.

Koordinater avseende område för intagsledning

Swereff 99 TM N, E

6536523, 442773

6536524, 442753

6536523, 442773

6536524, 442753

Koordinater avseende område för utloppsledning

Swereff 99 TM N, E

6536489, 442332

6536479, 442364

6536441, 442399

6536406, 442370

6536419, 442355

6536440, 442373

6536456, 442358

6536454, 442339

Dagvatten

För hantering av dagvatten planeras att anläggas en damm med en area om ca 900 m² med ett djup på i storleksordningen två meter och en försedimenteringsdamm med en area om ca 220 m².

Grundvattenbortledning

Vid uppförandet av vissa anläggningsdelar kommer det att ske gräv- och schaktningsarbeten under grundvattennivån (främst en del av hallen för pappersmaskinen samt vid nedläggningen av rörledningar till och från Vätern med tillhörande pumphus). Detta innebär att det kan uppstå ett behov att bortleda inläckande grundvatten vilket i sin tur kan leda till en viss påverkan på

grundvattennivåerna i omgivningen. Vad gäller anläggandet av maskinhallen och pumpstationen kommer grundvattennivåerna att återgå till naturliga nivåer när byggnationerna är klara och återfyllning har skett vilket innebär att påverkan är begränsad både i omfattning och tid. När det gäller ledningsdragningen kommer anläggande och återfyllning att ske på sätt som minimerar påverkan i både anläggnings- och driftskedet (bland annat kommer arbetet att ske i avgränsade sektioner som återfylls med ”täta” massor innan nästa sektion påbörjas).

Byggnation

Planerade byggnader

En ny fabriksbyggnad behöver upprättas för verksamhetens pappersframställning. Fabriksbyggnaden utgörs i huvudsak av olika produktions- och lagerbyggnader samt utlastningsdel (cirka 50 500 m²).

Inom ytan för verksamheten tillkommer byggnader för fristående anläggningar på området i form av till exempel vattentankar, parkeringsplatser, interna vägar, rörledningar, dagvattendammar, reningsverk och övriga stödsystem som behövs för att bedriva verksamheten. Fabriksbyggnaden kommer även omfatta kontorslokaler. Det kommer även behöva anläggas ett pumphus för råvattenintag väster om Moelven anläggning och tillkommande rörledningar för inkommande processvatten och utgående renat processavloppsvatten.

Byggnadernas höjd kommer variera mellan cirka 10–40 meter.

Verksamhetsområdet kommer uppta en yta motsvarande cirka 13,15 ha.

Rivningsarbete

Inom fastigheten (sydöstra delen) finns ett mindre skjul som kommer att rivas. Avfallet kommer att hanteras som byggavfall.

Krossning

Inom ytan för ansökt verksamhet utgörs stora områden av berg i dagen. Vilket innebär att berg behöver loss hållas. Losshållet berg avses kunna krossas på plats för att tillgodose en effektiv materialhantering. Krossat berg kan sedan användas som konstruktionsmaterial.

För att tillgodose en effektiv hantering kommer en mobil krossanläggning användas.

Anläggningsarbete på land

I ett första skede kommer området att förberedas med till exempel sprängning och hårdgörande av ytor. Anläggningen och produktionslinjerna avses sedan att byggas ut successivt. Uppförande av anläggningen beräknas ta ungefär 24 månader från byggstart.

Huvudsakliga anläggningsmoment som förväntas att utföras framgår i nedanstående avsnitt.

Schaktning

Visst schaktningsarbete kommer att behövas genomföras efter att Vajda Pair har övertagit fastigheten från Gullspåns kommun. Exakta höjder efter markarbetena är ännu inte fastställda, utan kommer att beslutas under detaljprojekteringen.

Sprängning

Sprängningsarbeten bedöms utföras. Fastigheten utgörs i delar av berg i dagen. Under pappersmaskinen kommer det anläggas ett schakt om cirka 9 meter djup, detta för att få utrymme till anläggningens pulper för återföring av fibrer samt andra nödvändiga processtekniska delar.

Pålning (eventuellt)

För att säkerställa en stabil grundläggning kan pålning till stabilt berg krävas. Pålningsarbeten bedöms preliminärt, om det blir aktuellt, kunna pågå till cirka 2–3 månader.

Grundläggning

Efter schaktning (och eventuellt pålning) kommer grundläggning i form av packning av krossmaterial och en armerad platta att anläggas för ytor där byggnader ska placeras.

Ledningsschakt och råvattenpumpstation

Anläggningens ledningsdragning avseende inkommande processvatten och utgående processavloppsvatten kommer att utföras både i mark och i vatten.

Den landförlagda ledningssträckan föreslås löpa söder om befintlig etablering, vilken är belägen väster om Vajda Papiers område. Sträckan föreslås löpa längs med befintlig etablerings södra gräns för att längre västerut ta av i nordvästlig riktning mot befintlig väg. Där föreslås en råvattenpumpstation anläggas.

Arbetsområdet för det landförlagda ledningstråket uppgår till en bredd om cirka 20 meter. Arbetsområdets storlek kan minskas på de platser där utrymmet är

begränsat. I och med rådande markförhållanden bedöms schaktning vara den mest lämpliga metoden för ledningsförläggning. Schaktbotten för ledningsstråket ligger som lägst 3 m under markytan.

På land avses en råvattenpumpstation och tillhörande intagskammare /bassäng. Intagskammare/bassäng behöver schaktning till nivåer om cirka 5–6 meter under markytan. En stödkonstruktion kommer att behöva anläggas för att hålla emot omgivande jordtryck.

Hårdgörande av ytor

Fastigheten avses vid övertagandet från Gullspångs kommun vara grovplanerad för industriändamål och utgörs av i dagsläget av nyligen avverkad skog och igenväxt jordbruksmark.

Verksamhetsområdet kommer i stora delar efter etableringen hårdgöras. Ytor kring den planerade anläggningen inklusive parkeringsplatser och interna transportvägar kommer att beläggas med asfalt eller motsvarande.

Hårdgörandet (asfältläggning och gjutning av grund) kommer att ske under olika perioder under byggprocessen med hänsyn till det arbete som sker i övrigt inom byggskedet och bärigheten på de planerade ytskikten.

Uppskattningsvis kommer cirka 5 ha att hårdgöras med asfalt eller motsvarande. Ungefär 4,9 ha kommer att bestå av takytor för kontorsaktiviteter och alla processer för papperstillverkning som ska ske inomhus.

Resning av byggnader och installation utrustning

Valet av byggmetod är inte beslutad. Troligen förväntas att större förproducerade byggnadselement användas, vilka sammanfogas på plats. Stålkonstruktioner för att fästa byggnadsdelar i kommer troligen att behövas.

Vid installation av den tyngre och skrymmande utrustningen kommer lyftkranar och tunga transporter att krävas. Arbetet med installation och injustering kommer i övrigt till stor del att ske inomhus och förväntas därför inte medföra några störningar för omgivningen.

Installationsarbetet kommer att kräva svetsningsarbeten för rörledningar och till stor del kopplingsarbeten för övervaknings och styrutrustning.

Länshållningsvatten

Länshållningsvatten som kan uppkomma från inläckande grundvatten och dagvatten till schakt kan beroende av vattnets sammansättning vara förorenat. Vid behov avses ett eventuellt förorenat länshållningsvatten avledas till en sedimentationsanläggning inklusive oljeavskiljning. Vid behov kommer reningsanläggningarna kunna kompletteras med ytterligare reningssteg.

Vid sprängningsarbeten behöver hänsyn tas till hantering av sprängmedel så att dessa inte medför spridning av kväve.

Transporter

Under byggskedet kommer transporter att ske för lastning och lossning av byggmateriel. Erforderligt transportarbete in och ut från verksamhetsområdet under byggskedet kan variera under tid. Antalet transporter under byggskedet uppskattas att uppgå cirka 100–200 dagligen.

Avfall

Det avfall som uppkommer under anläggningsskedet kommer att sorteras och hanteras enligt gällande lagstiftning och av bolaget upprättade rutiner.

Entreprenörer och avfallsmottagare kommer att kontrolleras för att säkerställa att de har relevanta tillstånd för verksamheten och följer relevanta föreskrifter. Det kommer att finnas tillräckligt många märkta avfallscontainrar och sopkärl av lämplig storlek samt lämpliga områden för att ställa containrarna.

Masshantering

Planerade markarbeten kommer huvudsakligen att ske på jungfrulig mark. Vid byggnation av anläggningen eftersträvas massbalans. Massbalans innebär att berg- och jordmassor som behöver schaktas eller sprängas för väg, kranplatser, kabeldiken samt fundament, återanvänds som fyllnadsmaterial till anläggning av anläggningen.

Masshantering på området kommer i första hand ske så att massor inom området återanvänds, bland annat vid terrassering. Om det uppstår ett överskott av massor kommer dessa att borttransporteras till godkänd avfallsmottagare som har erforderliga tillstånd. I samband med detaljprojektering av verksamheten avses en masshanteringsplan vid behov tas fram.

Undersökning av markföroreningar

Inom ramen för provningen har en statusrapport tagits fram. Från statusrapporten kan det utläsas att ställvisa föroreningar förekommer inom fastigheten, i en

begränsad omfattning. Enligt statusrapporten framgår att sydöstra delen av fastigheten (nära åkermark, byggnaden och vägen), det nordvästra hörnet (närmast oljebergrummen) och det sydvästra hörnet (närmast äldre järnväg) har högre risk för markföroreningar till följd av närheten till nämnda anläggningar. Någon verksamhet som skulle kunnat orsaka markföroreningar har däremot inte bedrivits inom verksamhetsområdet.

Anläggandet i vatten

En förstudie avseende verksamhetens råvattenintag samt ledningsdragningar gällande inkommande råvatten och utgående processavloppsvatten har genomförts. Se Bilaga A8 - PM geoteknik och Bilaga A9 - Förstudie intagsledning.

Ytterligare utredningar behöver genomföras i dessa delar, som till exempel skanning av sjön för att avgöra bottenförhållanden, översyn av vind- och flödeskrafter i sjön, vilket påverkar viktning av ledningarna samt lokalisering av lämplig plats för svetsning av ledningar.

Vattenledningarna planeras att borraras med antingen styrd borrhning eller AT-borrhning från pumpstationen ner till ca 2–2,5 m djup.

Vid styrd borrhning sker arbete med hjälp av en borrhög. Borrhuvudets läge kontrolleras med hjälp av elektronik och styrs med en styrsked. I borrhuvudet finns ett fäste som används för att koppla på ledningen som sen dras tillbaka genom borrhålet. Påkopplingen utförs av dykare när borren kommer ut genom sjöbotten på ca 2–2,5 m djup. Ledningen, som dragits ut i sjön, dras till land genom det borrhade hålet genom en s.k. rymmare. Slurryn som "trycks ut" i vattnet i och med borrhningen kan tas omhand genom att använda en siltgardin alternativt en bubbelridå (för att förhindra grumling i vattnet). Eventuellt borrhkax kommer att samlas upp och om möjligt att återanvändas, i annat fall omhändertaras som avfall. Eventuellt vatten från borrhkaxhantering kommer att ledas till en uppsamlingscontainer för sedimentation av partiklar. Markytor vid borrhningen återställs för att förhindra spridning av material i närområdet.

Skulle markens beskaffenhet inte medge borrhning planeras i stället öppen schakt genom strandzonen. Schakt i det grunda området utförs i torrhet med hjälp av en spontlåda. Sponten är en tillfällig konstruktion och möjliggör ett enklare schaktarbete samtidigt som omgivningspåverkan reduceras. Arbete inom sponten utförs antingen från en tillfällig körbrygga eller tillfällig uppfyllning alternativt genom att grävmaskiner och annan utrustning placeras på en

arbetspråm intill sponten. För båda alternativen eftersträvas att minimera bottenpåverkan och att återställa botten till befintligt skick.

Siltgardin ska användas vid schaktning, åter- och utfyllnad samt spontning i vatten i alla situationer där det är möjligt. Där det inte är tekniskt och praktiskt genomförbart kommer annan likvärdig teknik att användas. Kontroll av grumling kommer att ske före, under och efter grumlande arbeten.

För svetsning av sjöledningarna krävs ett långsmalt arbetsområde för att möjliggöra parallellt arbete med svetsning och viktning av sjöledningen. Längderna dras, under arbetets gång, successivt ut på sjön. Slutligen sammansvetsas längderna på pråm eller båt. Längderna sänks efter hand som de svetsas samman. Ingen muddring behövs vid nedsänkning av ledningarna.

Ledningarna planeras att sänkas till botten med vikter där de placeras jämt utefter ledningarna. Runtomsittande eller underliggande vikter används för att hålla ledningarna på plats på botten, vilka dimensioner dessa behöver ha beror på vågkrafter och strömningar. Intagsledningen beräknas till 355 mm och uttagsledningen beräknas till 250 mm.

Miljöpåverkan m.m.

Alternativredovisning

Nollalternativet innebär i förevarande fall att den ansökta verksamheten inte kommer till stånd med den planerade lokaliseringen. På kort sikt innebär det att markområdet förblir oexploaterat men eftersom området omfattas av en detaljplan som medger etablering av miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken, kan det antas att markområdet på sikt kommer att bli exploaterat för en annan verksamhet som kan innebära motsvarande omgivningspåverkan som den nu ansökta.

Beträffande produktionen är det troligt att tillverkningen av bolagets produkter till Skandinavien i nollalternativet kommer att ske vid bolagets befintliga anläggningar i Ungern. Detta innebär bland annat omkring tio gånger längre transportsträckor för de cirka 35 000 ton toalett- och hushållspapper som bolaget årligen levererar till Sverige och Norge.

Avslutningsvis skulle nollalternativet innebära att investeringar och arbetstillfällen (direkta och indirekta) såväl under byggskedet som i driftskedet uteblir.

*Identifierade miljöeffekter*Vattenanvändning

Det planerade intaget av råvatten från Vänern bedöms bli ca 45 m³ vatten per timme och maximalt 615 000 m³ per år. Samtidigt beräknas i storleksordningen 40 m³ vatten per timme att återföras till vattenförekomsten via avbördningen av renat processvatten.

Den berörda vattenförekomsten utgörs av Vänern vilket innebär att den nettobortledning av vatten som planeras inte kommer att ha någon märkbar påverkan på flödet i den berörda vattenförekomsten.

Utsläpp till vatten

Verksamheten kommer ge upphov till olika typer av vattenutsläpp, såsom processvatten, sanitärt spillvatten och dagvatten. Därtill kan omgivning påverkas av släckvatten som kan uppstå vid brand.

Processavloppsvattnet kommer att genomgå rening innan det avleds till recipienten Vänern. Vattnet kommer dock att påverka recipienten genom dels en temperaturhöjning, dels tillförsel av i första hand näringsämnen i form av kväve och fosfor samt av COD, AOX och suspenderade ämnen.

I tabellen nedan framgår förväntade utgående halter och årliga mängder till recipient från verksamhets processavloppsreningsverk till utsläppspunkten i recipienten. Utgående halter och mängder förväntas ha liten variation över dygnet då Vajda-Papirs produktion kommer att bedrivas kontinuerligt under årets alla dagar.

Parameter	Halt med rening (mg/l)	Mängd (kg/år)
Total fosfor, Tot-P	0,5	188
Total kväve, Tot-N	5	1 875
Suspenderade substans, TSS	20	7 500
Kemisk syreförbrukning, COD	100	37 500

För att utreda miljöpåverkan från ett nytt utsläpp av kyl- och processvatten till Vänern har en tredimensionell hydrodynamisk modell upprättats. Två olika meteorologiska scenarier simuleras i modellen, ett sommarscenario med i huvudsak vinddrivna strömmar och ett islagt vinterscenario där diffusion och densitetskillnader är de huvudsakliga drivkrafterna för strömningen. Modellresultaten visar god överensstämmelse med de uppmätta skiktningar

som finns tillgängliga. Modellresultaten visar att vid sommarförhållanden sprids utsläppet i huvudsak nära ytan med vinddrivna strömmar. På grund av de förhärskande västliga vindarna sprids utsläppet främst längs med Vänerns östra strand. Vid vinterförhållanden visar modellresultaten att utsläppet sjunker nedåt mot skiktningen för att därefter spridas horisontellt.

Både sommar- och vinterscenariot leder till hög utspädning, detta är på grund av utsläppets ringa storlek i förhållande till Vänerns vattenmassa samt utsläppets placering i öppet vatten.

Förändrade halter av näringsämnen i recipienten efter utsläpp av det renade processavloppsvattnet från ansökt verksamhet har beräknats. Utsläpp av totalfosfor bidrar till en genomsnittlig ökning med 0,01 % av halterna vid miljöövervakningsstationen Tärnan SSO under både vinter och sommar. Utsläpp av totalkväve bidrar till en genomsnittlig ökning med mindre än 0,01 % vid Tärnan SSO under vinter och sommar. Status för kvalitetsfaktorn näringsämnen är inte klassad. Baserat på status för kvalitetsfaktorn näringsämnen under förvaltningscykel 2 (2010–2016), som då var hög, förändras inte status för kvalitetsfaktorn vid ansökt verksamhet. Vid de modellerade närliggande lokalerna (500 m, 1 000 m och 5 000 m från utsläppspunkten) sker inte heller någon klassförsämring baserat på statusen under förvaltningscykel 2.

Med den ansökte verksamheten ökar det årliga bidraget till Väneren med 1,9 ton kväve och 0,2 ton fosfor. Andelen totalkväve från verksamheten utgör då 0,01 % av den totala kvävetransporten i Väneren. Andelen totalfosfor från verksamheten kommer att utgöra 0,04 % av den totala fosfortransporten i Väneren.

Processavloppsvattnet från mjukpapperstillverkningen kan innehålla kemikalierester från processen. I syfte att undersöka risken för påverkan av dessa rester har två extremt konservativa scenarion gällande utsläppen och deras påverkan på akvatiska organismer, analyserats. Utifrån denna analys bedöms utsläppen vara försumbara för vattenförekomsten.

Temperaturpåverkan på vattenförekomsten bedöms som försumbar givet de relativt små temperaturökningarna i de mycket begränsade temperaturpåverkade volymerna.

Baserat på ovanstående resonemang och nuvarande klassning av recipienten är den sammanvägda bedömningen att ansökt verksamhet kommer ha en försumbar påverkan på recipienten i alla undersökta avseenden. Någon

kvalitetsfaktor kommer inte att byta klass till följd av ansökt verksamhet, inte heller äventyras beslutade normer för ekologisk eller kemisk status.

Dagvatten som inte återanvänds i processen kommer att, som framgått ovan, samlas upp och renas i oljeavskiljare och sedimentationsbassäng/dagvattendamm innan det avleds till Vänern via ett dike. Det aktuella diket utgör ingen utpekad vattenförekomst enligt vattenförvaltningen och belastningen på recipienten Vänern av ämnen i dagvattnet bedöms bli försumbar.

Sammantaget bedöms påverkan på primärrecipienten Vänern (och på nedströms liggande vattenförekomster) av de sammanlagda utsläppen via processavloppsvatten och dagvatten bli försumbar i alla undersökta avseenden. Gällande MKN kommer inte att överskridas eller äventyras och detta gäller även på nivån enskilda kvalitetsfaktorer.

När det gäller hanteringen av släckvatten i händelse av brand inom anläggningen kommer det att finnas en beredskap för att samla upp och innehålla släckvatten i de dammar som planeras för rening av dagvatten. Vattnet kommer därigenom att kunna provtas innan det beslutas om huruvida det kan släppas till recipient eller måste tas om hand i annan ordning.

Utsläpp till luft

Som har framgått ovan kommer all ånga att genereras med en elpanna och någon förbränning av olja eller fastbränsle kommer inte att ske i den ansökta verksamheten. De enda utsläpp till luft av någon egentlig betydelse kommer därmed att vara kväveoxider och partiklar från fordon samt fiberstoff/damm i utgående ventilationsluft. Utsläppen kommer inte att äventyra någon gällande MKN och kommer inte heller i övrigt att innebära någon påverkan av betydelse på människors hälsa eller i miljön.

Råvaror och kemikalier

Hanteringen av råvaror, i första hand massa, kommer att ske på sådant sätt att det inte föreligger någon egentlig risk att den skall leda till någon påverkan av betydelse i omgivningen. Även hanteringen av de kemiska produkter som kommer att användas i mängder av någon betydelse (framförallt processkemikalier och kemikalier till vattenreningen) kommer att ske på sådant sätt att risken för spridning till omgivningen minimeras. Sammantaget bedöms det inte finnas någon egentlig risk att lagring och hantering i övrigt av råvaror och kemiska produkter skall medföra någon påverkan av betydelse på människors hälsa eller miljön.

Risk och säkerhet

Inom ramen för arbetet med ansökan har det genomförts en omfattande och djupgående utredning av risker kopplade till olika moment och delprocesser i den ansökta verksamheten. Sammantaget är bedömningen att riskbilden är godtagbar förutsatt att rekommenderade riskreducerande åtgärder genomförs vilket bolaget har för avsikt att göra.

Restprodukter och avfall

Omkring 95 % av det avfall som genereras inom verksamheten och som behöver omhändertas i någon form, kommer att utgöras av ”traditionellt” icke-farligt industriavfall såsom wellpapp, plast och träavfall från i första hand inkommande transporter av råvaror och andra insatsvaror. Till detta kommer mindre mängder avfall från underhåll och reparation samt kontors- och hushållsavfall.

De mindre mängder farligt avfall som kommer att genereras (i storleksordningen 5 % av den totala mängden avfall) kommer framför allt att utgöras av spilloljor och kasserade kemikalier från underhåll.

Det planeras ett antal skyddsåtgärder syftande till en så långt möjligt säker hantering, förvaring och omhändertagande av såväl icke-farligt som farligt avfall. Utifrån detta är bedömningen att verksamhetens hantering av avfall inte kommer att ha någon påverkan av betydelse på människors hälsa eller miljön.

Buller

Av genomförd bullerutredning framgår att anläggningen kommer att utformas och verksamheten bedrivs på sådant sätt att Naturvårdsverkets riktlinjer (Rapport 6538 från april 2015) angående buller från bland annat industriell verksamhet kommer att innehållas. Mot denna bakgrund är bedömningen att påverkan på omgivningen i form av buller kommer att vara godtagbar.

Påverkan på skyddade naturområden och arter, riksintressen och kulturmiljö m.m.

Av en allmän naturvärdesinventering, riktade inventeringar av strandzonen och vattnet vid den tänkta ledningsdragningen och av fåglar framgår bland annat att någon påverkan av betydelse inte förutses på utpekade riksintressen och inte heller på något utpekade Natura 2000-område. Någon sådan i grunden otillåten påverkan på skyddade arter och/eller livsmiljöer som skulle förutsätta dispens enligt artskyddsförordningen förutses inte heller.

Kumulativa miljöeffekter

Inom ramen för arbetet med denna ansökan undersökts hur verksamhetens omgivningspåverkan och påverkan från andra källor med avseende på buller, transporter och påverkan på recipienten Vänern, kan samverka och vilka kumulativa effekter det kan ge upphov till.

Den sammantagna bedömningen är att kumulativa effekter inte i något av aktuella avseenden kommer att leda till oacceptabla störningar i omgivningen. Särskilt kan framhållas att det inte bedöms finnas någon egentlig risk att gällande MKN kommer att överskridas eller äventyras och detta gäller även på nivån enskilda kvalitetsfaktorer.

Landskapsbild

Som framgått ovan ligger det ansökta verksamhetsområdet inom ett område (Otterbäckens industriområde) som är planlagt för industri och där viss del av området redan är ianspråktaget för industriell verksamhet (tillverkning av plywood). Området ifråga kommer att vara avverkat och delvis iordningställt för industri när det övertas av Vajda-Papir.

Landskapsbilden kommer förvisso att påverkas av de byggnader som kommer att uppföras, varav några kommer att vara så höga som ca 40 meter, men givet förhållandena ovan med bland annat ett delvis redan ianspråktaget industriområde i anslutning till den planerade verksamheten, bedöms denna påverkan bli liten.

Påverkan under bygg- och anläggningskedet

De bygg- och anläggningsarbeten som planeras förväntas medföra sådana åtgärder och potentiell påverkan på omgivningen som normalt förekommer vid uppförande av en industrianläggning av motsvarande omfattning. Vad som tillkommer är arbeten i och i anslutning till vatten i samband med anläggandet av råvattenintag och utsläppsanordning i Vänern. Av redogörelsen framgår vidare att bolaget planerar att vidta ett flertal skyddsåtgärder för att tillse att påverkan på omgivningen med avseende på buller, damning, transporter etc. blir så begränsad som möjligt.

Ledningsdragningarna genom grundområdet utanför Sanden planeras dras under strandzonen där antingen påtagligt eller högt naturvärde finns. Den primära metoden är borrhning vilket innebär att den strandnära zonen inte påverkas. Måste schaktning användas förväntas en liten påverkan i form av mekanisk störning på bottenfauna och fisk. Eftersom påverkan är kortvarig på en begränsad yta

bedöms konsekvenserna som små. Ingen påverkan på naturvärde väntas. Inte heller konnektiviteten påverkas i den grunda zonen.

I det djupare området läggs ledningarna på botten med tyngder. Naturvärdesklassningen sattes till Högt eftersom området är opåverkat. Biotopen är vanlig och en ledning i området väntas inte påverka den ekologiska funktionen. Naturvärdet väntas dock sänkas till Påtagligt. Den mekaniska störningen i det djupare området bedöms bli försumbar med obetydlig konsekvens. Inga barriäreffekter som kan påverka konnektiviteten väntas i den djupare delen av viken. Grumling bedöms kunna ha liten påverkan på fisklarver och ägg. En påverkan på ägg och larver väntas vara lokal utan påverkan på populationer, en liten påverkan med liten negativ konsekvens väntas. Förläggs arbetena utanför lekperioden väntas en försumbar påverkan med obetydlig konsekvens.

Enligt gällande tidplan beräknas bygg- och anläggningsfasen ta sammanlagt cirka 24 månader varav cirka nio månader kommer att ägnas åt bygg- och anläggningsarbeten utomhus och resterande tid åt installations- och monteringsarbeten inomhus. Det handlar således om en begränsad tid med arbeten utomhus under vilken påverkan på omgivningen kommer att begränsas så långt möjligt. Sammantaget är bedömningen att påverkan på omgivningen till följd av bygg- och anläggningsarbeten kommer att bli liten.

De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken

När det gäller hur Vajda-Papir avser att uppfylla de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken vill bolaget anföra följande.

Kunskapskravet enligt 2 kap. 2 §

Som framgått ovan har Vajda-Papir lång erfarenhet av tillverkning av baspapper och konvertering till mjukpappersprodukter underlaget till förevarande ansökan framgår också att Vajda-Papir har ingående kunskap om såväl tillverkningen i sig som av vilken omgivningspåverkan den kan innebära och hur denna påverkan kan minimeras. Kunskapskravet måste härigenom anses vara uppfyllt.

Försiktighetsmått och bästa möjliga teknik enligt 2 kap. 3 §

Av redogörelsen ovan och av det bilagda underlaget framgår att det för den ansökta verksamheten kommer att uppföras en helt ny anläggning som i alla avseenden uppfyller kraven på bästa möjliga teknik enligt 2 kap. 3 § miljöbalken såsom kravet skall tillämpas enligt 2 kap. 7 § första stycket miljöbalken. Detta gäller även skyddsåtgärder som planeras, däribland rening av utsläpp till luft och vatten. Den ansökta verksamheten kommer därmed att uppfylla kraven enligt 2 kap. 3 § miljöbalken.

Produktvalskravet enligt 2 kap. 4 §

Av redogörelsen under avsnitt 9.6 i bilaga B till ansökan framgår bland annat att bolaget kommer att utvärdera alla kemiska produkter som skall användas i verksamheten med utgångspunkten att välja produkter som kan uppfylla de tekniska kraven med minsta möjliga påverkan på människors hälsa och miljön. Kraven enligt 2 kap. 4 § miljöbalken kommer därmed att uppfyllas i den ansökta verksamheten.

Hushållningskravet enligt 2 kap. 5 §

Som framgått ovan och av bilagda underlag planeras ett flertal åtgärder för att så långt möjligt återanvända och återvinna insatsvaror och andra resurser som krävs i verksamheten. Det handlar om bland annat återvinning av värmeenergi och pappersspill, tillvaratagande av dagvatten och renat processavloppsvatten som processvatten samt uppvärmning av processvatten genom värmeväxling. Sammantaget innebär planerade åtgärder att kravet på hushållning med råvaror och andra resurser m.m. enligt 2 kap. 5 § miljöbalken, kommer att uppfyllas i den ansökta verksamheten.

Lokaliseringskravet enligt 2 kap. 6 §

En lokaliseringsutredning har tagits fram för att undersöka möjliga alternativ och säkerställa att den föreslagna lokaliseringen uppfyller kraven enligt 2 kap. 6 § miljöbalken. Enligt utredningen innebär en lokalisering till Otterbäckens industriområde att bolagets krav med avseende på bland annat tillgång till råvatten, förutsättningar för effektiva transportflöden av råvaror och färdigprodukter och övrig infrastruktur i övrigt uppfylls samtidigt som det planerade verksamhetsområdet redan är planlagt och anpassat för den typ av industriell verksamhet som ansökan avser. Sammantaget innebär det att den ansökta lokaliseringen uppfyller kraven enligt 2 kap. 6 § miljöbalken.

Statusrapport

En statusrapport enligt industriutsläppsförordningen (2013:250) har upprättats och en uppdaterad version återfinns i domstolens aktbilaga 27. Av rapporten framgår att det inom en del av fastigheten kan förekomma vissa markföroreningar varför ett särskilt provtagningsprogram för markföroreningar har tagits fram för kommande mark- och anläggningsarbeten.

Risken för historiska markföroreningar inom fastigheten bedöms som låg enligt det som framkommer i statusrapporten. Bolaget har därför inte och avser inte att genomföra någon miljöteknisk markundersökning (steg 7) inom ramen för statusrapporten. Det framgår av Naturvårdsverkets vägledning om

statusrapporter (rapport 6688) att det är möjligt att gå direkt till steg 8 om man har tillräcklig vetskap om området. Bolaget bedömer att man har tillräcklig vetskap om områdets egenskaper.

Inför grävning i mark kommer bolaget att genomföra miljötekniska markundersökningar för att säkerställa att denna bedömning är korrekt och för det mot förmodan påträffas en förorening, att denna anmäls (enligt 28 § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet) samt hanteras för att undvika föroreningsspridning och ändamålsenligt omhändertagande. Denna hantering kommer dock ske utanför ramen för statusrapporten och i stället som en allmän försiktighetsåtgärd.

Kontroll

Eftersom det handlar om en helt ny verksamhet finns i nuläget inget kontrollprogram. Ett kontrollprogram som uppfyller kraven enligt förordningen (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll kommer dock att upprättas och redovisas för tillsynsmyndigheten senast tre månader före någon del av verksamheten tas i kontinuerlig drift.

För bygg- och anläggningstiden kommer det att upprättas ett särskilt kontrollprogram som kommer att redovisas för tillsynsmyndigheten senast en månad före mark- och anläggningsarbeten påbörjas.

Rådighet

Beträffande vattenrättslig rådighet hänvisas inledningsvis till bilagda markupplåtelseavtal/servitutsavtal ingått mellan ägaren till fastigheten Gullspång Sanden 2:1 (tjänande fastighet) Moelven Vänerply AB och Gullspångs kommun i dess egenskap av nuvarande ägare till Gullspång Åsen 1:4 (härskande fastighet), se bilaga D till ansökan. Avtalet omfattar ledningsdragningen från verksamhetsområdet till gränsen för allmänt vatten och anläggandet av pumpstationen.

Ansökan har i fråga om vattenrättslig rådighet under målets handläggning i mark- och miljödomstolen kompletterats med bl.a. ett tilläggsavtal till avtal om markupplåtelse (servitut) ingått mellan Moelven Vänerply AB och Gullspångs kommun samt ett avtal om nyttjanderätt ingått mellan Moelven Vänerply AB, Gullspångs kommun och Vajda Papper. Gullspångs kommun har som ägare av fastigheten Åsen 1:4 ingått ett servitutsavtal gällande anläggande och bevarande av ledning på mark och inom aktuellt vattenområde där planerad vattenverksamhet ska ske. Avtalet skrivs in i fastighetsregistret och medföljer fastigheten vid bolagets förvärv av fastigheterna och säkerställer en under längre

tid tryggad rätt till ledningssträckningen. Servitutsavtalet har för övrigt ingåtts som ett led i bolagets förvärv av aktuella fastigheter och den planerade verksamheten vilket samtliga parter är införstådda i.

Sökanden har även kompletterat med markanvisningsavtal med tilläggsavtal som kommer att läggas till grund för Vajda Papiers kommande förvärv av det aktuella markområdet (inklusive rättigheterna enligt gällande servitutsavtal mellan och Gullspångs kommun och Moelven Vänerply AB). Markanvisningsavtalet har förlängts till och med 1 oktober 2026.

Då det planerade vattenintaget ligger mer än 300 m från land och på ett större djup än tre meter, ligger det inom så kallat allmänt vatten. Rådighet har därför även begärts av Kammarkollegiet i dess egenskap av företrädare för staten i frågor om rådighet till sådant vatten. Av Kammarkollegiets besked i bilaga E framgår att kollegiet medger den ansökta bortledningen/intaget under förutsättning att bolaget meddelas erforderliga tillstånd enligt bland annat miljöbalken till den ansökta verksamheten.

Angående rådighet för anläggande av dammar för omhändertagande av dagvatten hänvisar Vajda-Papir till det markkupplåtelseavtal som återfinns i bilaga D. Vad avslutningsvis gäller rådighet för eventuell bortledning av grundvatten i samband med gräv- och schaktarbeten omfattas ledningsdragning och anläggande av pumpstation av ovan nämnda markkupplåtelseavtal/ servitutsavtal medan övriga arbeten kommer att utföras inom område som kommer att förvärvas av Vajda-Papir innan arbetena påbörjas.

Arbetstid

Som har framgått av redogörelsen ovan är den ansökta vattenverksamheten en förutsättning för att tillverkningen av baspapper skall kunna påbörjas medan konvertering skulle kunna påbörjas tidigare men då med inköpt baspapper. Bland annat mot denna bakgrund är det i nuläget oklart hur tidplanen för uppförandet av anläggningen kommer att läggas upp. För att medge en viss flexibilitet i detta avseende föreslår bolaget att arbetstiden bestäms till 7 år efter lagakraftvunnet tillstånd.

Oförutsedd skada

Bolaget anser att tiden för anmälan om oförutsedd skada kan bestämmas till tio år efter utgången av arbetstiden.

Sakägare m.m.

Sakägare enligt 9 kap. 2 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet är:

- Moelven Vänerply AB, Industrivägen 10, 547 81 Otterbäcken, i egenskap av ägare till fastigheten Gullspång Sanden 2:1
- Gullspånga Kommun, Box 100, 542 21 Mariestad, i egenskap av ägare till fastigheterna Gullspång Åsen 1:3 och 1:4
- Staten, genom Kammarkollegiet, Box 2218, 103 15 Stockholm, i egenskap av innehavare av allmänt vatten i Vänern
- Lennart Ardemo, Rudsgården 1, 54791 Gullspång, i egenskap av ägare till fastigheten Gullspång Sanden 2:6

Igångsättningstid

Uppförandet av anläggningen beräknas ta omkring 24 månader och planeras att påbörjas snarast möjligt efter dom. Dock är vissa arbeten årstidberoende vilket tillsammans med det faktum att viss detaljprojektering återstår, innebär att det i nuläget är svårt att förutse hur lång bygg- och anläggningstiden slutligen kan komma att bli. Mot denna bakgrund föreslår bolaget att igångsättningstiden skall fastställas till sju år från det att det föreligger en lagakraftvunnen dom med tillstånd.

Bolaget har för avsikt att påbörja anläggandet så snart det har meddelats ett byggnadstillstånd som kan tas i anspråk med stöd av antingen laga kraft eller meddelat verkställighetsförordnande. Konverteringen – som inte är tillståndspliktig – kommer att prioriteras i första skedet för att kunna komma igång med utleveranser av färdigvaror så snart som möjligt. Detta innebär att det i nuläget är något oklart om när papperstillverkningen kommer att kunna färdigställas och tas i drift.

Tillsammans med den osäkerhet som föreligger angående leveranstider för viss kritisk utrustning innebär detta att bolaget har behov av en längre igångsättningstid än själva bygg- och anläggningstiden indikerar. Mot bakgrund av att det handlar om en helt ny anläggning som med marginal kommer att uppfylla alla relevanta krav på BAT föreligger enligt bolaget ingen risk att den yrkade igångsättningstiden skall leda till att tillståndet blir inaktuellt i någon del.

INKOMNA YTTRANDE

Nedan redovisas vad som framkommit av inkomna yttranden utöver det som redovisas under avsnittet om Villkor – förslag och synpunkter.

Naturvårdsverket

Vi avgränsar vårt yttrande till frågor om utsläpp till vatten samt energihushållning. I övriga frågor avstår Naturvårdsverket ifrån att ta ställning. Uteblivna synpunkter i någon fråga innebär alltså inte att Naturvårdsverket anser att ansökan är komplett och kan bifallas i de delarna.

Inställning och yrkanden

Naturvårdsverket har ingen erinran mot att tillstånd ges till sökt verksamhet under förutsättning att erforderliga villkor föreskrivs.

Igångsättningstid

Naturvårdsverket har vid huvudförhandlingen den 19 och 20 augusti 2025 godtagit att det föreskrivs en igångsättningstid för tillverkningen av baspapper om sju år.

Verkställighetsförordnande

Naturvårdsverket har ingen erinran mot yrkandet om verkställighetsförordnande.

Komplettering

Naturvårdsverket bedömer att bolaget bör komplettera ansökan med ett tydligt åtagande om att anlägga solceller inom verksamhetsområdet i den utsträckning det är möjligt och lämpligt.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Inställning

Länsstyrelsen anser att det finns förutsättningar för att verksamheten ska kunna samexistera med de motstående intressen som finns. Påverkan på människors hälsa och miljön bedöms kunna hanteras på ett acceptabelt sätt för omgivningen med de yrkanden om villkorsskrivning som länsstyrelsen nu anför tillsammans med de skyddsåtgärder bolaget beskriver.

Länsstyrelsen tillstyrker, med undantag för vad som anges nedan, den ansökta miljöfarliga verksamheten och vattenverksamhet.

Länsstyrelsen tillstyrker även att arbetstiden bestäms till 7 år efter lagakraftvunnen tillståndsdom och att miljökonsekvensbeskrivningen godkänns.

Verkställighetsförordnande

Länsstyrelsens anser att tillståndsbeslut normalt inte ska få tas i anspråk förrän de vunnit laga kraft. I denna situation där verksamheten är en nyetablering och miljöpåverkan bedöms som betydande anser länsstyrelsen att verkställighetsförordnande inte bör meddelas. Länsstyrelsen anser att verksamhetsutövaren ska meddela tillsynsmyndigheten när anläggningsarbeten sätts igång.

Grunder för länsstyrelsens inställning

Lokalisering

Länsstyrelsen kan konstatera att verksamheten är förenlig med gällande planer. Verksamheten innebär inte risk för påtaglig skada på något riksintresse för naturvård eller annat ändamål eller andra skyddade markområden som påverkas av anläggningen.

Natura 2000

Länsstyrelsen anser inte att det finns risk för någon betydande påverkan på närmast belägna, berörda Natura 2000 område Gullspångsälven där bland annat den unika gullspångslaxen förekommer.

Strandskydd

Ledningsdragning och uppförande av pumpstation ska ske inom strandskyddsområde. Länsstyrelsen anser att särskilda skäl föreligger och att strandskyddets syften inte motverkas, förutsatt att de här föreslagna villkoren meddelas och följs.

Ledningsdragningar

Den valda platsen, där rör ligger sedan tidigare, bedöms vara den mest lämpliga platsen för anläggande av intags- och utloppsledningar till Vänern. Bolaget har gjort flera åtaganden om naturskyddsåtgärder. Länsstyrelsen anser att flera av dessa åtaganden ska föreskrivas som villkor.

När det gäller åtagandet avseende återfyllande av ledningsgraven på land med lika täta eller tätare massor har länsstyrelsen inget att erinra under förutsättning att massorna är rena och att sökanden åtar sig att klara de utgående halter i länshållningsvattnet som framgår av förslag till nya villkor nedan.

Miljö kvalitetsnormer (MKN) för vatten

Ansökt verksamhet uppfyller kraven enligt MKN för vatten om att verksamheten inte innebär en försämring av status på någon relevant kvalitetsfaktor eller bidrar till att äventyra uppnående av MKN god status. Länsstyrelsens bedömning baseras på ansökan, de åtaganden som bolaget gjort samt förutsätter även att här föreslagna ytterligare villkor om försiktighetsmått också föreskrivs.

Statusrapport

Ansökan avser en industriutsläppsverksamhet och ansökan ska innehålla en statusrapport som beskriver nuläget i mark och grundvatten. Länsstyrelsen anser att den statusrapport som ingår i ansökan i huvudsak är tillräckligt omfattande för att uppfylla kraven i 1 kap. 23 § Industriutsläppsförordningen (2013:250).

I statusrapporten saknas dock "Steg 7", miljöteknisk markundersökning, enligt Naturvårdsverkets vägledning om statusrapporter (rapport 6688). Detta trots att det framgår av underlaget att det finns risk att delområden inom det framtida verksamhetsområdet är förorenat från tidigare verksamheter och processer (jordbruk, banvall, väg, byggnad med eventuella fyllnadsmassor, oljelager och intilliggande industri) och att det inför schakt- och anläggningsarbeten kommer att behöva utföras miljötekniska markundersökningar för att utreda detta. Dessa undersökningar borde ha utförts inom ramen för statusrapporten och ingått i

tillståndsansökan. Då denna del saknas i statusrapporten kommer det inte att finnas en bas/referensnivå för föroreningar inom verksamhetsområdet den dag det blir aktuellt för bolaget att återställa marken till det skick den var i när de startade sin verksamhet. Därmed blir slutsatsen att bas/referensnivån att återställa marken till vid avveckling är orörd skogsmark även om verksamhetsområdet innan verksamheten påbörjas kan vara påverkat av ovan listade verksamheter och processer. Länsstyrelsen anser därför att det är lämpligt att bolaget kompletterar statusrapporten med steg 7.

Förslag till villkor

Länsstyrelsen tillstyrker vissa av förslagen. Vi anser dock att vissa ändringar och tillägg bör göras. Förslagen föranleds av uppgifter i ansökningshandlingarna, områdets skyddsvärde och vad som är brukligt att föreskriva för denna typ av verksamheter.

Länsstyrelsen har ingen erinran till bolagets villkorsförslag 1, 3, 5–7, 12, 13, 15–21, och 27. Även utredningsföreskrift U1 och provisorisk föreskrift P1 rörande utsläpp till vatten samt delegation rörande dagvatten kan tillstyrkas.

Länsstyrelsen föreslår därutöver ändring av villkor och nya villkor samt utredningsföreskrifter enligt vad som framgår nedan under rubriken ”Villkor – förslag och synpunkter”.

Begäran om ersättning

Länsstyrelsen yrkar med stöd av 25 kap. 2 § miljöbalken ersättning med 65 600 kr för våra kostnader i detta mål. Kostnaden består av inläsning av handlingar och yttranden, sammanlagt 82 h à 800 kr.

Underlag

Tillståndsprövningen omfattar inte bara vattenverksamhet utan även miljöfarlig verksamhet varför länsstyrelsen har dragit av handläggningstiden som avser frågor som gäller miljöfarlig verksamhet.

Moment	Antal timmar a' 800 kr	Summa
Inläsning och yttrande funktionen för vattenärenden	29	23 200
Inläsning och yttrande funktionen för miljöprövning	21	16 800
Huvudförhandling funktionen för vattenärenden	16	12 800
Huvudförhandling funktionen för miljöprövning	16	12 800
Summa	82	65 600

För nedlagd tid under huvudförhandlingen begärs ersättning för länsstyrelsens medverkan under förhandlingens alla moment gällande en personal från funktionen för vattenärenden och en från funktionen för miljöprövning. Det har antagits att länsstyrelsen medverkat i 4 persondagar varför ersättning begärs med $(4 \times 8 \times 800) = 25\,600$ kronor. Länsstyrelsens sammanlagda ersättningsanspråk för beredning av ärendet uppgår till 40 000 kronor.

Länsstyrelsens sammanlagda ersättningsanspråk uppgår till $40\,000 \text{ kr} + 25\,600 = 65\,600$ kronor.

Miljö- och byggnadsnämnden Tre kommuner i samverkan

Miljö- och byggnadsnämnden lämnar följande synpunkter på Vajda Papper Scandinavia ABs ansökan om tillstånd för papperstillverkning på Åsen 1:3 i Gullspångs kommun.

1. Skyddsåtgärder och andra åtagande som bolaget redovisat i dessa till ansökan kompletterande handlingar behöver följas. Detta avser:
 - Grumlande arbeten i sjö och strandkant utförs inte under fiskens lektid, april till och med juni.
 - Arbeta med ledningsschakt inom de utpekade lövskogsområden sker inte under fåglarna häckningstid, 1 april till 31 juli.

- Prövotidsutredningen inkluderar AOX och förslag till villkor för denna parameter tas fram.
 - Ett program för miljökontroll under anläggningstid samt ett program för recipientkontroll under driftskede upprättas.
 - Utformning och drift som ger upphov till bullernivåer under Naturvårdsverkets riktlinjer för buller (rapport 6538).
 - Dagvattenhantering med kontroll av utgående halter i dagvatten ingår i egenkontrollprogram.
 - Kontrollplan och provtagningsprogram för kontroll av markföroreningar inför mark- och anläggningsarbeten inklusive ledningsschakt.
 - Länshållningsvatten i schakt som kan anses förorenat avleds till pump kopplat till mobilt reningsverk.
2. Bolaget bör medverka i den samordnade recipientkontrollen för Vänern alternativt genomföra sitt eget kontrollprogram. Detta bör inkludera uppföljning av temperaturpåverkan samt, åtminstone inledningsvis, uppföljning av de AOX-föreningar som anges i miljökonsekvensbeskrivningen. Effektbaserade metoder kan vara ett sätt att följa upp dessa ämnen på ett samlat sätt.
3. Konstruktionen av anläggningen bör säkerställa en kapacitet för att innehålla både släckvatten från brand och regnvatten från ett regntillfälle genom något av de alternativ som bolaget beskriver i sin ansökan och kompletterande handlingar.

Storön Vänerns samfällighetsförening

Storön Vänerns samfällighetsförening (Föreningen) får med anledning av ansökan anföra följande.

Föreningen ansvarar, med stöd av lantmäteriförrättning, bland annat för vattenförsörjningen för ett 50-tal fastigheter inom den delen av Storön som omfattas av lagakraftvunnen detaljplan.

Vattenförsörjningen sker via uttag av ytvatten från Vänern till Föreningens vattenverk och distribueras därifrån till berörda fastigheter på ön. Vattenverket

omfattas av bestämmelser i Artikel 9 (EU) nr 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet samt Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2023:02).

Föreningen noterar att det i miljökonsekvensbeskrivningen inte nämns ett ord om eventuell påverkan från den planerade verksamheten på befintlig bebyggelse på Storön. Detta är en allvarlig brist i ansökan. Föreningen är vidare kritisk till att företaget inte samrått särskilt med Föreningen inför ansökan. Sökanden verkar överhuvudtaget inte ha kännedom om att delar av ön är detaljplanelagd för bostadsändamål.

Föreningen befarar, i första hand, att verksamheten som ansökan avser kan komma att påverka vattenkvaliteten utanför Storön negativt och därmed försvåra eller omöjliggöra en hållbar dricksvattenproduktion för fastigheterna på Storön. Anledningen till oron är att utsläppet av kyl- och processvatten planeras ske i närheten av dricksvattenintaget.

Föreningen saknar en redovisning av hur processavloppsvattnet kommer att spridas i området vid olika vind- och strömningsförhållanden samt vilka skyddsåtgärder och försiktighetsmått som företaget avser vidta för att skydda dricksvattenförsörjningen på Storön.

Per Johannesson

Rapporten angående produktion av mjukpapper i Gullspångs kommun författad av konsultbolaget Sweco bör underkännas då den är allt för schematisk när det gäller det tilltänkta pappersbrukets utsläpp till vatten.

Undertecknad har en mångsidig och lång erfarenhet av skogsindustrin, inklusive massa-, pappers- och förpackningsindustri. Jag har medverkat i ett flertal liknande projekt där uppdragsgivare har varit tillverkande stora svenska och utländska bolag, affärsbanker samt även offentligt finansierade organisationer som bland annat Nordiska Investeringsbanken (NIB), European Bank of

Reconstruction and Development (EBRD) och Avfallsforskningsrådet (AFR). Jag har även tagit del av likartade förstudier som representant för tillverkande bolag inom skogsindustrin.

Återigen, miljökonsekvensbeskrivningen är inte tillräckligt djuplodande när det gäller utsläppen till vatten. Detta är ett genomgående tema i rapporten, och som exempel kan nämnas:

- Flera gånger hänvisas till "bästa möjliga teknik" (BAT). Detta är emellertid inget enhetligt begrepp eller teknologi. Man kan referera till BAT utan att ha särskilt höga ambitioner vad gäller reningen av olika utsläpp.
- Kapitel 9.12, Kumulativa miljöeffekter, utelämnar Metsä Tissues nya pappersmaskin på 70 000 årston i grannkommunen Mariestad, och dess miljöeffekter. Även Nordic Papers sannolika expansion av produktionskapaciteten i närområdet utelämnas. Det finns även långt framskridna planer på en ny kartongmaskin på cirka 700 000 årston hos Stora Enso, Skoghalls bruk i Hammarö kommun. En anläggning som ligger i direkt anslutning till Vänern.
- Kapitel 11, Inverkan på Sveriges miljömål, i en tabell görs en sammanfattning av miljökonsekvensbeskrivningen med kulörta symboler. Tyvärr finns ingen tydlig koppling till rapporten i sin helhet. Den viktiga genomgången av målpuppfyllelse förefaller vara baserad på olika oklara bedömningar. En i sammanhanget pikant detalj är att den sammanfattande tabellen i kapitel 11 hänvisar till vattenområden i Göteborgs kommun (sic!)

Vänern är Europas största sötvattensreservoar, och det bör betraktas som ett underbetyg när rapportens beskrivning av påverkan på vattenmiljön är så pass allmänt hållen, särskilt när utsläppen görs i ett område som huserar den genetiskt unika Gullspångslaxen. Sedan många år är området dessutom en källa till dricksvatten inom Gullspångs kommun.

Jag menar att rapporten i dess nuvarande form bör förkastas. Jag föreslår att ett bättre underlag tas fram, förslagsvis av konsultbolaget Afry, som har större

erfarenhet av dylika projekt. Alternativt tillsätts en styrgrupp med representanter från Afry, som tillsammans med en kvalificerad utvald grupp gör en ordentlig genomlysning av påverkan av vattenmiljön.

BOLAGETS BEMÖTANDE AV INKOMNA SYNPUNKTER

Här återges bolagets bemötande i alla frågor förutom vad som anges nedan i fråga om villkorsförslag (se nedan under rubriken Villkor – förslag och synpunkter).

Naturvårdsverket

Bolaget noterar att Naturvårdsverket (nedan NV) inte har någon erinran mot att tillstånd ges till den ansökta verksamheten under förutsättning att "erforderliga villkor föreskrivs".

Vad gäller förbehållet om erforderliga villkor har bolaget ingen annan uppfattning. En tydlig och rimligt omfattande villkorskatalog underlättar för bolaget och för tillsynen och välkomnas alltså. Dock kan Vajda-Papir konstatera att bolaget och NV inte i alla delar har samma inställning till vad som är lämpliga villkor vilket kommenteras närmare nedan under rubriken Villkor – förslag och synpunkter.

Länsstyrelsen

Av yttrandena framgår att länsstyrelsen tillstyrker att Vajda-Papir meddelas tillstånd till den ansökta verksamheten med det förbehållet att det föreskrivs villkor i enlighet med vad som anges i myndighetens yttranden. Dock anför länsstyrelsen att verkställighetsförordnande inte bör meddelas när det handlar om en ny verksamhet med, som länsstyrelsen anför, betydande miljöpåverkan.

Bolaget noterar länsstyrelsens inställning och konstaterar för egen del att flertalet av myndighetens yrkanden med avseende på villkor inte rör frågor som är av tillåtlighetskaraktär. Vad beträffar verkställighetsförordnande vidhåller bolaget sitt

yrkande och hänvisar till vad som anförs nedan under egen rubrik.

Strandskydd

När det gäller strandskyddet uppfattar Vajda-Papir att det i allt väsentligt råder enighet om vilka skyddsåtgärder och begränsningar som bör vidtas för att de arbeten och anläggningar som är planerade inom strandskyddat område inte skall medföra en påverkan på miljön som inte kan godtas. När det gäller länsstyrelsens yrkande att det i villkor skall föreskrivas att endast "schaktningsfria metoder" skall få användas i strandzonen hänvisas till vad som anförs nedan under avsnitt "vattenverksamhet". Som framgår där har bolaget ingen annan avsikt än att använda schaktningsfria metoder så långt det bara är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt men att valet av arbetsmetod inte kan beslutas förrän ytterligare mark- och bottenundersökningar har genomförts vilket inte kommer att ske förrän vid detaljprojekteringen efter ett eventuellt tillstånd har meddelats. Även om det skulle visa sig att schaktningsfria metoder inte kan användas fullt ut anser bolaget att eventuell påverkan på de skyddade intressen som finns i området, är så begränsad att förutsättningarna för dispens är uppfyllda.

Statusrapport

Bolaget noterar länsstyrelsens uppfattning att det vore lämpligt att den ingivna statusrapporten kompletteras med steg 7 enligt Naturvårdsverkets vägledning (rapport 6688) men konstaterar också att länsstyrelsen anser att den ingivna rapporten uppfyller kraven enligt industriutsläppsförordningen (2013:250). Mot denna bakgrund föranleder länsstyrelsen synpunkt ingen särskild kommentar från bolagets sida.

Begäran om ersättning

Länsstyrelsen har yrkat 65 600 kr i ersättning för rättegångskostnader. Enligt yrkandet har länsstyrelsen tagit upp enbart den tid som har lagts på arbete med vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Någon total tid har emellertid inte redovisats vilket gör att bolaget saknar förutsättningar att bedöma om

fördelningen mellan 9 och 11 kap. miljöbalken är rimlig. Bolaget kan dock konstatera att de centrala delarna av ärendet rör den miljöfarliga verksamheten enligt 9 kap. miljöbalken (däribland utsläppen till luft och vatten) medan de delar som utgör vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken är förhållandevis begränsade.

Sammantaget innebär det anförda att bolaget varken kan medge eller bestrida yrkandet utan lämnar frågan till mark- och miljödomstolens bedömning.

Verkställighetsförordnande

Länsstyrelsen avstyrker bolagets yrkande om verkställighetsförordnande på den grunden att det handlar om en helt ny verksamhet som, enligt myndigheten, bedöms ha en betydande miljöpåverkan.

Bolaget, som vidhåller sitt yrkande enligt ansökan, noterar att Naturvårdsverket tillstyrker att bolaget meddelas verkställighetsförordnande. För egen del vill bolaget framhålla att delar av den ansökta verksamheten (baspappertillverkningen) förvisso är en sådan verksamhet som enligt 6 § p 1 i miljöbedömningsförordningen (2017:966) kan antas medföra en "betydande miljöpåverkan". Samtidigt framgår enligt bolagets uppfattning av underlaget i målet att anläggningen kommer att projekteras för att uppfylla högsta möjliga standard i alla relevanta avseenden och att miljöpåverkan därmed kommer att bli begränsad. Enligt Vajda-Papir råder ingen tvekan om att verksamheten uppfyller alla relevanta tillåtlighetskrav enligt miljöbalken och att de frågor som alltjämt är i någon mån tvistiga inte rör tillåtlighetsfrågor utan om i vilken omfattning och på vilket sätt verksamheten lämpligen bör villkorsregleras

Sammantaget anser Vajda-Papir att frågan om verksamhetens tillåtlighet inte är tvistig på sådant sätt att det föreligger hinder mot att meddela yrkat verkställighetsförordnande. Vid detta förhållande och då det är synnerligen angeläget för bolaget att kunna komma igång med anläggningsarbeten m.m. så

snart som möjligt för att inte riskera ett onödigt stopp i verksamheten i samband med att anläggningen i norska Drammen avvecklas, finns skäl för yrkat verkställighetsförordnande. Enligt tidigare tidplan/upsägning skulle området lämnas redan nu i sommar varefter området skall omvandlas till bostadsområde. Även om bolaget har lyckats skjuta på tidplanen är det synnerligen angeläget att anläggandet av den ansökta verksamheten kan komma igång snarast möjligt. Enligt Vajda-Papir föreligger tillräcklig grund för att meddela yrkat verkställighetsförordnande.

Villkor

En inledande allmän kommentar är att det inte bör föreskrivas villkor enbart av den anledningen att en fråga kan villkorsregleras. Villkor bör föreskrivas endast när det finns ett verkligt behov (av ett särskilt villkor utöver det allmänna villkoret och bolagets åtaganden) och bör därtill inte vara onödigt detaljerade. Bland annat länsstyrelsens förslag till villkor om energihushållningsplan och utredningsföreskrift U2 faller enligt bolaget in under den senare kategorin. En villkorskatalog bör ha rimlig omfattning och detaljeringsgrad och utgå från vad som krävs i det enskilda fallet. Att olika villkor föreskrivits i andra ärenden innebär således inte med automatik att de behöver/bör föreskrivas i förevarande ärende. I övrigt hänvisas till vad som anges nedan under rubriken Villkor – förslag och synpunkter.

Gullspångs kommun (Miljö- och byggnadsnämnden)

1. Skyddsåtgärder och andra åtaganden

Under den aktuella punkten har kommunen redovisat åtta punkter varav några avser konkreta skyddsåtgärder medan andra avser frågor om provotid (gäller utsläppen av AOX) samt olika delar i kommande egenkontroll.

Inledningsvis kan Vajda-Papir bekräfta att de skyddsåtgärder och övriga åtgärder (däribland upprättande av kontrollprogram och -funktioner) som har angetts i ansökan och senare kompletteringar kommer att genomföras på sätt som har redovisats i underlagen, detta oavsett om de har skrivits in i förslag till särskilda

villkor eller föreslås omfattas av det så kallade allmänna villkoret (villkor 1). Den omständigheten att inte alla åtaganden omfattas av förslag till särskilda villkor skall alltså inte uppfattas som att bolaget inte är fast beslutet att genomföra åtgärderna. Därutöver vill bolaget tillägga följande.

När det gäller *konkreta skyddsåtgärder* handlar det till en början om att avstå från vissa arbeten i strandzonen under fiskens lektid från april t.o.m. juni och att inte gräva/schakta inom vissa utpekade lövskogsområden under fåglarnas häckningsperiod från april t.o.m. juli.

Bolaget kommer att iaktta dessa begränsningar oavsett om de kommer till uttryck i särskilda villkor eller inte. Bolaget anser förvisso att det vore tillräckligt att låta dessa åtaganden omfattas av det allmänna villkoret men har heller inga invändningar om begränsningarna skulle komma till uttryck i särskilda villkor.

Beträffande *buller* överensstämmer bolagets förslag till villkor med Naturvårdsverkets riktlinjer för industribuller m.m. (rapport 6538). I och med detta åligger det bolaget att utforma och driva sin verksamhet så att riktlinjerna innehålls. Något särskilt åtagande därutöver är alltså inte behövligt.

När det gäller *utsläppen av AOX* är det bolagets förslag att de skall omfattas av en provotid medan Naturvårdsverket anser att det redan i en kommande tillståndsdom skall föreskrivas slutliga villkor. Frågan kommenteras närmare under avsnitt 4 nedan.

När det gäller de *kontrollfrågor* som kommunen har listat kommer de att omfattas av de (egen)kontrollprogram som det åligger bolaget att ta fram och kommunicera med tillsynsmyndigheten. Bolaget har även föreslagit särskilda villkor angående kontrollprogrammen (se villkor 13–15 enligt ansökan). Utöver detta har bolaget i sin komplettering 2024-10-17 lämnat förslag till recipientkontrollprogram (aktbil. 19) och program för kontroll av eventuella markföroreningar i samband med gräv- och schaktarbeten (aktbil. 27). Bolaget

har således ingen annan uppfattning än kommunen än att aktuella delar av verksamheten skall omfattas av kontrollprogram men ser inget behov av någon ytterligare villkorsreglering än som följer av bolagets förslag till villkor 13–15.

När det avslutningsvis gäller *rening av förorenat länshållningsvatten i schakt* framgår redan av ansökan (se avsnitt 10.2.5 i MKB, bilaga B till ansökan) att bolaget har för avsikt att vid behov rena vattnet. Hur kontrollen av detta vatten skall utföras (vilka ämnen och parametrar som är aktuella att kontrollera och med vilken frekvens m.m.) kommer att beskrivas i det kontrollprogram avseende byggnadsskedet som bolaget skall upprätta enligt villkor 13 och som tillsynsmyndigheten därigenom kommer att få tillfälle att lämna synpunkter på. Inom ramen för arbetet med kontrollprogrammet kommer även frågan om lämplig metod att rena eventuella föroreningar (minireningsverk eller en lösning med sedimentationsbassäng med oljeavskiljare) att övervägas. Valet av metod/metoder blir avhängig av vilka föroreningar som eventuellt kan komma att bli aktuella.

2. Medverkan i den samordnade recipientkontrollen för Vänern

Bolaget ser ingen anledning till att inte ansluta sig till den samordnade recipientkontrollen för Vänern. Tvärtom är det enligt bolagets uppfattning ett mycket bra sätt att öka kunskapen och kännedomen om hur recipienten Vänern utvecklas över tid och då inte bara till följd av bolagets verksamhet. Bolaget vill också framhålla att det inte ser den samordnade recipientkontrollen som ett alternativ till den egna kontrollen utan som ett komplement. Även vid en anslutning till den samordnade kontrollen kommer bolaget att inom ramen för egenkontrollen ha en god uppföljning av bland annat hur de av kommunen nämnda parametrarna utvecklas.

3. Kapacitet att innehålla både släckvatten från brand och regnvatten

Som framgår av kommunens yttrande har bolaget lämnat förslag till hur släck- och regnvatten skall kunna tas om hand på ett godtagbart sätt vid anläggningen. Bolaget uppfattar av kommunens yttrande att de inte har några invändningar mot

föreslagna åtgärder utan endast vill inskräpa vikten av att åtgärderna genomförs på sådant sätt att kapaciteten blir tillräcklig. Givet detta föranleder kommunens synpunkt ingen annan kommentar än att bolaget har samma inställning som kommunen. Givetvis måste kapaciteten anpassas till vad som är ett rimligt scenario vad avser både släckvattenvolymer och regnmängder men i övrigt har bolaget inget intresse av att begränsa kapaciteten i systemet. Vad gäller beräknade mängder släck- och regnvatten hänvisas till bilaga A5 och A4 till ansökan.

Storön Vänerns Samfällighetsförening

Storön Vänerns Samfällighetsförening (nedan Samfälligheten) har i sitt yttrande uttryckt oro för att utsläppen till vatten från den ansökta verksamheten skall komma att äventyra det intag av råvatten till Samfällighetens vattenverk som sker från Väneren. Vidare kritiserar Samfälligheten det faktum att det i ingiven miljökonsekvensbeskrivning (MKB) inte finns någon kommentar angående risken för påverkan på bebyggelsen på ön samt att bolaget inte har samrått särskilt med Samfälligheten inför ansökan.

Som framgår av redogörelsen där innebär avståndet mellan den planerade utsläppspunkten och Samfällighetens vattenintag, tillsammans med de omblandnings- och spädningsförhållanden som kommer att råda i området, att risken för påverkan på det råvatten som tas in till vattenverket är försumbar. Detta gäller både förekomsten av förorenande ämnen och temperaturpåverkan. Mot denna bakgrund föreligger inget behov att vidta andra skyddsåtgärder (för råvattenförsörjningen till Storöns vattenverk) än de som redan ingår i ansökan. Under avsnitt 1 i bilaga finns även en redogörelse för hur samråd har skett dels med kretsen av enskilda som kan antas bli särskilt berörda av den ansökta verksamheten, dels med övrig berörd allmänhet. Av redogörelsen framgår enligt Vajda-Papir att det genomförda samrådet uppfyller kraven enligt 6 kap. miljöbalken.

VILLKOR – FÖRSLAG OCH SYNPUNKTER

Nedan redovisas inledningsvis, under varje villkorsrubrik, bolagets slutliga förslag på villkor i de fall alternativa villkorsförslag eller synpunkter framförts av motparterna, vilka redovisas sammanfattningsvis. I den mån bolaget har bemött alternativa villkorsförslag eller synpunkter så anges de sammanfattningsvis. Slutligen redovisas även några ytterligare villkor som Naturvårdsverket och länsstyrelsen har föreslagit, vilka bolaget har motsatt sig. Sammanställningen avser enbart villkor där oenighet råder.

Villkor 2 - Utsläpp av stoft till luft

2. Utrustning för stoftavskiljning skall dimensioneras för ett utsläpp av som mest 5 mg/Nm³ torr gas. Funktionskontroll skall utföras minst en gång per år.

Länsstyrelsen

2. Luft från stoftalstrande processer ska samlas upp och avledas till stoftreningsanläggning. Utsläpp av stoft från stoftreningsanläggningar får inte överstiga 2 mg/Nm³ torr gas. Kontroll ska utföras enligt tillämplig svensk standard och omfattning ska fastställas i kontrollprogrammet.

Länsstyrelsens motivering

Ett funktionsvillkor är otydligt och innebär formellt små möjligheter för myndigheterna att ställa krav på åtgärder för att värdet ska klaras. Erfarenheten är att utgående halter efter ett stoftfilter brukar vara låga och tangerar de värden som leverantören av filtren anger att de ska klara förutsatt att rätt filtren valts och att de underhålls. Mot bakgrund av detta anser länsstyrelsen att ett funktionsvillkor motsvarande 5 mg/ Nm³ ger allt för stora ramar och inte bidrar till att främja en optimal drift.

I den tekniska beskrivningen redovisas ungefärliga halter av utgående stoffhalt på 1,8–2 mg/l och en årlig mängd stoft på 4.1–4,5 ton per år. Länsstyrelsen anser att det ska föreskrivas ett begränsningsvärde för stoft.

En rimlig kompromiss kan vara att sätta ett begränsningsvärde som är något högre än det som leverantören utlovar. Om det sker ett regelbundet underhåll och mätning sker enligt gällande standard bedömer länsstyrelsen att det är rimligt att sökanden får ett gränsvärde motsvarande förslagsvis 3 mg/Nm³. Ett begränsningsvärde som inte får överskridas överensstämmer även med MÖDs dom M 6314-20 gällande Volvo Powertrin i Skövde. I denna dom avgörs en fråga gällande begränsningsvärde för stoft. Länsstyrelsen överlåter till domstolen att fastställa nivån på begränsningsvärdet.

I de fall det inte är problem att klara de utgående stofthalterna bedöms det föreslagna kontrollintervallet rimligt. Under en intrimningsperiod kan dock ett tätare intervall behövas. Intervallen bestäms lämpligast närmare i kontrollprogrammet.

Bolagets bemötande

Bolaget motsätter sig länsstyrelsens ändringsförslag.

Vajda-Papir har för avsikt att uppföra en anläggning som motsvarar högsta möjliga standard i alla relevanta avseenden, däribland stoftrening och andra åtgärder som syftar till att minimera utsläppen av stoft från anläggningen. Att leda luften från stoftalstrande delar av processen till reningsanläggningar innan luften avleds till atmosfären har således varit avsikten oavsett länsstyrelsens yrkande. Inte minst av arbetsmiljöskäl och för att säkra väl fungerande processer är det nödvändigt att minimera stofthalten inomhus och att avleda stofthållande luftflöden till atmosfären utan föregående rening har aldrig varit avsikten.

Bolaget har inget att invända mot att detta kommer till uttryck direkt i villkorstexten.

Bolaget uppfattar att det är något otydligt om länsstyrelsen de facto yrkar på ett begränsningsvärde på 3 mg/Nm³ eller om frågan om halten lämnas öppen. För det fallet att länsstyrelsens yttrande skall uppfattas som att myndigheten yrkar på ett begränsningsvärde på 3 mg/Nm³ motsätter sig bolaget bestämt yrkandet.

Under sina kontakter med möjliga leverantörer har bolaget fått besked att de inte kan garantera nivåer under ca 1,8–2 mg/Nm³ torr luft. Av länsstyrelsen yrkat begränsningsvärde skulle därmed inte ge någon marginal för att parera inte ens mindre driftstörningar i reningsutrustningen eller i processen.

Ett dimensionerings- och funktionsvillkor enligt bolagets förslag är fullt tillräckligt för att tillse att utsläppen till luft inte orsakar oacceptabla störningar i omgivningen. Vad gäller hänvisningen till Mark- och miljööverdomstolens dom 2022-01-27 i mål nr M 6314-20 angående Volvo Powertrain AB:s verksamhet i Skövde, vill Vajda-Papir påminna om vad som anges i domskälen om anpassning till lokala förhållanden. Bolagets nu ansökta verksamhet är lokaliserad på betydande avstånd från bostäder och kan inte jämföras med Volvos aktuella anläggning som är belägen centralt i Skövde.

I sammanhanget noterar bolaget att det i den dom i mål nr M 2232-20 (Metsä Tissue AB) som länsstyrelsen hänvisar till på ett flertal ställen i sitt yttrande inte har föreskrivits något villkor om stoftrening. Bolaget känner inte heller till att det i något annat motsvarande fall har föreskrivits ett så lågt begränsningsvärde som länsstyrelsen har yrkat på och dessutom som dygnsmedelvärde.

Sammanfattningsvis vidhåller bolaget sitt förslag till villkor med den komplettering som har medgetts ovan. För det fallet att domstolen skulle finna skäl därtill har bolaget dock inget att invända mot att intervallet för funktionskontroll halveras till en gång i halvåret.

Villkor 4 – Dagvatten

4. Dagvatten som inte återanvänds i processen skall samlas upp och behandlas i en sedimentationsbassäng med tillhörande oljeavskiljning innan det avleds till recipient. Sedimentationsbassängen ska vara försedd med anordning som möjliggör att utloppet från bassängen stängs av.

Utsläppsvärde som ska klaras i utgående dagvatten.

Ämne/parameter	Utsläppsvärde som ska klaras:
Susp.	25 mg/l
Oljeindex	1 mg/l
pH	6,0–9,0

Kontroller ska ske en gång per månad genom provtagning och analys på ofiltrerade prover. Om utgående värden överskrids ska anläggningen ses över och förnyade prover tas tills dessa värden stadigvarande klaras. Månader utan nederbörd eller så litet flöde av dagvatten att relevanta prover inte går att ta ut undantas från kravet på provtagning och ska redovisas i miljörapporten.

Delegation: Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap 25 § tredje stycket miljöbalken till tillsynsmyndigheten att meddela ytterligare villkor avseende hanteringen av dagvatten (villkor 4).

Bolagets motivering till villkor 4

Dammen syftar till rening av dagvatten från ytor där det riskeras att mobilisera föroreningar av framför allt partiklar, d.v.s. hårdgjorda körytor. Dagvatten från takytor bedöms inte förorenas på samma sätt och planeras att tas om hand i ett separat flöde och återanvändas i processen.

I avsnitt 1.1 (Bilaga A4 till ansökan, Dagvattenutredningen) redovisas en utformning som utgår från ett 2-årsregn som dimensionerande regn för utformningen av dagvattendammen/magasinen. Efter att ansökan gavs in har Vajda-Papir dock tagit beslut om att utöka kapaciteten i dagvattensystemet.

Vid händelse av brand och därmed ett släckvattensscenario har värsta möjliga släckvattenmängd beräknats till 438 m³ (Bilaga A5 till ansökan) som också ska kunna hanteras i dagvattendammen.

Det alternativ som Vajda-Papir nu har beslutat om innebär att systemet för omhändertagande av potentiellt förorenat dagvatten från körytor m.m. (inte tak) utformas med en damm med en permanent vattenyta på 1750 m².

Dammen planeras att ges ett djup om 1,8 m varav 1,3 m kommer att nyttjas under den normala driften. Detta innebär följande kapacitet.

- Permanent vattenvolym: 2005 m³
- Fördröjningsvolym: 940 m³

I den planerade dammen med en permanent vattenspiegel på 1750 m² beräknas ett 6-årsregn på 940 m³ kunna omhändertas och renas förutsatt att takvatten samlas i tankar upp till 750 m³.

Vid händelse av brand kan den maximala beräknade mängden släckvatten på 438 m³ rymmas tillsammans med ett 2-årsregn med 10 minuters varaktighet med ytterligare viss marginal kvar.

Regn utöver ett 2-årsregn som inträffar samtidigt eller medan släckvatten uppsamlas i dammen bräddas förbi anläggningen.

Länsstyrelsen

4. Dagvatten som avleds från verksamhetsområdet ska samlas upp och behandlas i en sedimentationsbassäng med tillhörande oljeavskiljning eller en anläggning med minst motsvarande rening innan det avleds till recipienten.

Sedimentationsbassängen ska vara försedd med anordning som möjliggör att utloppet från bassängen stängs av.

Utsläppsvärde som ska klaras i utgående dagvatten

Ämne/parameter	Utsläppsvärde som ska klaras:
Susp	25 mg/l
Oljeindex	1 mg/l
pH	6–9

Kontroller ska ske en gång per månad genom provtagning och analys på ofiltrerade prover.

Om utgående värden överskrids ska anläggningen ses över och förnyade prover tas tills dessa värden stadigvarande klaras.

Månader utan nederbörd eller så litet flöde av dagvatten att relevanta prover inte går att ta ut undantas från kravet på provtagning och ska redovisas i miljörapporten.

Om det visar sig att det är uppenbart att provtagning inte behövs varje månad får tillsynsmyndigheten medge en glesare kontroll.

Verksamhetsutövaren ska även ta prov på utgående vatten avseende de övriga relevanta ämnen som framgår av tabell ett (1) och två (2) Riktlinjer och riktvärden för utsläpp av förorenat vatten till dagvattennät och recipient, R2020:13, Miljöförvaltningen Göteborgs Stad.

Om halterna överskrider värden enligt Göteborgs Stads riktvärden för dagvatten ska tillsynsmyndigheten informeras och förnyade prover tas. Om värdena fortsatt överskrids ska verksamhetsutövaren utreda skälen till de förhöjda föroreningshalterna och vidta åtgärder så att värdena klaras. Tillsynsmyndigheten ska informeras om vilka åtgärder som planeras och ges möjlighet att lämna synpunkter innan åtgärderna vidtas. Omfattningen av kontrollen ska fastställas i kontrollprogrammet.

Delegation: Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap 25 § tredje stycket miljöbalken till tillsynsmyndigheten att meddela ytterligare villkor avseende hanteringen av dagvatten (villkor 4),

Motivering

Länsstyrelsen anser att utgående dagvatten från området minst ska klara utgående halter motsvande Göteborgs Stads riktvärden för dagvatten (*Riktlinjer och riktvärden för utsläpp av förorenat vatten till dagvattennät och recipient, R2020:13, Miljöförvaltningen Göteborgs Stad*). Suspenderat material, oljeindex och pH bör klaras och provtas varje månad. När det gäller övriga ämnen i vägledningen så bör dessa inte förekomma i dagvattnet från verksamheten. Bolaget bör dock få krav på att undersöka förekomsten av andra vanligt förekommande ämnen i dagvatten motsvarande de som tas upp i vägledningen och om halterna överskrider riktvärdena ska de undersöka orsaken till att dessa förekommer och vidta åtgärder.

De angivna värdena för oljeindex, suspenderat material och pH motsvarar de värden som anges i Göteborgs stads riktlinjer för utsläpp till dagvatten.

Utsläppen sker till ett känsligt vattenområde vilket gör att länsstyrelsen i detta fall anser att bolaget ska dimensionera och projektera en dagvattenanläggning som klarar de ovan angivna värdena.

Gällande de övriga värden som ska provtas och där hänvisning sker till Göteborgs Stads riktvärden för dagvatten, är utgångspunkten att dessa föroreningar inte ska finnas i dagvattnet och i det fall de ändå skulle påträffas i halter över riktvärdena bör bolaget utreda varför de förekommer och vidta åtgärder.

För att kunna bedöma om reningsanläggningen för dagvatten har en avsedd effekt behöver man åtminstone inledningsvis kontrollera funktionen genom en kontroll minst varje månad. Om tillsynsmyndigheten, när erfarenhet av anläggningens funktion erhållits, anser att kontroll varje månad inte längre behövs får de medge en glesare intervall. Kontrollen av de andra ämnena som anges i Göteborgs stads vägledning kan lämpligast bestämmas i kontrollprogrammet.

Motsvarande krav gällande utgående halter av suspenderat material och oljeindex, har även ställts på utgående dagvatten från andra liknande anläggningar (MMD Vänersborgs tingsrätt den 11 nov 2022, M 2232-20). Med hänsyn till recipientens känslighet och att det är en ny verksamhet med utsläpp till, ett annars, förhållandevis opåverkat område behövs minst samma krav ställas på den nu aktuella verksamheten.

Bolagets bemötande

Ytterligare frågor om kontroll (utöver vad som föreslagits) bör enligt bolaget hanteras i egenkontrollprogrammet. Det saknas anledning att tynga villkoret med sådan detaljreglering som länsstyrelsen yrkar på skall föras in i villkor 4. Vad gäller hänvisningen till Miljöförvaltningens Göteborgs Stad riktlinjer och riktvärden för utsläpp till dagvattennät och recipient, är bolaget medvetet om att länsstyrelsen har drivit och driver motsvarande krav i ett flertal andra tillståndsärenden. Dock kvarstår att kraven inte är rättsligt bindande och inte heller följer av etablerad praxis. Vad gäller förhållandena i förevarande mål har bolaget ingen annan uppfattning än att recipienten har ett högt skyddsvärde. Samtidigt finns ingen saklig anledning befara att några andra

ämnen/föroreningar än susp. och olja kommer att förekomma i dagvattnet i sådana koncentrationer (och/eller mängder) att de riskerar påverka recipienten på något sätt av betydelse. Med begränsningsvärden följer dock krav på provtagning och analys som tar resurser i anspråk vilket innebär att det finns starka skäl att begränsa antalet villkorsparametrar till vad som faktiskt behövs för att tillse att verksamhetens omgivningspåverkan begränsas till vad som är godtagbart. I sammanhanget vill bolaget även påminna om att de ser dagvattnet som en resurs som kommer att återanvändas i processen i så stor omfattning som möjligt och att utsläppen till recipient kommer att vara mycket begränsade.

Övriga av länsstyrelsen yrkade ändringar av villkor 4 avstyrks.

Villkor 8 - Beredskapsplanering m.m.

8. Bolaget ska upprätta och vidmakthålla en beredskapsplanering för hantering av olyckshändelser med konsekvenser för miljön. Det ska finnas dokumenterade rutiner och lämplig utrustning för att förebygga och avhjälpa sådana olyckshändelser. Planeringen ska finnas på plats senast ett år efter att anläggningen har tagits i kontinuerlig drift och ska ses över när det genomförs förändringar i verksamheten som kan påverka beredskapen mer än obetydligt, dock minst vart tredje år.

Länsstyrelsen

8. Det ska finnas en beredskapsplan för hantering av olyckshändelser med konsekvenser för miljön. Det ska finnas dokumenterade rutiner och lämplig utrustning för att förebygga och avhjälpa sådana olyckshändelser. Planen ska finnas på plats senast ett år efter att den ansökta verksamheten har satts i gång. Planens aktualitet ska ses över årligen samt vid förändringar som kan påverka beredskapen.

Länsstyrelsens motivering

Riskhantering är ett kontinuerligt arbete som är nödvändigt för att reducera negativ omgivningspåverkan. En beredskapsplan är en viktig del av riskhanteringen, med sitt fokus på den konkreta hanteringen av olyckshändelser. Genom villkoret säkerhetsställs aktualiteten av riskhanteringsarbetet, beredskapsplanen och regelbunden övning. Detta bidrar till att öka förmågan att hantera såväl identifierade risker som oförutsedda händelser. En årlig översyn

bedöms motiverat, det minskar risken för att beredskapsplanen blir inaktuell. Länsstyrelsens förslag är vad som normalt brukar föreskrivs.

Bolagets bemötande

Bolaget har inget att invända mot att det i ett särskilt villkor föreskrivs att det ska upprättas en beredskapsplan. Dock har bolaget svårt att se att det behövs en föreskrift om både årlig översyn av planen och översyn vid "förändringar som kan påverka beredskapen", särskilt som det senare ledet inte innehåller någon kvalifikation. Det kan uppfattas som att länsstyrelsens yrkande om årlig översyn är en detalj i sammanhanget men bolaget vill framhålla att de rapporteringskrav m.m. som följer redan av lagstiftningen innebär en påtaglig administrativ börda som drar resurser från andra angelägna delar av verksamheten. Om det inte har inträffat eller genomförts några mer betydande ändringar i verksamheten som i sig utlöser kravet på översyn enligt bolagets villkorsförslag är det enligt bolaget fullt tillräckligt med en översyn vart tredje år.

Villkor 9 - Släckvatten

9. Släckvatten och andra släckmedel ska omhändertas på ett miljömässigt godtagbart sätt som innebär att risken för spridning till omgivningen av förorenat släckvatten minimeras. I övrigt ska hanteringen av släckvatten och andra släckmedel ske i enlighet med beredskapsplanen.

Länsstyrelsen

9. Släckvatten och andra släckmedel ska omhändertas på ett miljömässigt godtagbart sätt. Hanteringen ska ske så att det inte kan förorena yt- eller grundvatten eller på annat sätt orsaka olägenhet. I övrigt ska hantering av släckvatten och andra släckmedel ske i enlighet med beredskapsplanen.

Länsstyrelsens motivering

Vid stora bränder uppkommer normalt stora mängder släckvatten som kan utgöra en allvarlig miljörisk vid spridning till yt- eller grundvatten. Länsstyrelsen anser att vårt förslag är tydligare och bättre överensstämmer med vad bedöms motiverat för denna typ av anläggning. Det överensstämmer även

med villkor 15 som föreskrivits för Metsä Tissue AB, i Mariestad i Mål M 2232, den 11 november 2022.

Länsstyrelsen har inga synpunkter på om bolaget delar upp beredskaps- och släckvattenplanen i fristående dokument. Tillägget om att hantering av släckvatten och andra släckmedel ska ske i enlighet med beredskapsplanen följer av länsstyrelsens förslag till villkor om en beredskapsplan. Länsstyrelsen anser att ensläckvattenplan har ett samband med beredskapsplanen. Länsstyrelsen anser vidare att beredskapsplanen och släckvattenplanen behöver samordnas och hålls uppdaterade. Vidare att de innehåller information som inte motsäger varandra.

Bolagets bemötande

Länsstyrelsens yrkande att bolagets skrivning om minimering av risken för spridning till omgivningen skall ersättas av "*Hanteringen ska ske så att det inte kan förorena yt- eller grundvatten eller på annat sätt orsaka olägenhet*" avstyrks, främst av den anledningen att det är högst oklart vad som avses med "olägenhet" i detta sammanhang. Av bolagets förslag framgår istället tydligt att det är risken för spridning till omgivningen som skall minimeras vilket är tydligare. Vidare innebär länsstyrelsens förslag till skrivning att i princip varje spridning till yt- eller grundvatten per definition innebär en villkorsöverträdelse (om spridning förekommer har hanteringen inte skett "så att det (släckvattnet) inte kan (bolagets understrykning) förorena yt- eller grundvatten) vilket enligt bolagets uppfattning inte är ett lämpligt sätt att formulera villkor.

Villkor 10 - Buller

10. Den ekvivalenta ljudnivån från bolagets verksamhet under drift får utomhus vid bostäder inte överstiga:
- 50 dB(A) dagtid (kl.06–18)
 - 45 dB(A) kvällstid (kl.18–22)
 - 45 dB(A) lördag, söndag och helgdag (kl. 06.00–18.00)
 - 40 dB(A) nattetid (kl.22–06)

Arbetsmoment som typiskt sett kan medföra momentana ljudnivåer överstigande 55 dB(A) vid bostäder får inte utföras nattetid (kl. 22.00–06.00).

Buller från verksamheten ska kontrolleras genom mätningar (immissionsmätningar) eller närfältsmätningar och beräkningar. Kontroll ska ske minst vartannat år samt när det sker förändringar i verksamheten som är av betydelse ur bullersynpunkt och när tillsynsmyndigheten i övrigt anser att det är befogat.

Länsstyrelsen

10. Buller från verksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än:

Tidsperiod	Begränsningsvärde
Vardag kl. 06.00–18.00	50 dB(A)
Lördag, söndag och helgdag kl. 06.00–18.00	45 dB(A)
kväll kl. 18.00–22.00	45 dB(A)
Nattetid kl. 22.00–06.00	40 dB(A)

Begränsningsvärdena enligt första stycket ska kontrolleras genom mätningar vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätningar vid berörda bostäder (immissionsmätning). Kontroll ska ske så snart det har skett förändringar i verksamheten som kan medföra mer än obetydligt ökade bullernivåer och när tillsynsmyndigheten i övrigt anser att kontroll är befogad.

Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dB(A) utomhus vid bostäder får inte utföras nattetid (kl. 22.00–06.00).

Länsstyrelsens motivering

Förslaget följer i stort Naturvårdsverkets vägledning och innebär att även transporter inom verksamhetsområdet omfattas.

Bolagets bemötande

Vad gäller länsstyrelsens yrkande att transporter inom verksamhetsområdet skall anges uttryckligen i villkorstexten är det en självklarhet att detta buller omfattas av villkoret som knappast behöver nämnas särskilt. Skulle emellertid mark- och

miljödomstolen finna att det finns skäl att nämna de interna transporter i villkortexten har bolaget inga invändningar mot det.

Villkor 11 - Anläggningsbuller

11. Vid uppförande av verksamhetens anläggningar ska buller begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder inte överskrider:

- 60 dB(A) vardagar dagtid (kl. 07–19)
- 50 dB(A) kvällstid (kl. 19–22), samt lördag, söndag och helgdag dagtid (kl. 07–19)
- 45 dB(A) nattetid (kl. 22–07), samt lördag, söndag och helgdag och kvällstid (kl. 19–22)

Arbetsmoment som typiskt sett kan medföra momentana ljudnivåer överstigande 70 dB(A) vid bostäder får inte utföras nattetid (kl. 22–07).

Länsstyrelsen

11. *Buller från arbeten på land och i vatten under anläggningstiden ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån vid bostäder utomhus inte överstiger följande värden:*

- 60 dB(A) vardagar dagtid (kl. 07–19)
- 50 dB(A) kvällstid (kl. 19–22), samt lördag, söndag och helgdag dagtid (kl. 07–19)
- 45 dB(A) nattetid (kl. 22–07), samt lördag, söndag och helgdag och kvällstid (kl. 19–22).

Arbetsmoment som typiskt sett kan medföra momentana ljudnivåer överstigande 70 dB(A) vid bostäder får inte utföras nattetid (kl. 22–07).

Länsstyrelsens motivering

Villkorsförslaget behöver förtydligas så att det framgår att även borring, sprängning krossning etcetera, omfattas av bullervillkoret under anläggningsskedet. I övrigt motsvarar villkoret sökandens förslag. Länsstyrelsen noterar att bolaget och länsstyrelsen i sak är överens. Länsstyrelsen anser dock att det föreslagna förtydligandet är motiverat.

Bolagets bemötande

Länsstyrelsen förslag till korrigerad skrivning avstyrks. Bolaget kan inte se att det finns skäl att ersätta texten "vid uppförande av verksamhetens anläggningar", vilket självklart omfattar även arbeten med och vid intags- och utloppsledningar

m.m., med vad bolaget uppfattar är en vagare skrivning om buller "vid arbeten på land och i vatten under anläggningstiden".

Villkor 14 - Energieffektivisering och energihushållning

14. Åtgärder ska i skälig utsträckning vidtas för att effektivisera energianvändningen. Senast fyra år efter att verksamheten har tagits i kontinuerlig drift ska bolaget ge in en energihushållningsplan till tillsynsmyndigheten. I planen ska redovisas vilka energihushållningsåtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra, åtgärdernas effekter och kostnader, vilka åtgärder bolaget avser att vidta och motivering till varför övriga redovisade åtgärder inte är rimliga. Planen ska därefter revideras fortlöpande och ges in till tillsynsmyndigheten vart fjärde år, eller med annat längre intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer. Bolaget ska årligen i samband med ingivande av miljörapporten till tillsynsmyndigheten redovisa det gångna årets arbete med energihushållning, hur planen följts och vilka eventuella justeringar av planen som bolaget avser att göra under det kommande året.

Naturvårdsverket

NV 2 Åtgärder ska i skälig utsträckning vidtas för att effektivisera energianvändningen. Senast fyra år efter att verksamheten har tagits i kontinuerlig drift ska bolaget ge in en energihushållningsplan till tillsynsmyndigheten. I planen ska redovisas vilka energihushållningsåtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra, åtgärdernas effekter och kostnader, *kostnadskalkyler omfattande minst total investeringskostnad och återbetalningstid, grundad på åtgärdens livscykelkostnader*, vilka åtgärder bolaget avser att vidta *under kommande fyraårsperiod* och motivering till varför övriga redovisade åtgärder inte är rimliga.

Planen ska därefter revideras fortlöpande och ges in till tillsynsmyndigheten vart fjärde år, eller med annat längre intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer. Bolaget ska årligen i samband med ingivande av miljörapporten till tillsynsmyndigheten redovisa det gångna årets arbete med energihushållning, hur planen följts och vilka eventuella justeringar av planen som bolaget avser att göra under det kommande året.

Delegation - NVD 1 Det överläts åt tillsynsmyndigheten att meddela skäliga villkor om vilka energihushållningsåtgärder, framtagna inom ramen för energihushållningsplanen, som ska genomföras och inom vilken tid.

Naturvårdsverkets motivering

Massa- och pappersindustrin är mycket energiintensiv. Anläggningen i Gullspång kommer ha en betydande elanvändning, då verksamhetens enda energiråvara planeras vara elektricitet. Produktion och användning av energi, särskilt vad gäller elektricitet, är därmed en prioriterad fråga vid den nu aktuella tillståndsprovningen.

Bolaget har i den tekniska beskrivningen angett att de avser att utreda förutsättningarna för att anlägga solceller inom verksamhetsområdet, vilket skulle leda till mindre mängd inköpt el (avsnitt 6.1.1). Naturvårdsverket har i begäran om komplettering den 13 maj 2024 efterfrågat att bolaget skulle närmare beskriva var solceller kan installeras, utveckla vad de bedömer kan utgöra skäl för att inte installera solceller tillsammans med en beskrivning av alternativet till denna energiproduktion. Någon sådan beskrivning har inte inkommit. Naturvårdsverket bedömer att det, med hänsyn till bolagets stora elförbrukning, är lämpligt att bolaget gör ett tydligt åtagande om att installera solceller i den utsträckning det är tekniskt möjligt och lämpligt, för att täcka en del av verksamhetens elbehov. Såvida inte takytor avses användas till något annat värdeskapande inom verksamheten bör anrättning av solpaneler på dem anses som ett lämpligt alternativ. Med hänsyn till att ärendet rör nyetablering av ett pappersbruk bör det under byggnadsfasen vara enklare och mindre kostsamt att utforma exempelvis takkonstruktioner på så vis att anrättning av solpaneler underlättas. Naturvårdsverket konstaterar att ett sådant åtagande är i linje med de kommande kraven för nya lokalbyggnader på solenergiinstallationer, om det är tekniskt lämpligt och ekonomiskt och funktionellt genomförbart, enligt direktiv (EU) 2024/1275 av den 24 april 2024 om byggnaders energiprestanda.

Naturvårdsverket anser att bolagets förslag till villkor om energihushållningsplan bör förtydligas så att det framgår att kostnaderna för åtgärder ska redovisas med kostnadskalkyler omfattande minst total investeringskostnad och återbetalningstid, grundade på åtgärdernas livscykelkostnader. Det bör även anges att redovisningen av åtgärder som avses vidtas ska gälla den kommande fyraårsperioden för att tydliggöra när åtgärder

senast ska vara vidtagna. Naturvårdsverket bedömer att dessa tillägg gör det tydligare för bolaget vad som förväntas av det och därmed även underlättar för tillsynen av villkoret. Dessa förtydliganden är även i enlighet med hur villkor för energihushållningsplaner har formulerats i avgöranden från mark- och miljööverdomstolen under senare år, se t.ex. MÖD 2020:40.

Som Naturvårdsverket har angett i begäran om komplettering den 13 maj 2024 följer det av senare års praxis att villkor om energihushållningsplaner lämpligen förenas med en delegation till tillsynsmyndigheten att meddela villkor om genomförande av åtgärder enligt planen, se bl.a. MÖD 2020:40. En sådan delegation gör det tydligt för alla parter att tillsynsmyndigheten har ett utrymme att agera utifrån de åtgärdsförslag som bolaget utrett och presenterat i planen. Naturvårdsverket anser att en sådan delegation bör föreskrivas.

Länsstyrelsen

14. Åtgärder ska i skäligen utsträckning vidtas för att effektivisera energianvändningen. Senast två år efter att verksamheten har tagits i kontinuerlig drift ska bolaget ge in en energihushållningsplan till tillsynsmyndigheten.

Av energihushållningsplanen ska åtminstone följande framgå:

- *Vilka åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra, samt kostnaderna och energibesparingen för dessa.*
- *Kostnadskalkyler omfattande minst total investeringskostnad och återbetalningstid, grundad på åtgärdernas livscykelkostnader.*

Bolaget ska årligen i samband med ingivande av miljörapporten till tillsynsmyndigheten redovisa det gångna årets arbete med energihushållning, hur planen följts och vilka eventuella justeringar av planen som bolaget avser att göra under det kommande året.

Delegation: Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap 25 § tredje stycket miljöbalken till tillsynsmyndigheten att meddela ytterligare villkor avseende rimliga hushållningsåtgärder framtagna inom ramen för energihushållningsplanen (Villkor 14).

Länsstyrelsens motivering

Länsstyrelsen föreslår ett förtydligande av vad energihushållningsplanen ska omfatta. Med livscykelkostnader avses åtgärdens eller installationens tekniska

livslängd och förändrade drifts- och underhållskostnader under hela den tekniska livslängden, inte bara fram till utrustningens pay-off-tid, det vill säga hur länge kan man räkna med att installationen fungerar och genererar en besparing. Energiförbrukningen under hela den tekniska livslängden ska ingå.

Bolagets bemötande

Bolaget vidhåller sitt förslag till villkor 14 och motsätter sig NV:s och länsstyrelsens yrkanden om tillägg till villkorstexten och delegation till tillsynsmyndigheten. Bolaget är medvetet om att villkor om upprättande av energihushållningsplaner ofta förenas med en delegation enligt NV:s yrkande men vidhåller att det saknas behov av en sådan delegation. Det finns ingen befogad anledning anta att inte bolaget av eget intresse kommer att genomföra sådana rimliga energihushållningsåtgärder som identifieras inom ramen för arbetet med planerna.

I sammanhanget vill bolaget påminna om att ansökan avser uppförande och drift av en helt ny anläggning som projekteras för att motsvara högsta möjliga standard i alla avseenden, däribland energieffektivitet. Vidare finns anledning påminna om att energikostnaderna i den ansökta verksamheten kan förväntas ligga i storleksordningen 20–25 % av de totala driftkostnaderna. Bolaget har således synnerligen starka incitament att även utan villkor om energihushållning löpande optimera sin energianvändning. Vad gäller grunderna för bolagets inställning hänvisas till vad anförs under avsnitt 5 i bolagets bemötande 2025-06-18.

NVs förslag angående solceller: Som framgått ovan kommer energikostnaderna att utgöra en så betydande andel av verksamhetens driftkostnader att det är en självklarhet för bolaget att i den utsträckning det är "möjligt och lämpligt" nyttja den resurs som solenergi kan vara. Något särskilt åtagande om detta behövs inte enligt bolagets uppfattning.

Förslagen till delegation angående villkor om energihushållning bestrids enligt vad som framgår ovan.

Villkor 16 - Anläggningsarbeten - strandzonen

16. Under perioden den 1 april – 30 juni får arbeten inte genomföras i strandzonen. Schaktningsfria metoder ska tillämpas i strandzonen. Om lokala geotekniska förutsättningar innebär att det är tekniskt omöjligt eller ekonomiskt orimligt med hänsyn till miljönyttan får andra metoder användas efter godkännande av tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har ingen erinran mot bolagets villkorsförslag.

Länsstyrelsens motivering

Med anledning av de höga naturvärden som identifierats i strandzonen och grundområdena anser länsstyrelsen att schaktning och andra liknande arbetssätt i strandzonen inte ska ske. I stället ska styrd borrhning användas i övergången mellan sjöbotten och stranden. Arbeten i grundområden bör vidare inte utföras då den biologiska aktiviteten i vattenområdet är som högst under vårmånaderna. Det är också motiverat att begränsa tiden för när störande arbeten får utföras med hänsyn till att grundområden, ut till 2 meters djup, generellt är viktiga reproduktionsområden för fisk och särskilt med beaktande av att hela området utgör fredningsområde för fisk och att gullspångslaxen är akut hotad.

Om lokala geotekniska förutsättningar innebär att det är tekniskt omöjligt eller ekonomiskt orimligt bör andra metoder kunna användas om tillräckliga skyddsåtgärder vidtas. I de fall det är ekonomiska skäl ska det finnas en specificerad redovisning av kostnaderna för att använda schaktningsfria metoder.

Med strandzonen avses övergången mellan land och vatten ner till 2 m djup. Villkoret kan lämpligen förenas med delegation åt tillsynsmyndigheten att, om det behövs, meddela försiktighetsmått vid schaktningsarbeten.

Bolagets bemötande

I grunden har bolaget ingen annan uppfattning än länsstyrelsen om att schaktning skall undvikas så långt det är möjligt. Dock måste bolaget påminna om att detaljprojektering ännu inte har genomförts vilket innebär att det i nuläget inte är helt klart att borrning (eller motsvarande) är genomförbart längs hela den aktuella delsträckan. Bolaget är berett att medge ett villkor som klargör att schaktningsfria metoder skall tillämpas såvida inte lokala geotekniska förutsättningar innebär att det är tekniskt omöjligt eller ekonomiskt orimligt i förhållande till miljönyttan men inte ett generellt förbud utan hänsyn till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt.

Mot bakgrund att Moelven Vänerply AB använt sig av borrning för att placera ut sina ledningar i vattnet, utgår Vajda-Papir i nuläget från att det även kommer vara möjligt i Vajda-Papirs fall.

Det är svårt att svara på hur långt ut i vattnet en eventuell schaktning skulle behöva göras. I Bilaga 3.3 Konsekvensbedömning av ledningar i vatten till bolagets komplettering 2024-10-17 togs det fram en ungefärlig areal som skulle behöva spantas i strandzonen, ner till ett djup på två meter. Denna areal är dock mycket ungefärlig. Den planerade dragningen föreslås gå genom områden där enbart vanliga arter finns, vilket ligger till grund för den bedömning som gjorts i Bilaga 3.3 att påverkan vid en eventuell schaktning skulle bli försumbar eftersom området i sig är begränsat med möjlighet till relativt snabb återhämtning. Konsekvensen bedöms som obetydlig.

Om schaktning blir aktuell kommer massorna inledningsvis att genomgå sedimentationsanalyser. Därefter tas beslut hur massorna ska hanteras. Att samla massorna på pråm innan de omhändertas permanent kan vara ett alternativ. Om det är möjligt utan att orsaka oacceptabla störningar avses massorna att läggas tillbaka när vattenledningarna är nedlagda. Är det inte möjligt att återföra massorna kommer de hanteras av godkänd transportör och till godkänd

avfallsmottagare med erforderliga tillstånd. Inga okontrollerade massor kommer att återföras till/dumpas i Vänern (eller annat vattenområde).

Villkor 17 - Intagsanordning

17. Intagsanordningen för råvatten ska utformas så att fiskar och andra sjölevande djur och växter inte sugas in eller skadas i intagsstrukturen.

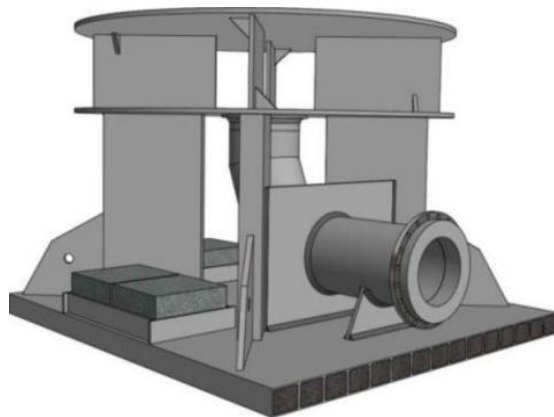
Slutlig utformning av intagsanordningen ska kommuniceras med tillsynsmyndigheten innan anläggandet.

Bolagets motivering till villkor 17

Enligt tidigare underlag planerar bolaget att förse intagledningen med galler eller annan anordning som så långt möjligt hindrar att fiskar och andra sjölevande djur och växter sugas in i intagledningen. Bolaget har inga invändningar mot att detta åtagande kommer till uttryck i ett särskilt villkor.

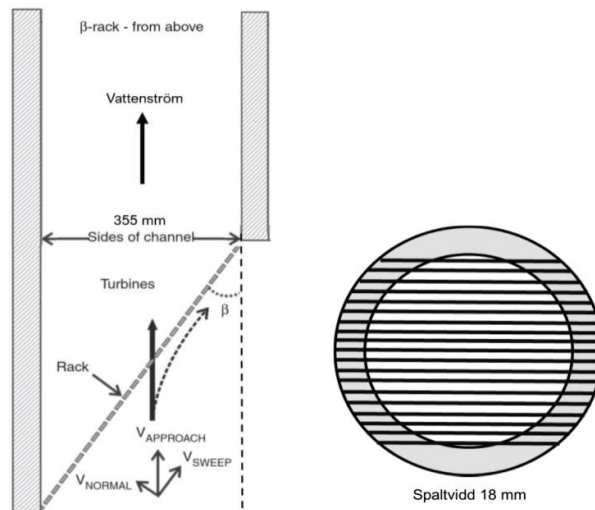
Så som angetts i ansökan planeras intaget förses antingen med galler eller utformas med en radiellt minskande tvärsnittsarea för att förhindra att fiskar och andra sjölevande varelser sugas in i intagsstrukturen.

Med en med en radiellt minskande tvärsnittsarea blir vattenhastigheten successivt högre närmare intagsröret. På så vis kan fiskar och andra djur ta sig bort från intaget när de känner att hastigheten börjar bli för hög. Vid intagets ytterkanter kommer vattenhastigheten att vara mindre än 0,05 m/s.

Förslag på lämplig intagsstruktur i sjön för inkommande råvatten till anläggningen.

Efter huvudförhandlingen den 19 och 20 augusti 2025 har bolaget konsulterat expertis med erfarenhet från arbete med vattenintag till bland annat vattenkraftanläggningar. Utifrån inhämtat underlag är planen nu ett snedställt intag enligt skissen nedan, vilket kommer att ge en större tvärsnittsarea på intaget och därmed lägre inströmningshastighet. Därutöver är bolaget berett att, om så befinnes nödvändigt, förse intaget med ett galler med en maskvidd/spalt på ca 18 mm.

Principskiss över snedställt galler vid starten av intagsröret (Skissen är delvis baserad på Calles, Rivinoja & Greenberg, 2013).

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har ingen erinran mot bolagets villkorsförslag.

Villkor 22 - Länshållningsvatten vid anläggningsarbeten

22. Förorenat mark- och grundvatten från anläggningsarbeten får inte avledas till recipient utan föregående rening med avseende på suspenderade ämnen och olja.

Halten suspenderade ämnen får inte överskrida 25 mg/l och halten olja (mätt som oljeindex) får inte överstiga 1 mg/l.

Länsstyrelsen

22. Mark- och grundvatten som avleds till recipienten får inte innehålla högre halter av suspenderade ämnen än 25 mg/l och olja (mätt som oljeindex) 1 mg/l.

Motivering

Hantering av förorenad mark samt mark och grundvatten som uppkommer från förorenade områden förutsätts omfattas av villkor 21. Detta villkor gäller övrigt mark- och grundvatten som avleds från området och syftar till att motverka skadlig påverkan från detta vatten när det avledes till recipienten.

I samband med markarbeten kommer länshållningsvatten från mark och grundvatten uppkomma. Utsläpp av grumligt vatten kan vara skadligt för recipienten, oljeföreningar kan uppstå från arbetsmaskiner. I de fall det förekommer markföreningar i de områden där arbeten ska ske så kan det förekomma förhöjda halter av andra skadliga föreningar. Utsläpp till vatten sker dessutom i en känslig recipient. Det uppkomna vattnet ska därför renas innan det avleds till omgivningen. I den mån arbeten ska ske i förorenade områden ska vattnet renas avseende de föreningar som kan förekomma.

Även om marken inte är förorenad kan grumligt vatten i sig innebära störningar i vattenmiljön. Oljeföreningar kan uppkomma inom arbetsområdet från maskiner som används vid markarbeten.

Bolagets bemötande

Förutsatt att första och andra meningen i länsstyrelsens villkorsförslag ändras medger bolaget länsstyrelsens förslag till villkor.

Villkor 23 - Kontrollprogram

23. Ett program för egenkontroll avseende byggnadsskedet ska upprättas och redovisas för tillsynsmyndigheten senast en månad innan mark- och anläggningsarbeten påbörjas.

Länsstyrelsen

23. Ett aktuellt kontrollprogram för verksamheten som omfattar anläggningsarbetenas olika skeden och driftskedet ska finnas och följas. Programmet ska möjliggöra en bedömning av om tillståndet och villkoren följs. Kontrollprogrammet ska även omfatta inspektion och annan nödvändig kontroll för att säkerställa in och utloppsledningens funktion. Av programmet ska mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder framgå. Ett förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter att tillståndet har tagits i anspråk eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Bolagets förslag till villkor 24 och 25 omfattas av förslaget till villkor 23.

Länsstyrelsens motivering

Länsstyrelsen anser att villkoren 23 – 24 kan skrivas ihop. Det ska finnas aktuella kontrollprogram för de olika anläggningsskedena samt under driften som redogör för vilken kontroll som minst ska genomföras. Av programmet ska mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder framgå. Detta behövs för att kunna säkerställa att kontrollen är tillräckligt omfattande för att följa upp att beslutade villkor följs. Detta innebär dock inte att det kan uteslutas att det inom ramen för egenkontrollen kan finnas behov av att tidvis ha en utökad kontroll för att säkerställa att de krav som ställs uppfylls. Vid behov kan kontrollprogrammet revideras efter samråd med tillsynsmyndigheten allt eftersom man får erfarenhet av verksamheten. Länsstyrelsens förslag är tydligare och mer heltäckande. Det är vidare tydligare och mer heltäckande och överensstämmer även mer med hur villkor gällande kontrollprogram brukar föreskrivas, jfr dom Nordic Paper Bäckhammar AB den 31 januari 2023, M 3612-20 villkor 8 samt dom för Metsä Tissue AB den 11 november 2022, M 2232-20 villkor 16.

Bolagets bemötande

Det är förvisso möjligt att reglera bolagets egenkontroll under anläggningsskedet och driftskedet i ett gemensamt kontrollprogram på det sätt som länsstyrelsen yrkar men bolaget kan inte se att det skulle innebära några egentliga fördelar. Tvärtom anser bolaget att det är en påtaglig fördel att, för ökad tydlighet, hålla

isär anläggnings- och driftskedet och reglera de båda faserna i två separata kontrollprogram.

Vad beträffar länsstyrelsens förslag att direkt i villkorstexten ange att kontrollprogrammet skall omfatta "inspektion och annan nödvändig kontroll för att säkerställa in- och utloppsledningens funktion" vill bolaget hänvisa till vad som anförs under avsnitt 1, fråga 13 i bilagan till bolagets komplettering 2024-10-17 (aktbil 19) varav framgår att bolaget planerar att kontrollera såväl nedläggningen av som den framtida funktionen i aktuella ledningar. Bolaget ser emellertid inget behov att reglera frågan direkt i villkorstexten utan anser att denna lämpligast kan och bör, på samma sätt som övriga frågor om egenkontrollprogrammets omfattning och utformning, hanteras inom ramen för dialogen med tillsynsmyndigheten och inte direkt i villkorstexten.

Villkor 26 - Recipientkontroll

26. Ett förslag till program för recipientkontroll ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter att tillståndet har tagits i anspråk eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer. Omfattningen av kontrollen ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten och ska inledningsvis minst omfatta de provtagningspunkter och den omfattning enligt bolagets åtagande under avsnitt 1, fråga 12 i bilaga A till bolagets komplettering 2024-10-17 (mark- och miljödomstolen aktbilaga 19), inklusive temperaturen i utsläppspunkten när anläggningen tagits i drift. Kontrollen skall inledas senast tre månader innan avledningen av processavloppsvatten påbörjas.

Länsstyrelsen

26. Ett förslag till program för recipientkontroll ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter att tillståndet har tagits i anspråk eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Omfattningen av kontrollen ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten och ska inledningsvis minst omfatta de provtagningspunkter och den omfattning som framgår av bolagets åtagande i aktbilaga 19 till ansökan, inklusive temperaturen i utsläppspunkten.

Kontrollen ska även omfatta lokal påverkan på berörda grundområden. Kontrollen ska inledas så snart som möjligt efter att ett tillstånd vunnit laga

kraft dock senast tre månader innan avledningen av processavloppsvatten påbörjas.

Motivering

Länsstyrelsen anser att det finns behov av att genomföra recipientprovtagning i en representativ punkt nära utsläppspunkten i Vänern för att säkerställa att miljökvalitetsnormerna för fisk och musselvatten efterlevs. Provtagningen bör ske i en provtagningspunkt 100–500 m nordöst från utsläppspunkten samt i en referensprovtagningspunkt 1 000–5 000 meter i västlig riktning från utsläppspunkten på de djup som anges. Koordinaterna för provtagningspunkterna bör tas fram och anges i kontrollprogrammet. Länsstyrelsen anser att provtagningen ska inledas innan verksamheten påbörjas. I övrigt bör en samordning med den provtagning som sker i Vänerens vattenvårdsförbund eftersträvas. Omfattningen och frekvensen av kontrollen kan justeras när erfarenhet av påverkan på recipienten finns.

Bolagets bemötande

Det av länsstyrelsen föreslagna tillägget (*lokal påverkan på berörda grundområden*) ryms enligt bolaget inom begreppet recipientkontroll och behöver inte skrivas in uttryckligen i villkorstexten. Kontrollprogrammet skall för övrigt enligt bolagets förslag tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten.

Villkor 28 - Drifttagning

28. Bolaget ska anmäla till tillsynsmyndigheten innan någon del av anläggningen tas i kontinuerlig drift.

Länsstyrelsen

Bolagets ursprungliga yrkande är att: "*Bolaget ska anmäla till tillsynsmyndigheten innan någon del av anläggningen tas i kontinuerlig drift.*" Länsstyrelsen anser att sökandes ursprungliga förslag är tydligare och att det är rimligt att tillsynsmyndigheten får reda på om någon del av anläggningen tas i drift.

Bolagets bemötande

Bolagets ursprungliga skrivning var motiverad av en förhoppning att den icke tillståndspliktiga konverteringen skulle kunna startas upp i förtid. Enligt nu gällande planer siktar bolaget på att ta hela anläggningen i drift vid ungefär samma tidpunkt vilket gör det aktuella tillägget överflödigt. Det är dock ingen avgörande fråga för bolaget.

NV1 och U1 – Utsläpp till vatten

Naturvårdsverket

I första hand yrkar Naturvårdsverket på följande slutliga villkor avseende utsläpp till vatten av AOX:

NV 1 Utsläpp till vatten av AOX får som årsmedelvärde inte överstiga 0,002 kg/ton papper.

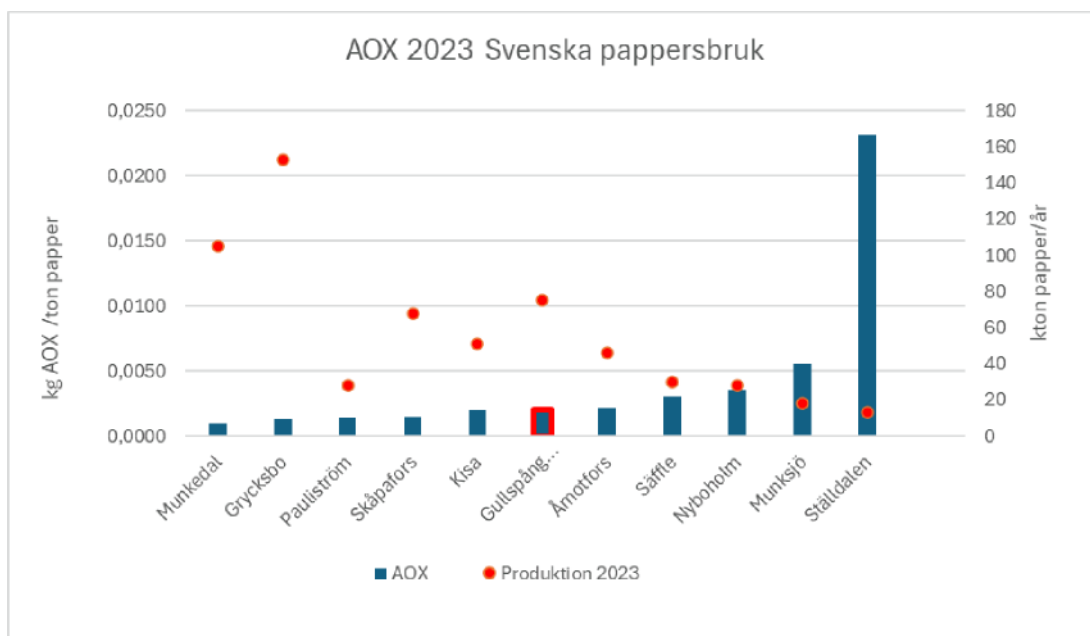
I andra hand, för det fall att mark- och miljödomstolen bedömer att bolaget har visat att reningsanläggningen kommer reducera AOX och reduktionen är beroende av anläggningens funktion och rimligen inte kan förutses, kan en prøvotid godtas, under förutsättning att det för utsläpp av AOX föreskrivs ett målsättningsvärde om 0,001 kg/ton papper i utredningsföreskriften och en provisorisk föreskrift om 0,002 kg/ton papper.

Naturvårdsverkets motivering

Bolaget har redogjort för att utsläppet till vatten av AOX är en följd av tillsatsen av processkemikalier. Det framgår inte att den planerade vattenreningsanläggningen kommer reducera mängden klor i avloppsvattnet eller att en slutpolering kan reducera mängden klor till recipienten. Bolaget har heller inte presenterat vilka utredningar de avser genomföra avseende AOX-reduktion under prøvotiden. Naturvårdsverket anser därför att bolaget inte har visat på behovet av en prøvotid avseende utsläppet av AOX och anser att det är lämpligt att fastställa slutligt villkor. Naturvårdsverket anser därför att domstolen, i

enlighet med vad som gäller som huvudregel, ska föreskriva slutliga villkor för utsläpp av AOX.

Avseende nivån på begränsningsvärdet för utsläpp av AOX anser Naturvårdsverket att nivån på bolagets förslag till provisorisk föreskrift, vilken bolaget beräknat utifrån tillsatsen av kemikalier, är rimlig. Den ligger under nivån för BAT-AEL och något högre än det lägsta uppmätta utsläppet av AOX per ton papper från de svenska pappersbruken under 2023, se figur 1. Den yrkade nivån anser Naturvårdsverket kan vara rimlig då viss marginal till faktiskt utsläpp måste medges enligt villkoret.

Figur 1: Utsläpp av AOX per ton papper samt total pappersproduktion 2023 samt bolagets yrkade utsläpps- och produktionsnivå, Källa miljörapportering 2023.

Bolagets bemötande

Av NV:s yttrande framgår att den huvudsakliga grunden för myndighetens inställning i fråga om AOX är att det inte framgår att den planerade reningsanläggningen kommer att kunna reducera mängden klor i utgående vatten och att bolaget inte heller har klargjort vilka utredningar som skall genomföras under en prövotid. Enligt NV har bolaget därmed inte visat på behovet att sätta frågan om villkor avseende utsläpp av AOX på prövotid.

Vajda-Papir delar inte NV:s uppfattning att den planerade reningsanläggningen inte kommer att kunna reducera halten AOX i utgående vatten. Tvärtom visar erfarenheter från bland annat bolagets anläggning i Norge att den planerade reningstekniken har förutsättningar att avskilja även AOX. Vidare är det uppenbart att den intrimning av både produktionsprocessen och reningsanläggningen som är nödvändig, särskilt när det som i förevarande ärende handlar om en helt ny anläggning, kommer att ha betydelse för halterna av AOX in till och ut från reningsanläggningen. Det finns inget att vinna på att överdosera kemikalier innehållande AOX. Tvärtom har bolaget mycket starka ekonomiska incitament att inte tillsätta mer processkemikalier än som behövs för att ge produkterna rätt egenskaper. Doseringen av bland annat kemikalier innehållande AOX kommer därför att vara en central del av intrimningen av anläggningen. I sammanhanget finns anledning framhålla att kvaliteten på ingående råvatten är en annan faktor som kan påverka halterna i utgående bräddvatten och som därför kommer att behöva följas upp under den föreslagna prøvotiden.

Mot angiven bakgrund kan bolaget inte se att det finns några hållbara skäl att inte låta AOX omfattas av den föreslagna prøvotiden. Då nivån enligt föreslagen provisorisk föreskrift överensstämmer med NV:s yrkande om slutligt villkor och då bolaget, enligt vad som framgår nedan, medger NV:s yrkade utredningsföreskrift (med tillägg för AOX) kan bolaget inte se att det av miljöskäl inte skulle vara möjligt/lämpligt att låta AOX omfattas av prøvotiden. Bolaget vidhåller således sitt yrkande att utsläpp till vatten av AOX skall sättas på prøvotid.

Uppskjutenfråga – Utsläpp till vatten – U1

U1 Bolaget ska utreda lämpliga körsätt av reningsanläggningen, trimma in processerna samt undersöka hur tillsatsen av näringsämnen till reningsanläggningen kan optimeras för att minimera utsläppen till vatten.

Bolaget ska utreda vilka halter efter rening av processavloppsvattnet som kan uppnås med föreslagen reningsteknik. Vidare ska bolaget utreda de

tekniska, miljömässiga och ekonomiska förutsättningarna för ytterligare rening av processavloppsvattnet genom installation av ett polersteg, såsom ett membranfilter.

Målsättningen är att utsläppen efter provotiden långsiktigt ska underskrida de årsmedelvärden som presenterats i tabell 1.

Tabell 1: Målnivå avseende utsläpp till vatten.

Parameter	kg/ton papper
COD	0,15
TSS	0,02
Tot-N	0,01
Tot-P	0,001
AOX	0,001

Utredningen ska, tillsammans med förslag till slutliga villkor med begränsningsvärden och lämplig kontroll, ges in till mark- och miljödomstolen senast tre år efter att utsläpp av processavloppsvatten har inletts.

P1 Innehållet av föroreningar i processavloppsvatten som avleds till recipient får inte överstiga följande begränsningsvärden.

Parameter	kg/ton mjukpapper	kg/år
COD	0,500	37 500
TSS	0,100	7 500
Tot-N	0,025	1 875
Tot-P	0,0025	188
AOX	0,002	150

Under provotiden skall bolaget kontrollera/analysera både COD och TOC för att se om det finns någon korrelation mellan parametrarna som gör det möjligt att på sikt övergå till TOC.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket delar bolagets bedömning att det är lämpligt att frågan om slutliga villkor för utsläpp till vatten, utöver AOX, skjuts upp under en provotid då behovet av ett slutpoleringssteg inte är klarlagt. Bolagets förslag till utredningsföreskrift U1 och provisorisk föreskrift tillstyrks utom i fråga om AOX enligt NV1. För det fall domstolen skjuter upp fastställandet av slutligt

villkor avseende utsläpp av AOX accepteras målnivån 0,001 kg/ton papper och begränsningsvärdet 0,002 kg/ton papper.

Naturvårdsverket redogjorde under avsnitt 3.3 i begäran om komplettering den 13 maj 2024 för vår bedömning av utgångspunkterna för hur jämförelsen mot BAT-slutsatserna bör ske. Som Naturvårdsverket påtalade finns det när det är fråga om att uppföra en helt ny anläggning alla möjligheter att utforma den och installera teknik som ger en miljöprestanda i nivå med de bättre anläggningarna inom EU. Som utgångspunkt bör därför tillämpningen av bästa möjliga teknik för en ny anläggning innebära att det lägsta värdet i intervallet för BAT-AEL klaras. Särskilt med hänsyn till att BAT-slutsatserna för produktion av massa och papper (PP BATC) publicerades 2014 måste även senare teknikutveckling och möjligheter till utsläpps begränsningar beaktas.

Naturvårdsverket anser att det är lämpligt att det anges i utredningsföreskriften en målsättning för vilka utsläppsnivåer som ska kunna underskridas långsiktigt efter prövotiden. Från bolagets bemötande och kompletteringar (aktbilaga 19) framgår att vattenreningsanläggningen designas för att underskrida de lägre nivåerna av BAT-AEL. Att minst uppnå denna reningsgrad för all drift av anläggningen anser Naturvårdsverket ska vara målet för prövotiden och har därför inkluderas i utredningsföreskriften. Avseende utsläppet av fosfor har bolaget angivit i sitt justerade förslag till provisorisk föreskrift att utsläppet kommer underskrida 0,0025 kg/ton papper, dvs. lägre än den undre nivån av BAT-AEL. Avseende fosfor anser Naturvårdsverket att målsättningen ska vara att underskrida det lägsta utsläppet per ton papper som uppnås av de svenska pappersbruken 2023, vilket är lägre än nivån för BAT-AEL. Att flera av de svenska pappersbruken underskrider nivån för BAT-AEL avseende fosfor bedömer Naturvårdsverket delvis är ett resultat av teknikutveckling, optimering och kontinuerligt förbättringsarbete. Långsiktigt anser därför Naturvårdsverket det rimligt att målsättningen ska vara underskrida de nu lägsta specifika fosforutsläppen i existerande svenska pappersbruk i den nya anläggningen i Gullspång.

Det är tillräckligt med produktionsrelaterade begränsningsvärden. Total årlig mängd styrs av faktisk produktion och blir maximal vid tillståndsgiven produktion.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har ingen erinran mot U1 och P1, men föreslår en ytterligare provisorisk föreskrift P2.

P2. Utsläppskontroll ska ske på sätt bestäms av tillsynsmyndigheten men ska åtminstone uppfylla vad som anges i BAT 10 i BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong, (Kommissionens genomförande beslut av den 26 september 2014).

Länsstyrelsens motivering

Länsstyrelsen medger att fastställande av slutliga villkor för utsläpp till vatten via processavloppsvattnet kan skjutas upp under en prövotid med föreslagen utredningsföreskrift.

Uppskjutenfråga – Utsläpp till vatten – U2 och U3

Länsstyrelsen har föreslagit följande ytterligare utredningsföreskrifter.

U2. Möjligheten att övergå till användning av alternativa ur miljösynpunkt bättre våtstyrkemedel än de som innehåller AOX. Vad skulle en övergången till andra kemiska produkter innebära miljömässigt, tekniskt och ekonomiskt och vilka för och nackdelar finns vid en eventuell övergång.

U3. Det renade processavloppsvattnets egenskaper och inverkan på för recipienten relevanta organismgrupper. I fråga om toxicitet ska undersökningen avse såväl akuttoxisk som kronisk och reproduktionstoxisk inverkan. Undersökningen ska också inbegripa toxisk inverkan på åtminstone tre trofnivåer, varav fisk ska vara en. Utredningen ska även omfatta temperaturmätningar och lokal påverkan på berörda grundområden.

Om undersökningen indikerar förekomst av miljöstörande ämnen ska bolaget utvidga undersökningen till att söka källor till ämnena samt föreslå åtgärder för att minimera de utsläppen och dess miljöpåverkan. Resultaten från

undersökningarna ska ligga till grund för förslag till eventuella ytterligare åtgärder för att minimera utsläppens miljöpåverkan.

Redovisningen ska också innehålla förslag till slutliga villkor med begränsningsvärden vilka ska grundas på ett underlag som ger tillräcklig statistisk säkerhet samt på redovisning av, under provotiden, förekommande förhöjda utsläpp inklusive uppgifter om hur sådana utsläpp framgent kan förebyggas. Underlaget ska vara tillräckligt för att ligga till grund för begränsningsvärden baserade på både års- och månadsmedelvärden, liksom på tidsrelaterade (utsläppt mängd per tidsenhet) och produktionsrelaterade (utsläppt mängd per producerad mängd mjukpapper). Av underlaget ska också framgå om utsläppen varierar mellan årets månader.

Dessutom ska risken för skadlig påverkan på närliggande känsliga grundområden särskilt utredas och vägas in i förslag till slutliga utsläppsvillkor. Hänsyn ska tas till spridningsmönster, föroreningskoncentrationer, temperaturpåverkan och sedimentationsmönster där man beaktar rådande vind- och djupförhållanden.

Redovisning

Prövotidsutredningarna ska redovisas så snart som frågan är väl utredd och ett tillförlitligt underlag för de bedömningar som ska göras föreligger, dock senast tre år efter att verksamheten har tagits i drift.

Utredningarna ska utföras i samråd med tillsynsmyndigheten. Bolaget ska i god tid inför samråd ge tillsynsmyndigheten ett program för hur bolaget avser att genomföra respektive utredning. Slutsatserna vid dessa samråd ska dokumenteras.

Resultaten av utredningarna ska innehålla tekniska beskrivningar av genomförda och därutöver möjliga åtgärder, miljö- och kostnadsmässiga effekter samt uppfyllnad av bästa möjliga teknik i dag, gällande BAT-slutsatser och övriga föreskrifter. Vid redovisning av kostnader för utredda och föreslagna åtgärder ska beräkning av investeringskostnader, inklusive ingående kalkylparametrar (såsom teknisk livslängd, antagen ränta och driftskostnader), redovisas tydligt. Baserat på utredningarna ska bolaget i förekommande fall lämna förslag till åtgärder med tidplaner samt förslag till slutliga villkor eller åtaganden om åtgärder. Förslag till villkor med begränsningsvärden ska presenteras tillsammans med den statistiska analys som bolagets förslag grundas på.

Länsstyrelsen föreslår att redovisning av utredningsuppdragen samt förslag till slutliga villkor ska lämnas till Mark- och miljödomstolen senast tre (3) år efter att utsläpp av processavloppsvatten till recipienten har inletts. Om det finns särskilda skäl får tillsynsmyndigheten besluta att redovisningen får lämnas vid en senare tidpunkt.

Länsstyrelsens motivering

U2: Länsstyrelsen anser att det är motiverat att tydliggöra utredningskravet om att införa alternativa ur hälso- och miljösynpunkt bättre metoder när det gäller en tillståndsprovning av en ny verksamhet. Även om det följer av hänsynsreglerna anser länsstyrelsen att det är extra viktigt att följa utvecklingen och om möjligt införliva nya teknik och alternativa ur miljösynpunkt bättre kemiska produkter under provotiden när det en ny anläggning.

U3: Recipientutredningen beskriver lokal påverkan i utsläppspunkten och spridning i vattenmassan 500, 1000 och 5000 meter från utsläppspunkten. På grund av den förhärskande vindriktningen och avtagande djup in mot land kan man dock anta att spridning och utspädning inte är symmetrisk i vattenmassan. Högre koncentrationer kan förväntas i grundområden österut längs med Vänerens strand. Suspenderat material och partiklar i utgående vatten kan förväntas sedimentera över grundare områden.

Hela vattenområdet utgör fredningsområde för fisk. Den akut hotade gullspångslaxen kan antas uppehålla sig i området (länsfiskekonsulent). För andra fiskarter är grundområden generellt viktiga för födosök och reproduktion. Laxfiskar är känsliga för varmt vatten, vid temperaturer som överstiger 21,5 °C får de problem med syresättning och försämrat allmäntillstånd.

Genomförd recipientutredning behöver kompletteras med en utredning av lokal påverkan från utsläpp av uppvärmt processavloppsvatten på berörda grundområden längs med Vänerens östra strand. Länsstyrelsen anser att denna lokala påverkan inte är tillräckligt belyst i ansökan och att det därför är rimligt att detta utreds vidare under provotiden för att möjliggöra en bedömning av eventuellt behov av ytterligare rening och lämpliga slutvillkor. Vidare behöver miljöeffekterna av ett efterföljande polersteg efter sandfiltret, som nämns som en möjlighet i ansökan utredas under provotiden. Resultaten ska ingå i underlaget för att avgöra med hur mycket denna ytterligare rening skulle kunna bidra till att

minska utsläppen. Det ska inte enbart vara något som utreds om man inte kommer ner till de lägre kravnivåerna enligt berörd BAT-AEL utan polersteget.

Bolagets bemötande

U3: Bolaget avstyrker länsstyrelsens förslag till utredningsföreskrift U3.

I fråga om temperaturmätningar vill bolaget påminna om att utsläppens påverkan på vattentemperaturen i recipienten har redovisats under avsnitt 9.2 i ingiven MKB (bilaga B till ansökan).

Vidare gäller att det utgående processavloppsvattnet på maximalt 35 °C först kommer att värmeväxlas mot kallt inkommande processvatten och sedan ledas i en cirka 2,4 km lång ledning innan vattnet når uttagpunkten i Vätern – Värmlandssjön. Värmeväxlingen kan erfarenhetsmässigt antas innebära en minskad temperatur på utgående vatten på i storleksordningen hälften av differensen mellan inkommande och utgående vatten. Om exempelvis det inkommande vattnets temperatur före värmeväxlingen är 15 grader och det utgående vattnet 25 grader innebär det att det vatten som lämnar anläggningen kommer att hålla en temperatur på ca 20 grader efter värmeväxlingen. Därefter kommer temperaturen att reduceras ytterligare i den 2,4 km långa ledningen ner till utsläppspunkten, varav 1,2 km är under vatten.

Något miljömässigt behov att i utredningsföreskriften inkludera utredning om "vad det skulle innebära att sänka temperaturen i det utgående vattnet ytterligare" föreligger därför inte. Vid detta förhållande saknas det enligt bolaget anledning att inkludera frågan i utredningsföreskriften.

Länsstyrelsens förslag till nya villkor

Nedan förslår länsstyrelsen nya villkor. Motiveringen till de föreslagna villkoren finns direkt efter respektive villkorsförslag. De villkor som bedöms utgöra standardvillkor till följd av verksamhetens lokalisering, karaktär och omfattning motiveras inte särskilt.

Transporter

Bolaget ska fortlöpande och systematiskt arbeta med att minska miljö- och klimatpåverkan från transporter. Som stöd för detta arbete ska en handlingsplan finnas och följas. Handlingsplanen ska i möjligaste mån omfatta alla slag av transporter som följer av verksamheten. Planen ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast ett (1) år efter att tillståndet har tagits i anspråk. Tillsynsmyndigheten får medge en senareläggning av tidpunkten om det finns särskilda skäl. Planen ska hållas aktuell och resultatet av arbetet ska årligen redovisas till tillsynsmyndigheten.

Motivering

Det är en ny verksamhet och den kommer att alstra en stor mängd transporter. Vilket motiverar ett särskilt villkor. Liknande villkor brukar föreskrivas och är även motiverat i detta ärende. Villkoret överensstämmer i stort med villkor 15 i dom för Katrinefors bruk Mål nr M 2232-20 från Vänersborgs tingsrätt den 11 november 2022.

Bolagets bemötande

Bolaget motsätter sig det yrkande transportvillkoret, i första hand på den grunden att bolaget kommer att ha rådighet endast över en mindre del av transporter till och från verksamheten. Huvuddelen av bolagets kunder hämtar godset direkt vid anläggningen med egenupphandlade transporter, detta för att så långt möjligt kontrollera leveranskedjan och leveranstiderna. På motsvarande sätt står även bolagets leverantörer för en stor del av inkommande transporter.

Den begränsade del av de externa transporter som Vajda-Papir kommer att ha rättslig och faktisk rådighet över är så begränsade att det enligt bolagets uppfattning inte är motiverat med ett villkor om särskild transportplan. Bolaget är medvetet om att det yrkade villkoret har föreskrivits i andra mål gällande massa- och pappersindustrin men noterar också att det i andra, påtagligt mer transportintensiva verksamheter såsom gruvindustri, inte föreskrivits villkor motsvarande länsstyrelsens yrkande.

Kemikalier

Bolaget ska med utgångspunkt från tillgänglig kunskap bedöma riskerna för negativ påverkan på miljön och människors hälsa som kan orsakas av de kemiska produkter och ämnen som används eller bildas i verksamheten. Baserat på riskbedömningen ska bolaget byta ut miljö- och hälsofarliga kemiska produkter och ämnen mot sådana som bedöms mindre farliga eller vidta andra riskbegränsande åtgärder där utbyte inte är möjligt. En plan ska upprättas för detta arbete. Planen ska redovisas till tillsynsmyndigheten senast två (2) år efter att denna dom vunnit laga kraft.

Motivering

Även om utbytesregeln följer av de allmänna hänsynsreglerna anser länsstyrelsen att det behövs ett villkor. Villkoret tydliggör att det ska ske en regelbunden uppföljning av hur bolaget arbetar med utfasning av skadliga kemiska ämnen och en redogörelse för vad detta arbete resulterar i.

Bolagets bemötande

Bolaget motsätter sig de yrkade villkoren. Enligt bolagets uppfattning är det tillräckligt med de krav på kunskap om verksamheten och dess omgivningspåverkan respektive substitution av "farliga" kemiska produkter som följer av 2 kap. 2 och 4 §§ miljöbalken tillsammans med kraven enligt egenkontrollförordningen (1998:901) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2016:8) om miljörapportering. Något behov av särskilda villkor enligt länsstyrelsens yrkande föreligger därmed inte.

Markarbeten

Arbeten som riskerar att påverka hydrologin i naturområdena 7 och 13 genom temporär grundvattensänkning ska så långt det är möjligt, genomföras under torra förhållanden, det vill säga under de perioder på året då det är som torrast i de aktuella naturområdena. De ska också planeras så att perioden med tillfällig grundvattensänkning blir så kort som möjligt.

Bolagets bemötande

Villkorsförslaget är alltför vagt för att kunna godtas. Av tidigare underlag (se i första hand avsnitt 10 i ingiven MKB, bilaga B till ansökan) framgår att bolaget

avser att genomföra ledningsdragningen i etapper med återfyllning däremellan för att minimera risken för påverkan på grundvattenförhållandena. Detta är ett åtagande som omfattas av det allmänna villkoret vilket enligt bolaget är en lämplig reglering.

Att i ett särskilt villkor föreskriva ett krav "på torra förhållanden" är däremot alltför vagt för att uppfylla de krav på tydlighet som måste ställas på ett direkt straffsanktionerat villkor.

Förstagångsbesiktning

Förstagångsbesiktning ska göras senast 3 (tre) månader efter att verksamheten har satts igång tagits i drift. Tillsynsmyndigheten får senarelägga tidpunkten om det finns särskilda skäl. Tillsynsmyndigheten ska ges möjlighet att närvara vid förstagångsbesiktningen.

Bolagets bemötande

Det yrkade villkoret medges.

DOMSKÄL

Målets handläggning m.m.

Mark- och miljödomstolen har hållit huvudförhandling med syn i målet den 19 och 20 augusti 2025 varefter ytterligare skriftväxling förekommit.

I denna dom redovisas yrkanden, ansökan samt parternas m.fl:s ståndpunkter såsom dessa slutligen formulerats.

Tillåtlighet

Rådighet

Bolaget får, genom de i målet ingivna handlingarna, anses ha visat att bolaget har erforderlig vattenrättslig rådighet över de vattenområden där den ansökta vattenverksamheten kommer att bedrivas.

Miljökonsekvensbedömning m.m.

Mark- och miljödomstolen finner att den specifika miljöbedömning som föregått ansökan har utförts i enlighet med 6 kap. 28 § miljöbalken, att miljökonsekvensbeskrivningen i den specifika miljöbedömningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken, liksom att ansökan i övrigt kan ligga till grund för den nu aktuella prövningen. Domstolen delar således inte Per Johannessons inställning utan bedömer att den specifika miljöbedömningen enligt 6 kap. 42 § miljöbalken kan slutföras. Domstolen bedömer även att den identifiering, beskrivning och bedömning av miljöeffekterna av den sökta verksamheten som bolaget har gjort är tillräcklig.

En statusrapport har getts in i målet.

Domstolen finner att de redovisningar som bolaget har gett in i målet är tillräckliga och kan läggas till grund för den prövning som ska göras.

Lokalisering

Den valda lokaliseringen framstår som väl lämpad för ändamålet. Med anledning av den planerade utbyggnaden har en befintlig detaljplan anpassats och antagits under 2023. Detaljplanens restriktioner bedöms inte utgöra hinder för att tillstånd ges till ansökta anläggningar, åtgärder och verksamhet. Den ansökta verksamheten strider inte mot någon hänsynsregel och den kommer heller inte i konflikt med någon miljökvalitetsnorm.

Tillstånd

Den ansökta verksamheten omfattar framställning av maximalt 75 000 ton baspapper per år och konvertering av samma mängd baspapper till mjukpappersprodukter. Metoden för tillverkning av baspapper är så kallad lätt torrkreppning (LDC) som domstolen bedömer ger goda förutsättningar att i aktuella delar tillämpa bästa möjliga teknik.

I fråga om anläggande av ledningar för intag av råvatten och utlopp av renat processavloppsvatten i mark- och vattenområden bedömer domstolen att det finns förutsättningar att föreskriva villkor som säkerställer att skyddsåtgärder vidtas så att det kan ske utan oacceptabla miljökonsekvenser.

Den miljöbedömning som utförts avseende konsekvenserna av utsläppet av renat processavloppsvatten i Vätern har bland annat utgått från en till vattenområdet anpassad spridningsmodellering. Domstolen bedömer att såväl spridningsmodelleringen som miljöbedömningen beskriver de förhållanden som kan förväntas. I fråga om farhågor från Storön Väterns samfällighetsförening avseende deras intag av vatten i Vätern för användning som dricksvatten anser domstolen att det av redovisat underlag framgår att det inte kan förväntas någon påverkan på vattnets kvalitet vid föreningens vattenintag.

Ingen part, utöver Per Johannesson och möjligen Storön Väterns samfällighetsförening, har motsatt sig att tillstånd meddelas för den ansökta verksamheten. Domstolen konstaterar att verksamheten framstår som okontroversiell mot bakgrund av de låga utsläpp av föroreningar som driften av ansökt verksamhet och dess anläggande kan förväntas orsaka.

Tillstånd ska därför meddelas i enlighet med bolagets yrkande, med de villkor som behövs för att säkerställa att verksamheten anläggs och drivs med så liten miljöpåverkan som möjligt med tillämpning av bästa möjliga teknik.

Tillståndsfrågor

Igångsättningstid för den miljöfarliga verksamheten

Bolaget har med hänvisning bl.a. till den osäkerhet som föreligger angående leveranstider för viss kritisk utrustning anfört att det finns behov av en igångsättningstid på sju år. Ingen av parterna har haft något att invända mot det. Mark- och miljödomstolen anser att det i detta fall är motiverat att föreskriva en igångsättningstid på sätt som bolaget yrkat.

Arbetstid och tid för anmälan av anspråk om ersättning för oförutsedd skada

Om en tillståndsdom avser arbeten för vattenverksamhet, ska den tid inom vilken arbetena ska vara utförda och tid för anmälan av anspråk om ersättning för oförutsedd skada anges i domen. Sökanden har yrkat att arbetstiden ska bestämmas till sju år räknat från det att tillståndsdomen vunnit laga kraft och att tiden för anmälan om oförutsedd skada kan bestämmas till tio år efter utgången av arbetstiden. Mark- och miljödomstolen anser att den yrkade arbetstiden och tiden för anmälan av anspråk om ersättning för oförutsedd skada är rimliga och att de ska fastställas.

Verkställighet

Bolaget har begärt att tillståndet ska få tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft. Bolaget har anfört att det finns ett starkt intresse av att den ansökta verksamheten kommer till stånd så snart som möjligt. Bland annat har bolaget anfört att tillåtligheten av ansökt verksamhet inte har ifrågasatts, att bolaget har visat att det har en tidspress på så sätt att befintlig verksamhet i Drammen behöver lämnas och att förberedande arbeten behöver göras inför etableringen, såsom arbeten i verksamhetsområdet. Bolaget har även anfört att det i slutändan är bolaget som får ta risken för det fall att lagakraftvunnet tillstånd inte kommer till stånd. Länsstyrelsen har motsatt sig verkställighet medan Naturvårdsverket och Gullspångs kommun inte har haft något att erinra mot att verkställighet medges.

Enligt 22 kap. 28 § första stycket miljöbalken får mark- och miljödomstolen när det finns särskilda skäl till det förordna om att tillståndet till en verksamhet får tas i anspråk även om domen inte har fått laga kraft, s.k. verkställighetsförordnande. Ur processuell synvinkel är ett verkställighetsförordnande att se som ett undantag. Det får därför läggas på verksamhetsutövaren att påvisa konkreta skäl för ett verkställighetsförordnande och ange vilka beaktansvärda nackdelar som är förknippade med att tillståndet inte kan tas i anspråk omedelbart och vad som kan bli följderna av att verksamheten förskjuts framåt i tiden. Det måste också krävas att verksamhetsutövarens intresse med viss

marginal väger tyngre än de intressen som talar för att ett lagakraftvunnet avgörande bör föreligga innan tillståndet får tas i anspråk. Särskild hänsyn ska tas till de skador på miljön som kan uppstå om tillståndet omedelbart tas i anspråk och de möjligheter som finns att läka sådana skador om tillståndsbeslutet upphävs eller ändras, se t.ex. NJA 2012 s. 623.

I målet är fråga om irreversibla åtgärder som innebär att vissa naturmiljöer på land och i vatten kommer att försvinna när verksamheten anläggs. Det bör därmed ställas höga krav på att konkreta skäl för ett särskilt förordnande föreligger i det enskilda fallet. Det som framkommit i detta avseende är inte tillräckligt för att frångå huvudregeln för verkställighet. Yrkandet om förordnande om verkställighet ska således avslås.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen finner inte skäl att ändra vad som i beslut den 9 februari 2024 har bestämts om prövningsavgift i målet.

Villkor

Bolagets förslag till villkor, såsom talan slutligen har bestämts efter anpassningar till vad som föreslagits av Naturvårdsverket och länsstyrelsen, är i stort vad som kan vara lämpligt att föreskriva för aktuella verksamheter. I de frågor domstolen anser att det finns skäl att göra en annan bedömning än parterna, eller vill tydliggöra sin inställning, gör domstolen följande överväganden. Numreringen nedan följer domslutet. Inom parentes anges numrering enligt bolagets yrkande.

Villkor 2 – Utsläpp av stoft till luft (2)

Utsläpp av stoft till luft från den ansökta verksamheten kan förväntas ske med utgående ventilationsluft från baspappersframställningen och från torkningsprocessen. Utsläppen planeras att renas med etablerad teknik som utgör BAT såsom våtseparator, droppseparator, cykloner, skrubberteknik eller någon annan etablerad reningsteknik med motsvarande kapacitet. Bolaget har angett att

den utrustning som kommer att installeras för att avskilja stoft kommer att vara dimensionerad för att klara en halt av stoft på 1,8 – 2,0 mg/m³. Utsläppen av stoft uppgavs vid huvudförhandlingen den 19 och 20 augusti komma ske genom 2–4 kanaliserade ventilationsutsläpp i huvudsak härrörande från hantering av pappersmassa och papper.

Bolaget har föreslagit ett funktionsvillkor med innebörden att man åtar sig att installera någon typ av stoftavskiljning vid respektive utsläppspunkt så att halten stoft inte kommer att överstiga 5 mg/m³.

Länsstyrelsen har föreslagit ett villkor med begränsningsvärde på 2 mg/m³ bl.a. med hänvisning till Mark- och miljööverdomstolens (MÖDs) avgörande den 27 januari 2022 (mål nr M 6314-20) rörande villkor för utsläpp av stoft till luft från ventilationskanaler avseende Volvo Powertrain AB:s verksamhet i Skövde (gjuteri, verkstadsytor mm).

Mark- och miljödomstolen konstaterar att MÖD i sin dom avseende Volvo Powertrain AB:s verksamhet som skäl för att ett villkor med begränsningsvärden behövdes bl.a. anfört att utsläppet av stoft var ett regionalt sett mycket stort utsläpp. Det utsläpp av stoft från här ansökt verksamhet kommer att bli avsevärt lägre än det årsutsläpp på 16 ton som var aktuellt för Volvo Powertrain AB:s verksamhet 2021.

När Mark- och miljööverdomstolen utmönstrade villkor med begränsningsvärden utformade som riktvärden (se MÖD 2009:2, 2009:9 och 2009:49 m.fl.) konstaterades i domskälen att *de krav som ställs på en tillståndshavare i fråga om skyddsåtgärder och begränsningar kan formuleras på olika sätt i villkor. De kan exempelvis uttryckas som krav på att en viss teknik ska tillämpas samtidigt som det ställs krav på underhåll och drift.*

Mark- och miljödomstolen anser att det i detta fall mot bakgrund av de låga utsläpp som kan förväntas samt svårigheten och kostnaden att kontrollera

utsläppet med en frekvens och representativitet som behövs för ett villkor med begränsningsvärden att det i detta fall är lämpligt att föreskriva ett teknikstyrande funktionsvillkor i enlighet med vad som framgår av domslutet. Sådan typ av reglering förekommer avseende stoftutsläpp även för andra verksamheter i Sverige, se t.ex. mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätts avgörande den 20 maj 2016 (mål nr. 3986-15) avseende Scantias anläggning i Södertälje. Valet av reglering hindrar inte att det kommer att finnas behov av uppföljande mätningar. Med vilken frekvens och utformning det bör ske bedöms vara beroende av hur utsläppet varierar och hur stort utsläppet är. Kontrollen bör därför, såsom länsstyrelsen föreslagit, regleras i kontrollprogrammet som medger en mer flexibel och behovsstyrd uppföljning av utsläppet stoft till luft.

Domstolen anser att det totala stoftutsläppet från verksamheten är så lågt att det inte är motiverat att föreskriva lägre dimensioneringsvärde än vad bolaget föreslagit.

Villkor 4 – Transporter

Mark- och miljödomstolen anser att det är miljömässigt motiverat att säkerställa att verksamhetsutövaren bedriver ett fortlöpande och systematiskt arbete för att minska miljöpåverkan från transporter. Mark- och miljödomstolen anser därför att det av länsstyrelsen föreslagna villkoret ska föreskrivas för verksamheten.

Villkor 5 – Dagvatten (5)

Av bolagets ansökan framgår att nederbörd inom verksamhetsområdet kommer att samlas upp som dagvatten där viss del planeras att efter rening återvinnas som råvatten i processerna. Renat dagvatten beräknas uppgå till omkring 20 000 m³ per år. Potentiellt förorenat dagvatten kommer att ledas till en sedimentationsdamm för fördröjning och rening. Primärt planeras för en sedimentationsdamm med permanent vattenvolym på 2005 m³ och ytterligare fördröjningsvolym på 940 m³. Det kommer även att installeras flera oljeavskiljare för dagvatten från områden där risken för oljeförorening bedöms vara som störst.

Bolaget har föreslagit ett villkor med beskrivning av den rening som krävs samt begränsningsvärden med en riktvärdeslik konstruktion, för halten av Suspenderade ämnen (Susp), oljeindex och pH.

Länsstyrelsen har föreslagit ett villkor som utöver vad bolaget föreslagit även innebär att riktvärden enligt Miljöförvaltningen, Göteborgs stad (Rapport R2020:13) ska tillämpas som riktvärden.

Mark- och miljödomstolens bedömning är att den återvinning av dagvatten som planeras är positiv ur resurshushållningssynpunkt och även att den planerade hanteringen av dagvatten i övrigt är lämplig. Vidare gäller att det inte finns några uppgifter i målet som tyder på att det kan förväntas förekomma ytterligare förorening av dagvatten än vad som normalt sker för hårdgjorda ytor där lastbilstransporter förekommer. Mark- och miljödomstolens uppfattning är därför att det inte är miljömässigt motiverat att föreskriva ytterligare riktvärden på det sätt som länsstyrelsen föreslagit. Bolaget har visserligen presenterat beräkningar utifrån vad som sammanställts inom Stormtac som tyder på att riktvärdena kan komma att innehållas. Mark- och miljödomstolen kan dock konstatera att det av Stormtacs sammanställningar av resultat från mätningar framgår att halterna kan variera högst avsevärt vilket tyder på att det är oklart vilken innebörd länsstyrelsens förslag till villkor skulle kunna medföra.

Utformningen av bolagets villkorsförslag medför att villkoret får en riktvärdeslikande innebörd vilket mark- och miljödomstolen inte anser är i överensstämmelse med praxis och att det inte heller är motiverat i detta fall, se bland annat MÖD 2009:2, 2009:9, 2012:21. Mark- och miljödomstolens uppfattning är att de föreslagna begränsningsvärdena är sådana att de ska kunna innehållas med marginal med planerad utformning av sedimentationsanläggningen och att de kan föreskrivas utan den riktvärdesliknande konstruktionen.

Villkor 9 – Beredskapsplanering (8)

Bolaget har föreslagit att beredskapsplanering för hantering av olyckshändelser med konsekvenser för miljön ska upprättas och uppdateras vart tredje år medan länsstyrelsen anser att uppdateringen ska ske årligen.

Mark- och miljödomstolen anser att det är lämpligt att det finns rutiner m.m. för beredskapsplaneringen redan när verksamheten startar, även anläggningsarbeten, men att det är tillräckligt att uppdateringen sker vart tredje år på det sätt som bolaget har föreslagit. Bolagets villkorsförslag ska därför föreskrivas med viss justering i enlighet med vad som framgår av domslutet.

Villkor 10 – Släckvatten (9)

Bolaget har föreslagit ett villkor som syftar till att minimera risken för att förorenat släckvatten sprids till omgivningen.

Länsstyrelsen har föreslagit ett snarlikt villkor dock uttryckt som att ”hanteringen ska ske på sådant sätt att det inte kan förorena yt- eller grundvatten eller på annat sätt orsaka olägenhet”.

Mark- och miljödomstolen anser att det av länsstyrelsen föreslagna villkoret är allt för långtgående då det knappast är möjligt att helt undvika olägenhet eller spridning av förorenat vatten vid en fullt utvecklad brand i de lager och byggnader som planeras. Det av bolaget föreslagna villkoret bedöms i detta fall vara tillräckligt.

Villkor 11 – Buller (10)

Bolaget och länsstyrelsen har föreslagit snarlika utformningar av ett villkor rörande buller från verksamheten. Domstolen anser att det kan vara lämpligt att så som länsstyrelsen föreslagit tydliggöra att även transporter inom verksamhetsområdet ingår i det buller som ska begränsas. Första stycket ska därför utformas på det sätt länsstyrelsen föreslagit. I fråga om regleringen av

kontrollen av buller enligt villkorets tredje stycke anser domstolen att bolagets förslag är tydligare varför detta ska föreskrivas.

Villkor 12 – Arbetsbuller (11)

Bolaget och länsstyrelsen har föreslagit snarlika villkor med syfte att begränsa buller vid bostäder under anläggningsskedet. Någon avvikande mening i sak föreligger inte utan oenighet råder avseende respektive villkors tydlighet.

Mark- och miljödomstolen väljer att föreskriva länsstyrelsens förslag till villkor av de skäl länsstyrelsen anfört.

Villkor 15 – Riskbedömning av kemiska produkter

Länsstyrelsen har föreslagit ett villkor med syfte att säkerställa att bolaget har kunskap om vilka miljö- och hälsorisker som använda kemiska produkter innebär samt att utbyte mot produkter med lägre risker sker när så är möjligt och att riskbegränsande åtgärder vidtas när utbyte inte är möjligt. Bolaget har motsatt sig villkoret med hänvisning till att det är tillräckligt med de krav på kunskap om verksamheten och dess omgivningspåverkan respektive substitution av "farliga" kemiska produkter som följer av 2 kap. 2 och 4 §§ miljöbalken tillsammans med kraven enligt egenkontrollförordningen (1998:901) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2016:8) om miljörapportering.

Mark- och miljödomstolen har förståelse för bolagets invändningar, men anser emellertid att det föreslagna villkoret som säkerställer att systematiskt riskminskande arbete bedrivs i detta fall kan vara motiverat eftersom det är fråga om uppförande och idrifttagande av en ny anläggning med betydande användning av kemiska produkter. Domstolen anser därutöver att det är lämpligt att det även framgår av villkoret att planen behöver uppdateras vart annat år.

Villkor 16 – Energieffektivisering och energihushållning (14)

Bolaget, Naturvårdsverket och länsstyrelsen har föreslagit snarlika villkor rörande en plan för energieffektivisering och energihushållning.

Naturvårdsverket och länsstyrelsen har föreslagit att det av villkoret ska framgå att kostnaderna för åtgärder ska redovisas med kostnadskalkyler omfattande minst total investeringskostnad och återbetalningstid, grundade på åtgärdernas livscykelkostnader, vilket bolaget har motsatt sig. Bolaget har även motsatt sig att det delegeras till tillsynsmyndigheten att föreskriva villkor om rimliga åtgärder framtagna inom ramen för energihushållningsplanen på det sätt som Naturvårdsverket och länsstyrelsen föreslagit.

Mark- och miljödomstolen anser att de av Naturvårdsverket och länsstyrelsen föreslagna villkoret och delegationen till tillsynsmyndigheten både är lämpliga och i enlighet med praxis på det sätt som anförts av myndigheterna varför villkoret och delegationen ska föreskrivas i enlighet med myndigheternas förslag, dock med tillägg om att delegationen avser ”skäliga åtgärder”.

Naturvårdsverket har även föreslagit att bolaget ska göra ett tydligare åtagande avseende att solceller ska placeras på byggnadernas tak, vilket bolaget har motsatt sig.

Domstolen delar Naturvårdsverkets uppfattning att åtgärder som bidrar till uppfyllande av de nationella miljömålen bör övervägas och att det framstår som lämpligt att placera solceller på taket av nya byggnader, särskilt för verksamheter där elanvändningen är hög så att el från solceller därmed kan nyttjas lokalt. Emellertid anser domstolen att det är en fråga som inte lämpar sig för villkorsreglering då det i dagsläget, pga. gällande bestämmelser, inte går att förutse konsekvenserna för verksamhetsutövaren av en villkorsreglering med motsvarande innebörd som Naturvårdsverkets förslag till åtagande.

Villkor 18 – Anläggningsarbeten i strandzonen (16)

Bolaget och länsstyrelsen har föreslagit villkor rörande ledningsdragning i strandzonen. Av bolagets redovisningar i ansökan och senare kompletteringar (domstolens aktbilaga 24) framgår att den primära metoden för ledningsdragningen är styrd- eller AT-borrning, vilket innebär att den strandnära

zonen inte påverkas. Om markens beskaffenhet inte medger borrning planeras i stället öppet schakt genom strandzonen. Schakt i det grunda området kommer då att utföras i torrhet med hjälp av spontlåda. Arbete inom sponten avses enligt sökanden att utföras antingen från en tillfällig körbrygga eller en tillfällig uppfyllning alternativt genom att grävmaskiner och annan utrustning placeras på en arbetspråm intill sponten.

Domstolen har i föreläggande efterfrågat uppgifter om sedimentens miljökemiska status där muddring och schaktning kan bli aktuellt. Två sedimentprover har uttagits för analys. Proverna har uttagits längs ledningskorridoren ute i Vänern där varken muddring eller schaktning är aktuell. Föroreningshalterna i sedimenten i området bedömdes sammantaget vara låg eller mycket låg, vilket sannolikt beror på att transport- eller erosionsförhållanden råder på botten i anslutning till de aktuella provtagningspunkterna. Några sedimentprover i anslutning till strandområdet där muddring och schaktning kan komma att ske har således inte uttagits.

Mot bakgrund av att det saknas underlag i fråga om föroreningsinnehåll i de sediment som i sådana fall kommer att schaktas bort anser domstolen att det är nödvändigt att, utöver vad som föreslagits, även i villkor föreskriva att eventuell schaktning ska ske på det sätt som redovisats. Vid huvudförhandlingen den 19 och 20 oktober 2025 har bolaget på fråga från domstolen även förklarat sig kunna godta en sådan utformning av villkoret. Några andra metoder för ledningsdragning kan inte heller komma i fråga med hänvisning till det begränsade underlag som redovisats.

Vad avser tillfällig utfyllnad inom vattenområde så har domstolen efterfrågat hur långt ut i vattenområdet eventuell schaktning kan komma att ske för det fall schaktfria förläggningmetoder inte skulle vara tillämpbara. Några uppgifter om detta har emellertid inte kunnat lämnas då de geologiska förhållandena i strandzonen ännu inte klarlagts. På grund av oklarheter i hur stor bottenyta inom grundområdet som behöver tas i anspråk för den tillfälliga utfyllnaden anser

domstolen att eventuella ytor för grävmaskiner och annan utrustning intill spontlåda ska begränsas till tillfällig körbrygga alternativt arbetspråm intill spanten.

Beträffande under vilken tidsperiod som ledningsdragningen får ske, anser domstolen att inga arbeten i strandzonen bör få ske under perioden 1 mars till 31 juli för att undvika störning av vilda fåglar på samma sätt som gäller i fråga om markarbeten längs den föreslagna ledningssträckningen på land (villkor 21).

Villkor 19 – Intagsanordning (17)

Bolaget har redovisat inom vilket område, 10 x 10 meter, i Vänern som intaget av råvatten kommer att ske. Domstolen anser att villkoret ska omfatta angivna koordinater som motsvarar området.

I fråga om utformning av intagsanordningen för att minimera risken för att fiskar och andra vattenlevande organismer sugas in i ledningen har bolaget efter huvudförhandling inkommit med ett nytt förslag till utformning av intag som innebär att intagsledningen enbart förses med ett snedställt galler med en maskvidd på 18 mm. Denna utformning har emellertid inte varit föremål för prövning i målet och det saknas därtill uppgifter för att domstolen ska kunna bedöma intagets funktion vad avser att förhindra framför allt mindre fisk från att oavsiktligt föras in i intagsledningen.

Mark- och miljödomstolen anser att sökandens ursprungliga förslag till intagsanordning med en radiellt minskande tvärsnittsarea och där vattenhastigheten vid intagets ytterkanter kommer att vara mindre än 0,05 m/s utgör en lämplig utformning av intaget, dock kompletterat med ett finmaskigt galler eller motsvarande över den yta där intaget sker. I MKBn anges som skyddsåtgärd bland annat att intagssilen ska utformas så att exempelvis fiskar förhindras att tas in. Domstolen anser inte att en helt öppen intagskonstruktion förhindrar fisk från att oavsiktligt föras med in i intagsledningen, där betydligt högre vattenhastigheter råder. Genom att förse intaget med ett finmaskigt galler

eller motsvarande kommer risken för att framför allt mindre fisk oavsiktligt förs med in i intagsledningen att minska väsentligt. Villkoret ska därför föreskrivas med denna innebörd.

Villkor 20 – Utsläppsanordning (18)

Bolaget har föreslagit ett villkor avseende utsläppsanordningens utformning. Länsstyrelsen har inte haft något att invända mot villkoret. Inte heller mark- och miljödomstolen har något att invända mot villkoret eftersom lämplig utformning av utsläppsanordningen är beroende av hastigheten på de vattenflöden som kan förväntas varför beslut om utformning lämpligen fastställs efter ytterligare projektering.

Bolaget har redovisat ett område inom vilket utloppet ska ske. Mark- och miljödomstolen anser att villkoret ska omfatta de koordinater som motsvarar angivet område.

Villkor 23 – Anläggningsarbeten (21)

Bolaget har godtagit ett av länsstyrelsen föreslaget villkor avseende att information ska lämnas innan schaktning m.m. ska utföras och där informationen ska ge underlag för bedömning av behovet av försiktighetsmått och avhjälpandeåtgärder. Mark- och miljödomstolen anser att ett villkor med denna senare innebörd är lämpligt men att det är otydligt i vilket skede informationen ska lämnas för att kunna användas på det sätt som avsetts. Det framgår inte heller huruvida skyddsåtgärder i samband med sprängningsåtgärder och hantering av uppkomna massor ingår i villkorsförslaget. Domstolen anser därför att villkoret ska justeras så det framgår att bolaget ska upprätta en plan för de anläggningsarbeten som ska genomföras i god tid innan arbetena påbörjas. Det hindrar inte att det kommer att vara nödvändigt att uppdatera planen allt eftersom arbetet fortskrider. Planen ska innehålla sådan information som kan behövas för att bedöma behovet av försiktighetsmått och avhjälpande åtgärder.

Villkor 24 – Länshållningsvatten (22)

Bolaget och länsstyrelsen har föreslagit liknande villkor avseende avledning av länshållningsvatten (mark- och grundvatten) som uppkommer vid anläggningsarbeten i mark. Bolagets förslag avser förorenat vatten medan länsstyrelsens förslag avser samtligt länshållningsvatten. Länsstyrelsen hänvisar till villkor 23 i fråga om arbeten som berör förorenad mark.

Mark- och miljödomstolen konstaterar inledningsvis att bolaget i ansökan redovisat att eventuellt förorenat länshållningsvatten ska avledas till en sedimentationsanläggning inklusive oljeavskiljning. Vid behov kommer reningsanläggningarna kunna kompletteras med ytterligare reningssteg, samt att hänsyn behöver tas till hantering av sprängmedel så att dessa inte medför spridning av kväve vid sprängningsarbeten. Domstolens uppfattning är att allt länshållningsvatten som avleds till recipient ska renas minst med avseende på suspenderade ämnen och olja. Vid behov ska länshållningsvattnet genomgå kompletterande rening även med avseende på andra ämnen. Det eventuella behovet av kompletterande rening menar domstolen lämpligen hanteras inom ramen för den planering av anläggningsarbetena som ska ske i enlighet med villkor 23. Till exempel torde det periodvis finnas behov av att kontrollera och justera pH med hänsyn till de betonggjutningar som ska utföras.

Villkor 25–27 – Kontrollprogram (23–25)

Bolaget har föreslagit ett villkor rörande kontrollprogram för byggskedet och ett villkor rörande kontrollprogram för driftskedet medan länsstyrelsen har föreslagit ett villkor rörande både bygg- och driftskedet.

Mark- och miljödomstolen anser att det inte framgår varför länsstyrelsen anser att det skulle vara sämre att dela upp kontrollprogrammet på det sätt som bolaget föreslagit. Skillnaden framstår endast som redaktionell där det framstår som omotiverat att inte utforma regleringen på det sätt som bolaget yrkat. Däremot anser domstolen att det kan vara motiverat att så som länsstyrelsen föreslagit tydliggöra att även kontrollen av ledningarnas funktion ska ingå i

kontrollprogrammet avseende driftskedet. Villkoren ska därför utformas i enlighet med vad som framgår av domslutet.

Villkor 28 – Recipientkontroll (26)

Bolaget och länsstyrelsen har föreslagit snarlika villkor ifråga om recipientkontroll. Bolaget har i domstolens aktbilaga 19 redovisat ett förslag på omfattning av recipientkontrollen, vilket senare angetts som ett åtagande, enligt följande.

Provtagningspunkter: En provtagningspunkt belägen cirka 100–500 meter nordost om utsläppspunkten föreslås för att övervaka eventuell påverkan på vattenmiljön med en provtagningspunkt för referensprovtagning cirka 1 000–5 000 meter i västlig riktning från utsläppspunkten. För både påverkans- och referenspunkten föreslås att vattenprov tas vid ytan (-0,5 m) samt vid botten (0,5–1,0 m över botten).

Frekvens: Provtagningen föreslås ske fyra gånger per år: i februari, maj, augusti och november.

Parametrar: Relevanta vattenkemiska parametrar som föreslås i recipientkontrollprogrammet är temperatur, BOD₇ alt. COD_{Mn/Cr}, syrgaskoncentration, totalkväve, totalfosfor och TSS eller turbiditet, samt även temperaturen i utsläppspunkten när anläggningen tagits i drift.

Mark- och miljödomstolen har inget att invända mot den föreslagna kontrollens omfattning, men anser att det räcker att i villkoret hänvisa till bolagets åtagande i denna del.

Skillnaden mellan bolagets och länsstyrelsens villkorsförslag är endast att länsstyrelsen anser att det ska tydliggöras att kontrollen även ska omfatta lokal påverkan på berörda grundområden, vilket bolaget anser inte är nödvändigt då

det är något som ingår i begreppet recipientkontroll samt att kontrollen ska bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten.

Mark- och miljödomstolen anser att det i detta fall kan vara motiverat att recipientkontrollen omfattar uppföljning av den eventuella påverkan som kan uppkomma i till utsläppspunkten närliggande grundområden. Mark- och miljödomstolen anser därför att det i detta fall kan vara motiverat att det tydliggörs att kontrollen även ska omfatta lokal påverkan på berörda grundområden på det sätt länsstyrelsen har föreslagit. Länsstyrelsen har dock inte utvecklat beskrivningen av vilka undersökningar som kontrollen i detta avseende ska omfatta. Mot bakgrund av att motsvarande undersökningar även behöver vidtas för att erhålla ett tillräckligt underlag för bestämning av hur långtgående rening av processavloppsvattnet som krävs enligt U1 bedömer domstolen att valet av undersökningar lämpligen anpassas i samråd med tillsynsmyndigheten beroende på vilken relevans som kan förväntas baserat på erhållna resultat och hur stora utsläppen visar sig bli.

Villkoret ska därför utformas i enlighet med vad som framgår av domslutet.

Villkor 30 – Drifttagning (28)

Bolaget har föreslagit ett villkor av vilket det framgår att tillsynsmyndigheten ska informeras ”när verksamheten har tagits i kontinuerlig drift”, medan länsstyrelsen har föreslagit ”tagit någon del av anläggningen i drift”. Bolaget har bemött länsstyrelsens inställning med att det inte är aktuellt att ta någon del av anläggningen i drift i förtid. Mot bakgrund av bolagets bemötande och utformningen av regleringen avseende när utredningen U1 ska redovisas anser domstolen att bolagets förslag ska godtas.

Villkor 33 och 34 – Information till Sjöfartsverket

Mark- och miljödomstolen har vid huvudförhandlingen den 19 och 20 augusti 2025 frågat bolaget hur de ställer sig till en reglering om att underrätta Sjöfartsverket (Underrättelser för sjöfarande-redaktionen) inför

ledningsdragning och efter avslutad utläggning redovisa ledningens koordinater på motsvarande sätt som i dom den 31 januari 2023 (Mål nr 3612-20) rörande Nordic Paper, Bäckhammars bruk.

Bolaget har i skrift efter huvudförhandlingen (domstolens aktbilaga 103) meddelat att det inte har någon erinran om att verksamhetens sjöledning är markerade på sjökort. Det vore tvärtom en fördel för bolaget om så sker eftersom det skulle minska risken för skador på anläggningarna.

Mark- och miljödomstolen anser det vara lämpligt att samma villkor som meddelats Nordic Paper även föreskrivs i denna dom.

Markarbeten med påverkan på naturområdena 7 och 13

Länsstyrelsen har föreslagit ett villkor med syfte att minimera påverkan på naturområdena 7 och 13 som bedömts vara känsliga mot den grundvattenavsänkning som kan ske vid ledningsdragningen.

Bolaget har motsatt sig villkorsförslaget med hänvisning till att det är alltför vagt för att kunna godtas samt att bolaget avser att genomföra ledningsdragningen i etapper med återfyllning däremellan för att minimera risken för påverkan på grundvattenförhållandena.

Mark- och miljödomstolen bedömer att den påverkan som kan befaras lämpligen minimeras på det sätt som bolaget föreslagit och att det föreslagna villkoret är allt för vagt för att vara lämpligt även med det tillägg om att arbeten ska ske torrlagt ”så långt som möjligt”. Mark- och miljödomstolen anser därför att villkorsförslaget inte är lämpligt att föreskriva.

Uppskjuten fråga UI – Utsläpp till vatten (UI)

Bolaget har föreslagit att frågan om slutliga villkor avseende utsläpp till vatten ska skjutas upp under en prövotid. Under prövotiden ska förutsättningarna att minimera utsläppen utredas.

Naturvårdsverket, länsstyrelsen och Gullspångs kommun har tillstyrkt provotidsförfarandet. Naturvårdsverket har dock i första hand föreslagit att slutligt villkor i fråga om utsläpp av AOX ska förskrivas direkt.

Mark- och miljödomstolen anser att den reningsanläggning som bolaget planerar att uppföra är ambitiös med goda förutsättningar att i hög grad avskilja de föroreningar som verksamheten kan förväntas orsaka. Den intrimning och optimering som krävs av såväl papperstillverkningen som reningsanläggningen medför att ett provotidsförfarande är lämpligt på det sätt som föreslagits. De osäkerheter som gäller i fråga om intrimning av verksamheten och vilka flöden av renat processavloppsvatten som verksamheten kommer att medföra innebär att domstolen inte delar Naturvårdsverkets inställning att slutligt villkor bör förskrivas avseende utsläpp av AOX. Provotiden bör således avse samtliga utsläpp till vatten med renat processavloppsvatten.

När det gäller vad utredningen ska omfatta anser mark- och miljödomstolen att bolagets förslag till utredningsföreskrift (U1) efter anpassning till Naturvårdsverkets förslag är lämpligt och ska förskrivas, dock med tillägg om att även förutsättningarna till avskiljning av fosfor ska utvärderas.

Länsstyrelsen har föreslagit att provotiden ska kompletteras med två ytterligare utredningar, en avseende möjligheterna att använda ur miljösynpunkt bättre våtstyrkemedel (U2) och undersökning av det renade processavloppsvattnets inverkan på för recipienten relevanta organismgrupper samt även temperaturmätningar och lokal påverkan på berörda grundområden (U3).

Mark- och miljödomstolen anser att en utredning avseende möjliga alternativa våtstyrkemedel med motsvarande produkttegenskaper men med mindre miljöpåverkan, i första hand avseende analysen AOX, inte framstår som rimlig. Det är visserligen frågan om uppförande av en ny anläggning. Bolaget har emellertid erfarenhet från både befintlig verksamhet i Norge, men även från

andra anläggningar, varför det framstår som osannolikt att det finns förutsättningar att identifiera alternativa våtstyrkemedel under en provotid på tre år. Länsstyrelsen har inte heller redovisat vilken typ av utredningsåtgärder som skulle kunna bidra med ny kunskap under provotiden. Domstolen delar bolagets uppfattning att detta är en fråga som lämpligen hanteras inom ramen för ett kontinuerligt produktvalsarbete. Länsstyrelsens förslag till utredning U2 bifalls därmed inte.

I fråga om undersökning av det renade processavloppsvattnets inverkan på för recipienten relevanta organismgrupper har länsstyrelsen angett att undersökningen bör avse såväl akuttoxisk som reproduktionstoxisk inverkan. Mark- och miljödomstolen konstaterar att det i många fall förekommer att massa- och pappersbruk vid stora förändringar av verksamheten behöver karaktärisera det renade processavloppsvattnets egenskaper på det sätt som länsstyrelsen föreslår. Även recipientens känslighet har betydelse för behovet av karaktärisering av utsläppet. I detta fall är det visserligen frågan om en helt ny anläggning. Emellertid gäller att anläggningen som planeras blir modern, med tillämpning av bästa tillgängliga teknik i alla delar, även med hög grad av vattenåtervinning. De beräknade utsläppen av miljöstörande organiska ämnen blir mycket låga i jämförelse med anläggningar med integrerad pappers- och massatillverkning med motsvarande tillverkningsvolym papper. Domstolens erfarenhet är att de undersökningar som brukar användas enligt metodiken för karaktärisering av industriella utsläpp (KIU) har så låg känslighet att en utredning på det sätt som länsstyrelsen föreslagit i detta fall inte bedöms vara motiverat.

I fråga om länsstyrelsens förslag till utredning av utsläppets lokala påverkan på berörda grundområden anser domstolen att det kan vara motiverat. Länsstyrelsen har inte utvecklat beskrivningen av vilka undersökningar som kan vara aktuella utöver uppföljning av temperaturpåverkan. Utredningens närmare utformning bör dock i detta avseende bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten. Viss

vägledning kan erhållas i Naturvårdsverkets allmänna råd AR 94:2
Vattenrecipientkontroll vid skogsindustrier.

Vad gäller den provisoriska föreskriften så har Naturvårdsverket anfört att det är tillräckligt att den utformas med produktionsrelaterade begränsningsvärden.

Mark- och miljödomstolen anser att det kan finnas ett värde i att ha begränsningsvärden på det sätt som bolaget föreslagit samt att föreslagna nivåer bedöms vara rimliga.

Vad gäller redovisningen av provotidsutredningen så har länsstyrelsen anfört att den bör omfatta kostnader för utredda och föreslagna åtgärder med tydlig redovisning av beräkning av investeringskostnader, inklusive ingående kalkylparametrar (såsom teknisk livslängd, antagen ränta och driftskostnader). Länsstyrelsen anser vidare att bolaget i förekommande fall ska lämna förslag till åtgärder med tidplaner samt förslag till slutliga villkor eller åtaganden om åtgärder samt att tillsynsmyndigheten ska få besluta om att redovisningen får lämnas vid en senare tidpunkt om det finns särskilda skäl för det.

Mark- och miljödomstolen har egentligen inget att invända mot länsstyrelsens synpunkter på redovisningens utformning men bedömer att det inte är nödvändigt att tynga föreskriften med så detaljerade beskrivningar bl.a. eftersom det är oklart vad utredningen kan förväntas resultera i.

Delegation

Av ansökan framgår att det finns risk att en del av de schaktmassor som kommer att uppstå vid planerade anläggningsarbeten kan vara förorenade. Det framgår emellertid inte hur uppkomna massor kommer att hanteras. Mark- och miljödomstolen bedömer att det sannolikt blir en fråga för dialog med tillsynsmyndigheten i samband med framtagande av arbetsplan samt troligen även under arbetets bedrivande. Domstolen anser därför att det är lämpligt att föreskriva om delegation till tillsynsmyndigheten att vid behov föreskriva om

villkor avseende skyddsåtgärder för hantering av schaktmassor vid genomförande av ansökta anläggningsarbeten (villkor 23).

Övrigt

Bolaget har efter huvudförhandlingen den 19 och 20 augusti inkommit med en konsoliderad villkorslista (domstolens aktbilaga 102). I denna har bolaget utan kommentar utelämnat i ansökan och vid huvudförhandlingen två yrkade villkor, det ena avseende drifttagning av anläggningen och det andra avseende avveckling av verksamheten, samt även en delegation till tillsynsmyndigheten avseende hantering av dagvatten. Domstolen har bedömt att det endast är av misstag som dessa regleringar inte ingår i den konsoliderade villkorslistan, men att det saknar betydelse då de oavsett bedöms vara lämpliga att föreskriva.

Länsstyrelsen har yrkat 65 600 kr i ersättning för rättegångskostnader för den del som avser beredning av ärendet och nedlagd tid under huvudförhandlingen beträffande vattenverksamhet. Bolaget har konstaterat att någon total tid inte har redovisats vilket gjort att bolaget saknat förutsättningar att bedöma om fördelningen mellan 9 och 11 kap. miljöbalken är rimlig. Bolaget har även framfört att de centrala delarna av ärendet har rört den miljöfarliga verksamheten enligt 9 kap. miljöbalken (däribland utsläppen till luft och vatten) medan de delar som utgjort vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken har varit förhållandevis begränsade. Bolaget har därför varken kunnat medge eller bestrida yrkandet utan lämnat frågan till domstolens bedömning. Mark- och miljödomstolen finner, trots den otydlighet som framgår av länsstyrelsens kostnadsspecifikation, inte skäl till att ifrågasätta länsstyrelsens yrkade ersättning för rättegångskostnad. Beloppet anser domstolen vara skäligt och ska bifallas. På beloppet utgår ränta enligt lag.

Domstolens bedömning i övriga frågor framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-)01

Överklagande senast den 3 december 2025.

Titti Heina

Gunnar Barrefors

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Titti Heina, ordförande, och de tekniska råden Erik Cardell och Gunnar Barrefors samt de särskilda ledamöterna Lennart Källén och Jan Mattsson.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.